

HAKİKAT'te Bu Ay:

TAKDİM

BAŞYAZI

Yol Hazret-i Allah'ın yoludur. Hazret-i Allah'ın yolunun özü şu Âyet-i kerime'dir:
"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!" (Hûd: 112)

İslâm budur, terazi budur. Bunun haricindeki hareketler yanlıştır.

Bu yol benlik, varlık, menfaat yolu değildir. Mahviyet, kardeşlik, teslimiyet yoludur.
İhlâs sahipleri bu yolda tutulmuştur. Kalbinde hastalık olan ihlâsını kaybeder.

"Onların kalplerinde hastalık vardır." (Bakara: 10)

İhlâs kaybolunca her şey kaybolur. Benlik husule gelir. Bölücülükler buradan başlar.
Bunlar kayanlardır, dost görünen dökülmüşlerdir.

Bu bir aynadır. Herkes kendine bu aynada baksın!

- [Yol Hazret-i Allah'ın Yoludur, "O"nun Olduğu Yerde "Varlık" Olmaz!](#)
- [Kâinat Bir Perdeden İbaretir, Var Olan Hazret-i Allah'tır](#)
- [Ey Hak ve Hakikat Yolcuları!](#)
- [Hakk'ın Yolcularına Gelince](#)
- [Nefeslerin En Hayırlısı Hazret-i Allah ile Alınandır. Mülâkatların En Güzeli Hazret-i Allah ile Yapılandır](#)
- [Nefes Zikri](#)
- [Allah-u Teâlâ'nın Emni](#)
- [Nihayetin Bidayete Sığdırılması](#)
- [Bu Yolun Kıymeti Bilinmiyor ve Anlaşılamıyor](#)
- [Bu Kaymalar Neden Oluyor?](#)
- [Tutulanlar](#)
- [Kayanlar](#)
- [Kalplerdeki Maraz](#)
- [Plan Çevirenler](#)

- [Dost - Dökülmüş](#)
- [Hakiki Dost](#)

"ÖNDERLER"DE ARANAN VASIFLAR İLE "HAKK'A HASIM KESİLENLER"İN VASIFLARI

- [LÜTFA MAZHAR OLAN ÖNDERLERİN VASIFLARI](#)
- [HAKK'A HASIM KESİLENLERİN VASIFLARI](#)
- [SAADET EHLİ VE MÜKÂFATI](#)
- [FELÂKET EHLİ'NİN İÇYÜZÜ](#)

ALLAH-U TEÂLÂ YOLUNU, HATMÜ'L-EVLİYÂ İLE KEMÂLE ERDİRMİŞTİR!

- [Zor ve Güç Bir Yola Girerek Peygamberlerin Derecesine Kavuşan Topluluk](#)
- [Allah-u Teâlâ'nın, Yahya Aleyhisselâm'a Müjdelediği Seçkin Kul](#)
- [Hâtemü'l-Evliyâ'nın Apaçık Alâmetleri Kur'an-ı Kerim'deki Bâzi Âyet-i kerime'lere ve Hadis-i Şerîf'lere Yerleştirilmiştir!..](#)
- [Allah-u Teâlâ'nın Kendi Adına Veli Olarak Kullandığı, En Yüksek Dereceye Sahip Olan Veli](#)
- [Melekût Âlemindeki İsmi "Azîm" Olan Zât](#)
- ["Hatemü'l-Evliyâ"dan Başka Hiç Kimsenin Erişemediği Makam](#)
- [Allah'ın, Hayrını Dilediğine Gösterdiği ve Nasipsizlerden Gizlediği, Velileri Arasındaki 'Tek'i](#)
- [İlm-i Ledün](#)
- [İlm-i Billâh'ın Âlâsı](#)
- [Bütün Tecelliyat Allah-u Teâlâ'ya Âittir](#)
- [Hâtemü'l-Velî Allah-u Teâlâ'nın Kabzasındadır](#)
- [Âlemlere Şâmil](#)
- ["Kudsî Ruh", "Cesetlenmiş Bir Rûhâniyet"](#)
- [Muhammed Aleyhisselâm'ın Kademi Üzerinde Bulunan Veli](#)
- [Tâbi Olan Kimse Tâbi Bulunduğu Şeyde Aslâ Tâbi Olunarı Geçemez](#)
- [Âhiret Hasenesinden Murad Odur](#)
- [Dünyada da Öncü, Ahirette de Öncü](#)
- [Dünyada da Delil, Ahirette de Delil](#)
- [Hatmü'l-Evliyâ'ya Muhabbetin Neticeleri](#)
- [Bâtın Saltanatının Kemâli](#)
- [Allah-u Teâlâ'nın "Ferdaniyet"ine Ulaştırdığı "Lütfullah"ı](#)
- [Hikmetü'l-Ulyâ ve Hâtemü'l Veli'ye Verilen "Has Velâyet"in Mâhiyeti](#)
- [Hatmü'l-Evliyâ'ya Yapılan Biat'ın Hakikati](#)
- [Hâtemü'l-Evliyâ'nın, Halkın Fesada Düştüğü Bir Devirde Türk'e Gönderilmesi](#)

- [Halkın Tepesine Vurulan Tokmak](#)
- [Hâtemü'l-Evliyâ'nın "Din Kâfirleri"ne Vurduğu İki Kılıç](#)
- [Allah'ın Hücçeti, O'nun Sürüsünün Çobanı](#)
- [Hâtemü'l-Velî Ehl-i Beyt'tendir](#)
- [Hâtemü'l-Velâye Batı Tarafından Zuhur Edecektir](#)
- [Mühim Bir Vasiyet](#)

| [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

Bismillahirrahmanirrahim

"Allah-u zül-celâl vel-kemâl Hazretleri'ne; O'nun sevdiği ve beğendiği şekilde bitmez-tükenmez hamd-ü senâlar olsun.

Peygamberimiz Efendimiz'e, onun diğer peygamber kardeşlerine, hepsinin Âl ve Ashâb-ı kiram'ına, etbâna, ihsan duygusuyla kıyamete kadar onlara tâbi olup izinden gidenlere; sonsuzların sonsuzuna kadar salât-ü selâmlar olsun."

Muhterem Okuyucularımız;

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Fusûsü'l-Hikem**" adlı eserinde şöyle buyurmuşlardır:

"Bu ilim ilm-i billâhın âlâsıdır. Bu ilim, ancak peygamberlerin ve velilerin sonuncusuna verilmiştir." (Sh: 43)

Hazret beyanında "*Hazret-i Allah bir ona vermiş, bir ona vermiş. Başkasına bu ilmi vermemiş.*" buyuruyor. Beşeriyetin anlayacağı ilim değil.

Allah-u Teâlâ, Resulullah Aleyhisselâm'a verdiğini ona da vermiş. O, ilmi Hakk'tan almış, nurunu Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem-inin nurundan almış. O, ezelde Âyân-ı sâbite'de öyle idi.

Evliyâullah'ın "**Has ilmullah**" diye tarif buyurduğu ilim işte budur. Zâtına mahsus bir ilimdir. Bu ilim bugün indi. Hakka'l-yakîn ilmin özü de budur. Görünen ve bilinen bir ilim değildir. Diğer ilimler bunun yanında sözdür. Oraya inemediği için sözde kalmış. Yani kemikte kalmış, iliğe inememiş.

Buradan da anlaşılıyor ki ilmin özü Hâtemü'l-velî'ye verilmiş. Öz nedir? Hazret-i Allah. O özü biliyor, diğeri kabuğu biliyor. Öz ayrı, kabuk ayrıdır.

"Biz ona tarafımızdan has bir ilim öğrettik." (Kehf: 65)

Buyurulan ilimdir. Mârifetullah ehli "**Ulü'l-elbâb**" olmasına rağmen, bu onun özüdür.

Binaenaleyh bulunduğunuz yolun kıymetini bilin; Allah-u Teâlâ'ya şükredin, ihlâsınızı artırın, niyetiniz hâlis olsun.

"Allah'ım sana sonsuz şükürler olsun, sen bizi sevmişsin seçmişsin, sahneye koymuşsun."

Hayat boyunca Allah-u Teâlâ'dan bunun gayretini isteyeceksiniz. *"Ben yapıyorum!"* demeyeceksiniz, yaptırana şükredeceksiniz.

Allah-u Teâlâ'ya yönelmiş temiz bir kalp ile gayeniz rızâ-i Bârî'yi tahsil olsun, nûrun yayılması, küfrün kalkması olsun.

Binaenaleyh değersiz basit dünya için neler oluyor, neler oluyor! Basit, değersiz bir dünya için neler oluyor, neler kayıyor!

Kimini şeytan çeviriyor. Kimine oradan giriyor, kimine buradan giriyor, yoldan çıkarıyor ve ebediyat gidiyor.

"Onların kalplerinde hastalık vardır. Allah da onların hastalıklarını artırmıştır. Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle onlara elem verici bir azap vardır." (Bakara: 10)

Âyet-i kerime ile işaret buyurulan bu korkunç hastalıklar, tedavi edilmezse insanın ebedî ahiret hayatını öldürdüğü için çok tehlikelidir.

Kin, kibir, gadap, şehvet, haset, riyâ, tamah, ucb, maksat, menfaat gibi kötü sıfatlar kalp hastalıklarıdır.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

"Kötülüklerin zâhir ve bâtın olanlarından (açığından gizlisinden) uzak bulununuz." buyuruyor. (En'âm: 151)

Daha önce de beyan ettiğimiz gibi Tarikat-ı aliye bir hastahanedir. Bu hastalıkların izalesi için, tedavi için. Bir salık intisap ile bu hastalıklardan temizlenmeye çalışır, ihlâsını muhafaza ettikçe bu yolda ilerler. Muvaffak olduğu kadarıyla gayesine ulaşır. Ahirette bu ihlâs ve niyetine göre alır.

Ancak bir kimsenin ihlâsı ortadan kalkarsa, niyetini bozar, maksat menfaat arzusuna dalarsa, artık o yolunu değiştirmiştir. Kalbi bozulmuştur.

Bu gibileri Hazret-i Allah tasarrufundan ayırıyor.

"Onlar Allah'ı unuttular, Allah da onları unuttu. Münafıklar fâsıkların tâ kendileridir." (Tevbe: 67)

Zira Hazret-i Allah sevdiği seçtiği kulunu hıfz-u himayesinde, tasarruf-u ilâhiye'sinde bulundurur. Korur ve muhafaza eder. Diğerleri ise hıfz-u himayeden çıktığı için şeytan yuları takar, alır götürür.

Bu ay yayınladığımız dergi üç bölüm üzerinde bulunmaktadır: Birincisi; Hazret-i Allah'a dairdir. Has ilmullahı tarif etmektedir. İkincisi; yoldan kayanların durumu, Hakk'a hasım kesilenlerin alametleriyle, tutulanların ve lütfâ mazhar olan önderlerin vasıfları. Üçüncüsü; Hazret-i Allah'ın lütfu, ihsanı, ikramı olan Hatemü'l-Evliyâ'ya dair Evliyâullah Hazerâtı'nın beyanları arz edilmiştir.

.

Bâki esselamü aleyküm ve rahmetullah...

**Yol Hazret-i Allah'ın Yoludur.
Hazret-i Allah'ın Yolunun Özü Şu Âyet-i Kerime'dir:
"Emrolunduğun Gibi Dosdoğru Ol!" (Hûd: 112)
İslâm Budur, Terazi Budur. Bunun Haricindeki Hareketler Yanlıştır.**

**Bu Yol; "Benlik", "Varlık", "Menfaat" Yolu Değildir.
"Mahviyet", "Kardeşlik", "Teslimiyet" Yoludur.**

**İhlâs Sahipleri Bu Yolda Tutulmuştur.
Kalbinde Hastalık Olan, İhlâsını Kaybeder.
"Onların Kalplerinde Hastalık Vardır." (Bakara: 10)
İhlâs Kaybolunca Her Şey Kaybolur.
Benlik Husule Gelir. Bölücülükler Buradan Başlar.
Bunlar Kayanlardır, Dost Görünen Dökülmüşlerdir.**

Bu Bir Aynadır. Herkes Kendine Bu Aynada Baksın!

İmâm-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri;
"Çünkü sondakiler, ilk asra ortada bulunanlardan daha yakındır. Onun boyasıyla boyanmıştır." buyuruyor. Bu yol bidayetin, nihayetin birleştiği yoldur. İki kandilden birisidir. Aynı yoldur. Bu nazik ve hassas yolda ancak **"Kalb-i selim"** olanlar kurtulur.
Bu kaymalar neden oluyor? Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:
"Onların kalplerinde hastalık vardır." (Bakara: 10) Kalpler hastalandığı zaman yoldan uzaklaştırırlar.
Varlık günahların başıdır. Kişi kendisini beğenirse yetmiş senelik ibadeti o anda yok olur. Bunun için insan varlıktan çıkması, varlığından süzülmesi, varlığından sıyrılması, Var'a ulaşması gerek. Burada hep kendiliğinden kayıyorlar, yani yollarını değiştiriyorlar. Bu yolların değişmesi; varlık, benlik, menfaat, önderlik, liderlik gibi kendilerini beğenmekten ileri gelir.
Bunlar helâkiyetlerini kendileri seçmişlerdir.

Yol vardır; Hakk'ın yoludur, yolcuları Hakk'a doğru seyreder, bütün saâdet o yoldadır.

Yollar vardır; halkın yoludur, bütün felâketler o yollardadır.

Hakk yolunu bulmak, o yolda bulunmak çok büyük bir lütf-u ilâhidir. Bu yolun yolcuları ihlâs sahibidir, mahviyet ile yol alırlar, asıllarının bir damla kerih su olduğunu bilirler. Allah-u Teâlâ'nın tasarrufu altındadırlar. Tutulmuşlardır.

Ancak Hakk yolunu bulduğu halde kalbinde maraz çıkanlar da vardır. Bunlarda, kendini beğenme, makam, mevki, menfaat gibi dünyevî maksatlar zuhur eder. Bu gibileri Allah-u Teâlâ tasarruf-u ilâhisinden çıkartır. Bunlar kayanlardır, dökülmüşlerdir. Felâket ehline dahil olmuşlardır.

Bu mevzu çok mühim ve çok ince bir mevzudur. Umuma ait değildir. Ancak önemine binaen ve nasipdar olanların nasibini alması için izah ediyoruz.

Binaenaleyh Hakk yolunu bulanların nasıl bir yolda olduğunu bilmesi için, bu zamanda gelen bu ilmin kıymetinin anlaşılabilmesi için bunlar size izah ediliyor. Bir de kayanların, dökülenlerin izahı ve Allah-u Teâlâ'nın bıraktıklarının nasıl bir yerden düştüklerinin bilinmesi için.

Mevzu içerisinde çok ince sırlar var. Kişi nerede olduğunu bilsin. Herkes kendi durumunu tartsın.

Yol Hazret-i Allah'ın Yoludur, "O"nun Olduğu Yerde "Varlık" Olmaz!

Yol Hazret-i Allah'ın yoludur, Hazret-i Allah'ın yolu deyince buranın özünü size tarif edeyim.

Allah-u Teâlâ, Âyet-i kerime'sinde şöyle buyuruyor:

"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!" (Hûd: 112)

Bu Âyet-i kerime kantar...

İslâm budur, terazi budur. Bunun haricindeki hareketler yanlıştır.

Şimdi insanın yaratılışı bir pisliktir. Bu pislik kurursa, uçarsa birşey kalır mı? □ Sen busun! Sana bu nimeti bahşeden O'dur.

O'nun nimetini O'na tefahür etmen nasıl yakışır? □ Halbuki senin aslın bu bir damla kerih sudur.

Binaenaleyh, yalnız O □ var. O'ndan gayri hiçbir şey olmadığını; biz bunu gözümüzle görüyoruz...

Bu pislik, kurudu, uçtu, ne kaldı? Hiç. Senin aslın hiç zaten. Senin aslın bir damla pislik...

Binaenaleyh, sen bir zerre pisliksin. Pislğin O'nun yanında ne hükmü var? O da kuruduğu gittiği zaman; O var, başka bir şey yok. Düşün bir kere; hani, benlikler nerede kaldı şimdi? Ama gel de nefse sor. *"Ben varım!"* diyor. Kayan nokta bu. Ama burası çok kötü bir kayış yeridir. Çünkü Hazret-i Allah'a karşı hasım kesiliyor.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"İnsan, bizim kendisini nutfeden (kerih bir sudan) yarattığımızı görmez mi ki, şimdi o apaçık bir hasım kesilmektedir." (Yâsin: 77)

Allah-u Teâlâ, **"Ben onu nutfeden yarattım, o Bana hasım kesildi!"** buyuruyor. Allah Allah! Güler misin, ağlar mısın? "Ben onu nutfeden yarattım, o nutfeyi unuttu, verdiğim nimeti kendisine benimsedi, Bana hasım kesildi."

Allah-u Teâlâ Âdem Aleyhisselâm'ı topraktan yarattığı gibi, zürriyetini de toprağın hülâsası olan nutfeden yaratmaya devam etmiştir.

Düşünmeli ki bir nutfe (sperma) ne kadar değersiz bir sıvı, ne kadar güçsüz ve zayıf bir şeydir. Bu değersiz şeyden çok değerli bir insan yaratmak ne büyük bir kudrettir! Böyle bir yapıyı tanzim eden büyük kudret karşısında, düşünen insan iki büklüm olur.

Onun için, bu düşünülemediği için Cenâb-ı Hakk;

"İnsan çok zâlim ve çok câhildir." buyuruyor. (Ahzâb: 72)

Hakk Celle ve Alâ Hazretleri bir Hadis-i kudsî'de de şöyle buyurur:

"Benim cinlerle ve insanlarla önemli bir hadisem var! Ben yaratıyorum, benden başkasına ibadet ediliyor! Ben rızıklandırıyorum, benden başkasına şükrediliyor." (Taberânî)

Fakat insan aslını unutup da yaratıcısına karşı açık bir düşman oluyor. O'na karşı şirk koşmaya, mantık yürütmeye kalkışıyor.

Halbuki insan Yaratan'a karşı çıkmak için değil, O'na tapınmak ve kulluk yapmak için yaratılmıştır.

Câhil ve gâfil her insanın durumu budur.

Başkasına âit olanı kişinin kendisine mâletmesi çok yersizdir. Hem emânete ihanetlik yapıyor, hem yalan söylüyor, hem riyâkârlık yapıyor, hem de şirk koşuyor.

Binaenaleyh Allah ehlinde dâvâ olmaz. Yaprağı çevirdiği gibi varlığını çevirir. **"O"** der ve orada kalır. Başka hiçbir söz söylemez. Çünkü O'ndan başkası yok.

Onun içindir ki kendisine değer verenler, kendi nefisini putlaştırmış oluyor. Allah'ım korusun!

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyuruyor:

"Resul'üm! Gördün mü o nefis arzusunu ilâh edineni? Artık ona sen mi vekil olacaksın? (Onu şirkten sen mi koruyacaksın?)" (Furkân: 43)

Demek ki insanın nefisini ilâh edinmesi bir şirk imiş, kişi müşrik olduğunun farkında bile değil.

Görünüşte iman etmiş gibi görünürler, hem de kendilerinin, müslümanların en ön safında olduklarını zannederler;

"Onların çoğu Allah'a iman etmişler, fakat müşrik olarak yaşarlar." (Yusuf: 106)

Âyet-i kerime'sinde beyan buyurulduğu üzere Allah'a şirk koşarlar ve dolayısıyla müşrik olarak yaşarlar.

Şimdi kavrayabildin mi kendi nefisini? Bir damla pislisin. Üstündeki âsar O'nun.

O'nun verdiği mi O'na tefahür ediyorsun? Ne ayıp şey, ne ayıp şey.

İşte Rabb'ime ben iki noktada şükrederim. Ne kadar bana nimet vermişse şükrederim. Bana bunları bildirdiği, duyurduğu için ayrıca şükrederim. İki defa şükür yaparım.

Birincisi; hiç olduğumu bana gösterir. Azametini görürüm.

İkincisi; Azametini görürüm, yaratılanları görürüm...

Eğer "Hiçbir şey olmadığımı" bilmezsem, O'nu bilemem. Nihayet varlık bir zerre pisliktir. Kurudu, uçtu, ne kaldı? O kaldı, zaten O vardı.

İmam-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri buyururlar ki:

"Allah'a ne zorluğu olur,

Âlemi bir şahsa doldurur." (260. Mektup)

Ve size bunları anlatırken Allah-u Teâlâ bir nohut kabuğu kadar bana bir varlık vermiyor, her türlü varlıktan ve değerden uzaklaştırmış. Onun içindir ki çok rahat konuşuyorum. Niçin? O'nun varlığını gördüğüm için, O'ndan gayri hiçbir varlığın hükmünün olmadığını da bildiğim için... Bunun sırrı budur. Esas da budur. Rabb'ime sonsuz şükürler olsun.

Her zaman şöyle deriz:

"Rabb'im! Beni bir damla nutfeden yarattın, hükümsüz ve değersizim. Ya Rabb'i! Beni o nutfede bırakma, onu kurut, üfle, zerresi dahi kalmasın, senin varlığına gölge olmasın."

O zerreden dahi korkuyorum, o zerre dahi varlıktır. Rabb'im kurtarsın!

Bir kabuk kadar bir değerim olmadığını hem biliyorum hem görüyorum. Allah-u Teâlâ lütfetmiş, bu O'nun lütfundan başka hiçbir şey değil.

**Kâinat Bir Perdeden İbaretir,
Var Olan Hazret-i Allah'tır:**

İşte bunlar gizli ilimler. Çünkü bunları söylüyorsun ama gözle görmek var, bilmek var, söylemek var; üç nokta.

Şimdi size gizli bir sır açalım, şimdiye kadar açılmamış bir sır açacağız.

Daha evvel ilme'l-yakîn, ayne'l-yakîn, Hakka'l-yakîn diye mevzu geçer. Fakat Hazret-i Allah hakkında hiç geçmemiştir.

Hazret-i Allah'a ilme'l-yakîn imanen iman etmek. Ayne'l-yakîn kitaplarda okunur, okuya okuya iman kemâlleşir ve o iman kemâlleştikçe ayne'l-yakîn husule gelir.

Hakka'l-yakîne gelince;

"İçinizde... Görmüyor musunuz?" (Zâriyât: 21)

O'nu göreceksin, O'ndan konuşacaksın, O'nunla konuşacaksın. Buna Hakka'l-yakîn denir.

Cenâb-ı Hakk murat ettiği zaman biz kâinatı bir perde görürüz. Niçin perde görürüz? Bir perdenin üzerine bir nakkaş su koyabilir, ağaç koyabilir, yer koyabilir, dünyayı çizebilir. Fakat bunlar, hepsi cansızdır. Onun çizdiği her şey cansızdır. Allah-u Teâlâ'nın yarattığı her şeyde can vardır. Havada var, suda var, toprakta var, her şeyde var.

Bu canlı olan şeyleri bir perde gibi atmak lâzım. Çünkü O'nunla kâim.

O'nu görmek, kâinatı O'ndan görmek. Sıddık-ı Ekber -radiyallahu anh-in dediği yer burası idi;

"Ben Hazret-i Allah'ı gördüm, başka bir şey görmedim."

Bunu yalnız o ifşa etmiştir.

Çünkü Hazret-i Allah ile kâinat ayrıdır. Kâinat perdedir, yani yaratıklar perdedir. Hayır! Ben perdeyi değil, O'nu görüyorum, O'nu biliyorum. O'nun yaratıkları perdeden ibaret. Cennet-i âlâ böyle, cehennem de böyle. Hepsisi perdeden ibaret. O var, O'ndan başka bir varlık yoktur. Bu en son ilim.

Bir de Halil Fevzi -kuddise sirruh- Hazretleri şöyle ifşa etmiştir -ama kapalı-:

"Ben ben değilim ben,

Bir benliğim var benden içeri."

Bizim ifşaatımız daha açık. Bu çok seyrek ifşaattır. İsmail Hakkı Hazretleri; **"Onun ilim dairesine kimse giremez"** diyor. (Kitabun netice)

O'nu gördüğüm için kâinatı perde görebiliyorum. Onun için bu kâinat benim için perdedir. Elle çeker gibi. Senin zaten hiç hükmün yok.

Şimdi Hakka'l-yakîni öğrendin mi? Bu en derin bir ilimdir.

"Lâ ilâhe illallah"

"Lâ" deyince; ne sen varsın, ne de yaratıklar var. O'ndan başka hepsi "Lâ"dan ibaret.

Hakka'l-yakîni Hakk'ı bilmek.

Sıddık-ı Ekber -radiyallahu anh- ne buyuruyor?

"Ben Hazret-i Allah'ı gördüm başka bir şey görmedim."

Bu o demektir ama bizim anlatmamız daha başka türlü. O'nu görüyorsun perdeyi de görüyorsun. Yani ayrı görüyorsun O'nunla beraber görmüyorsun, O ayrı, perde ayrı.

"Hayyül kayyum."

Şimdi; O yaratıyor, O'nunla kâim ama O onda değil... Ama yaratılanlar O'nunla kâim. Onun için elhamdülillah, O'nu görürüm. Bütün yaratıkları da bir perde olarak, maske olarak görürüm. Ona da Hakka'l-yakîni deniliyor.

Yani O ayrı şey, yaratılanlar ayrı şey. Biz Hakk'ı görüyoruz, yaratılanları da ayrı görüyoruz.

Ayrı görüyorum. Bir görmüyorum o yaratılanı. O yaratmıştır, O'nunla kâimdir. Ama onları ayrı görüyorum. Bu ilim ayrı, bu ilim ayrı.

İmam-ı Rabbanî Hazretleri hülâsa olarak; **"Ona verdiği ilmin yanında diğer ilimler kabuktur"** diyor. Manası budur. Şaşmayın, hayret etmeyin. Hazret-i Allah'ın sevgilileri böyle tarif ediyor.

Size öz ilimden bahsediliyor.

Ey Hak ve Hakikat Yolcuları!

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, Hadis-i şeriflerinde buyururlar ki:

"Ümmetimin fesada düştüğü bir zamanda Sünnet-i seniye sarılanlara yüz şehit sevabı vardır." (Beyhakî)

Diğer bir Hadis-i şeriflerinde ise Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyurmaktadırlar:

"Elbet cennette yüz derece vardır. Allah onu Hakk yolunda cihad edenlere hazırlamıştır. İki derece arasındaki mesafe, gökle yer arasındaki mesafe gibidir. Allah'tan istediğiniz zaman Firdevs'i isteyiniz. Çünkü o, cennetin ortası ve yücesidir. Üzerinde Allah'ın arşı vardır, ondan cennetin ırmakları akar." (Buhârî. Tecrîd-i sarîh: 1179)

Binaenaleyh cennete giremeyen zaten pişman. Ancak cennete giren de pişman. Diyecek ki: *"Niye biraz daha gayret etmedim?"* Çünkü her bir makamın daha üstünü var.

Ebu Said -radiyallahu anh- anlatıyor:

"Resulullah Aleyhisselâm şöyle buyurdu:

"Kim Rabb olarak Allah'tan, din olarak İslâm'dan, Peygamber olarak Muhammed'den râzı ise ona cennet vâcip olmuştur."

Bu söz hayretime gitti ve:

"Yâ Resulellah! Bir kere daha tekrar eder misiniz?" dedim.

Aynı sözleri tekrar etti ve akabinde şunu da söyledi:

"Bir şey daha var ki, Allah onun sebebiyle kulun cennetteki makamını yüz derece yüceltir. Bu derecelerden ikisi arasındaki uzaklık gökyüzü ile yer arasındaki mesafe gibidir."

Ben: "Öyleyse bu nedir?" dedim. Şu cevabı verdi:

"Allah yolunda cihad, Allah yolunda cihad, Allah yolunda cihad!" (Müslim: 1884)

Bunu Cenâb-ı Hakk, cihad edenlere ihsan edecek. Bunlar hakikat yolcularıdır.

Hakk'ın Yolcularına Gelince:

Bütün dünyayı ve ukbayı, cennet-i âlâ'yı da bir merdiven gibi ayak basmadıkça Hakk'a ulaşmak mümkün değildir. Nerede kaldı ki O senden de sana yakın.

"Biz insana şah damarından daha yakınız." (Kâf: 16)

Zaten O'ndan başka hiçbir şey yok. Ve biiznillâh-i Teâlâ O'nu gözümle görüyorum. O'nu görüyorum ve O'ndan âlemleri görüyorum.

Şimdi bu mevzunun sırrını ilk olarak ifşa edelim. Böylece nerede olduğunuzu bilin. Hazret-i Allah'a şükredin ve tutunmaya çalışın.

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri **"Fusûsü'l-Hikem"** adlı eserinde şöyle buyurmuşlardır:

"Bu ilim ilm-i billâhın âlâsıdır. Bu ilim, ancak peygamberlerin ve velilerin sonuncusuna verilmiştir." (Sh: 43)

Hazret beyanında *"Hazret-i Allah bir ona vermiş, bir ona vermiş. Başkasına bu ilmi vermemiş."* buyuruyor. O ilimden bahsediliyor yani size... Beşeriyetin anlayacağı ilim değil.

Allah-u Teâlâ Resulullah Aleyhisselâm'a verdiğini ona da vermiş. O, ilmi Hakk'tan almış, nurunu Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem-inin nurundan almış. O, ezelde Âyân-ı sâbite'de öyle idi.

Allah-u Teâlâ'nın göstermesi ile fakir bunu gözü ile görür, görür de öyle söyler. Hiçbir ilim olmadığına göre, eğer Allah-u Teâlâ öğretmese bunu bilmek mümkün müdür? O bana bu ilimleri satır satır, nokta nokta öğretir ve gösterir. Evliyâullah'ın "**Has ilmullah**" diye tarif buyurduğu ilim işte budur. Zâtına mahsus bir ilimdir. Bu ilim bugün indi. Hakka'l-yakîn ilmin özü de budur. Görünen ve bilinen bir ilim değildir. Diğer ilimler bunun yanında sözüdür. Oraya inemediği için sözde kalmış. Yani kemikte kalmış, iliğe inememiş.

Buradan da anlaşılıyor ki ilmin özü Hâtemü'l-velî'ye verilmiş. Öz nedir? Hazret-i Allah. O özü biliyor, diğeri kabuğu biliyor. Öz ayrı, kabuk ayrıdır.

"Biz ona tarafımızdan has bir ilim öğrettik." (Kehf: 65)

Buyurulan ilimdir. Mârifetullah ehli "**Ulü'l-elbâb**" olmasına rağmen, bu onun özüdür.

Fakir de her zaman deriz ki:

"Ben bir perdeden bir kabuktan ibaretim, özüm O'dur. Şu gördüğünüz kâinat da bir kabuktan ibarettir. Kâinatın da özü O'dur. O kabuğu çıkardığın zaman öz kalıyor."

Siz bunu ne okudunuz, ne de duydunuz. Fakat fakir, yemin ederim ki gözle görüyorum. Zaten görmesem söyleyemem ki! Görüyorum da söylüyorum.

Nefes zikrinin efdaliyeti buradan geliyor. Bir perde var arada. Perdeden O'nunla konuşuyorsun, O'nunla görüşüyorsun, O'nunla nefes alıyorsun. Oysa perdeyi de yaratan O'dur. Senin neyin var? Sen çık aradan, kalsın Yaratan.

Sen de bir kabuk, kâinat da bir kabuk. Elhamdülillâh, kabuk olduğumu biliyorum. İçimde O olduğunu da görüyorum. İrtibatım da O'nunla olduğu için, âlemleri çok rahat seyredabiliyorum. Bütün âlemleri O'nunla seyrediyorum.

Allah-u Teâlâ özümdür, ben ise kabuktan ibaretim. Özüm de Allah, sözüm de Allah... Herkes kabuğu görüyor, O'nu görmüyor.

İnsan da böyle, kâinat da böyle... Vücut O, mevcud O...

Allah-u Teâlâ'yı biz böyle biliyoruz.

Burada ilmin hülâsası ortaya çıkıyor. Bütün evliyâullahın ilmi bu kabukta idi. Mühim olan kabuğu atabilmek.

Siz bu ilmi yalnız işitirsiniz, kavramanız mümkün değildir. Fakat işitmenizde de çok büyük fayda var, çünkü duymuş oluyorsunuz. Sonra Cenâb-ı Hakk tecellî ettiği zaman, bildirdiğini bilmiş olacaksınız.

İşte size bu ilimden bahsediliyor. Nasibi olan, nasibi kadar alacak. Bu ilim Allah-u Teâlâ'nın duyurması ve göstermesi ile kâimdir.

Biz size özü anlatıyoruz.

İmâm-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Mektubat**" adlı eserinin "**317. Mektub**"unda Allah-u Teâlâ'nın ona nasıl bir ilim bahşedeceğini, diğer velilere verilen ilmin bu ilmin yanında kabuktan ibaret kalacağını, ona ise ilmin özünü ihsan edeceğini şöyle açıklamıştır:

"O ilim ve mârifet; haller, vecidler, tecelliyât ve zuhurat libasına girmiştir. Bu dikkat sonunda, elbette bileceklerdir ki, bu mârifet ve ilimler, ulemânın ilimleri, evliyânın da mârifeti ötesindedir. Hatta, onların ilimleri, bu ilimlere nispetle kabuk kalır. Bu mârifet dahi, o kabuğun özüdür."

İşte o ilim bu ilimdir.

Yani kemiğe kadar gelir fakat öteye intikal edemez. **"Öz"** dediğimiz bu. Öz dediği Hazret-i Allah ve O'nun tarifi, O'nun göstermesi, O'nun bildirmesi. Tarifi ayrı, göstermesi ayrı, bildirmesi ayrı.

Şimdi Allah-u Teâlâ, Âyet-i kerime'sinde şöyle buyuruyor:

"(Peygamber'in) gözü kaymadı ve aldanmadı." (Necm: 17)

Çünkü gayesi Allah idi.

Bütün yaratıkları merdiven şeklinde basmadıkça O'na ulaşamazsınız. Bütün yaratıkların; dünya, ahiret, cennet, sidre hepsi dahil bir merdiven şeklinde basmadıkça O'na ulaşmak mümkün değildir. İşte o zaman O'nu görebilirsin.

O'na ulaşması demek;

"Andolsun ki o, Rabb'inin âyetlerinden en büyüğünü gördü." (Necm: 18)

En büyüğü O'dur. O'ndan başka da bir âyet yoktur. **"En büyük âyet"** Hazret-i Allah'ı kast ediyor. O cemal-i bâkematini gördü. Yani o, Allah'ı gördü.

"En büyük âyet" varken diğerleri küçülüyor, hükümsüz oluyor.

Şimdiye kadar bu sırlar geçmemişti. Şimdi doğuyor bu sırlar. Ve bu sırlardan bir tanesini Muhyiddîn Arabi Hazretleri şöyle ifşa etmiştir:

"O zâhirde tâbi olduğu hükmü, batında Allah'tan alır. Zira o, emri olduğu hâl üzere görür ve böyle görmesi de zaruridir."

Yine Anka-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ adlı kitabında Hâtemü'l-velî'ye dair pek çok alâmetin Kur'an-ı kerim'deki bazı Âyet-i kerime'lere yerleştirildiğini haber vermiş, bu uzun beyanlarının bir yerinde şu ifşaatta bulunmuştur:

"Şura'da O'nun yolunun tohumunu atıp, onu büyütüp yetiştireceği ve nazil olan (âyetlerin) sebeplerini tarif edeceği mevzu edilir."

Yani; **"O Kur'an-ı kerim'in nüzulünü bilir."** diyor. Hatta;

"Öyle bir kaynaktan alır ki Peygamber Aleyhisselâm'a vahiy getiren melek de aynı kaynaktan alır." (Füsusul Hikem)

İşte nüzulü! Açılmayan sırlar bunlar. Mânevi yolun en gizli kısımları bunlar...

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri, Hâtemü'l-evliyâ'nın yanında gizli bulunan **"Hikmetü'l-ulyâ"**nın hangi ilim çeşitlerini ihtivâ ettiğini izah ettikten sonra şu hakikati beyan etmiştir:

"Bu 'Hikmetü'l-ulyâ' bu ilim türlerini kimde toplamışsa, Allah Kur'an'ın ilmini onda toplamıştır." (Veliyyüddin: 770, 199b)

Cenâb-ı Hakk öyle murat etmiş. Kalben, hakikaten fakir, hükümsüz olduğumu biliyorum. □ Ve bazen de saman çöpü olarak kendimi görüyorum. Bu onu gördüğüm zaman oluyor. Ve bütün alemi de bir hiç olarak görüyorum.

Bundan büyük saâdet mi olur?..

Bunun için fakir, "Cenâb-ı Hakk'a şükürler olsun, değil dünyayı, cennet-i âlâ'yı bile merdiven gibi basmadıkça O'na ulaşman mümkün değil." diyoruz. Niçin? O da yaratılmış, o da O'na muhtaç. O hiçbir şeye muhtaç değil. Sonra her şey O, her şeyde O. Meselâ sen zannediyorsun; sensin. Halbuki O. Sen bir maskeden ibaretsin. O maske seni sen olarak gösteriyor. Halbuki maskenin altında, içinde yine O var.

"İçinizde... Görmüyor musunuz?" (Zâriyât: 21)

Ama bütün yaratıklar böyledir:

"Hüvel hayyul, kayyum; O yaratıyor, O'nunla kâim."

Öz ilim budur.

Yalnız oranın hayatı size bildirilmiyor. Mesela oranın hayatı da var, cefası da var. Oradaki hâl, ilâhi nur, feyiz insana indikçe mest olur. Zevkten mest haline gelir. Bu mestlik içinde sarhoşken selâm gelir.

"Çok merhametli bir Rabb olan Allah'tan onlara söz olarak selâm gelir." (Yâsin: 58)

Ebediyet yurdu olan cennetleri rahmeti ile kuşatan Allah-u Telâât'nın selâm ve esenlik nuru altında hayat sürmek müminler için tasavvurun fevkinde bir nimettir.

Artık **"Nur üstüne nur"** buna derler. Şimdi nur nurdan geliyor. Kavradınız değil mi? □ Nur üstüne nur buna derler.

Biz bunu gözünüzün önüne seriyoruz.

Bir de bunun aksine cefası var. O cefası da şöyledir ki; kaynar suya atılan bir insanın vücudu olduğu gibi erir, vücut deri şeklinde kalır. Oradaki duyulan acıyı da tarif mümkün değildir.

"İşte bu size vaad edilen cehennemdir." (Yâsin: 63)

Nasıl ki buradaki zevkin tarifi mümkün değilse oradaki acının da tarifi mümkün değildir. Şimdi safanın sonsuzluğu var, cefanın sonsuzluğu var...

Böyleleri de var. Böyleleri de var. Bu yolda bunlar kazanılabiliyor. Yani bu yolun buraya çıkan yolcuları da var. Ama kalbi bozulmuş, yoldan düşmüş kimseler de var. Bu mevzunun mevzuları bunlar.

Burada dimağlar durur.

Fakat dursun durmasın. Resulullah Efendimiz dimağ duracak diye hiçbir zaman düşünmedi, emirleri tebliğ etti.

**Nefeslerin En Hayırlısı Hazret-i Allah ile Alınandır.
Mülâkatların En Güzeli Hazret-i Allah ile Yapılandır:**

Allah-u Teâlâ bir Hadis-i kudsî'de şöyle buyurmaktadır:

"Ben gizli bir hazine idim, bilinmeyi arzuladım, bunun için de mahlûkatı yarattım." (K. Hafâ)

İşte bu hazineyi içinde bulan kimse, başka bir şey istemez ve aramaz.

Bunu bulanlar, bu sırlara mazhar olanlar; onlar Fatiha-i şerif'in sırrına mazhardırlar, İhlâs-ı şerif'in de sırrına mazhardırlar.

Onlar:

"Allah o Allah'tır ki, kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur. O Hayy ve Kayyum'dur." (Bakara: 255 - Âl-i imrân: 2)

Âyet-i kerime'sinin sırrına mazhardırlar.

İşte bunun içindir ki Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Muhammed'in nefsi kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, eğer siz süfli arza bir ip sarkıtmiş olsanız Allah'ın üzerine düşerdi." (Tirmizî)

Ve bu suretle Allah-u Teâlâ onları bu sırlara mazhar eder. Onlardan başka hiç kimse bu sırları bilemez.

Daima deriz ki:

"Nefeslerin en hayırlısı Hazret-i Allah ile alınandır, mülâkatın en güzeli Hazret-i Allah ile yapılandır."

Şimdi bu Hazret-i Allah ile konuşma oluyor. Çok sır bir şey. Bunlar size yabancı gelir. Hikâye gibi gelir. Çünkü ilminiz aklınız almaz. Bu ilmin sonu artık. Bunun ötesi yok.

Bu mülâkat ilham vasıtası ile, harfsiz ve hurufatsızdır.

Hakk Celle ve Alâ Hazretleri Şûrâ sûre-i şerif'inin 51. Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ın bir insanla konuşması mümkün değildir. Ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur. Yahut bir elçi gönderip, izniyle ona dilediğini vahyeder. O, yücedir, hikmet sahibidir." (Şûrâ: 51)

Vahiy malumdur, peygamberlere verilen ilâhî kelimelerdir. Muhtelif şekilleri vardır.

Perde arkasından ise; Allah-u Teâlâ dilediği kulunun kalbine, dilediği zaman perde arkasından nurunu akıtır, bütün hakikatleri bildirir. Dilediğine harfsiz hurufatsız ilham eder.

Perde arkasından Allah-u Teâlâ ile nasıl konuşulur?

Bu hususta sizin anlayacağınız bir temsil arzedelim.

Bayezid-i Bestâmî -kuddise sırruh- Hazretleri buyururlar ki:

"Unuttuğunda cahil olacağı için, kitaplardan bazı şeyler ezberleyen kimselere âlim denmez. Hakiki âlim, öğrenmeden ve ezberlemeden, dilediği anda Hakk'tan ilim alabilen kimsedir."

Demek ki Hakk'tan ilim alınabiliyormuş. Bu ilim, o ilimdir.

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri ise şöyle buyururlar:

"O öyle bir kaynaktan alır ki, Peygamber Aleyhisselâm'a vahiy getiren melek de aynı kaynaktan alır." (Fusûsü'l-Hikem)

Perde nedir? Sensin perde. Senin varlığın perdedir. O'nun için perde yok. O sana senden yakındır, perdenin arkasından konuşuyor.

Senden sana yakın olan sana duyuruyor, buyuruyor. Buyurdıklarını sana duyuruyor. İşte perde arkasındaki zikrin sırrı. Sen bir perdesin, O dilediği şekilde mahlûku ile konuşur. Sen de perdesin, kâinat da perdedir.

Diyeceksiniz ki; Allah-u Teâlâ ile mülâkat mümkün müdür?

Evet, murad-ı ilâhî olduğu zaman mümkündür.

Bu mülâkat; dilediği esrarını öğretmek, bildirmek ve göstermek için, Allah-u Teâlâ'nın kendisi için seçtiği ve çektiği hassû'l-has kullarına mahsustur.

Bu mülâkat bazen perde arkasındandır. Kabuktan ibaret olan cesedi attığın zaman, kabuksuz olarak da tecelli eder.

Bir temsil verelim: Denize düştüğün zaman, canını kurtarmak için en sevdiğin elbiseni üzerinden çıkarıp atmak istersin.

Oysa Allah-u Teâlâ'nın lütf deryasına düştüğün zaman, imanını kurtarıp sevdiğine kavuşmak için sevdiğin vücut elbisesini atmak istersin.

Burası insanın kendini inkâr etme noktasıdır.

Zira bütün günahlar bu vücut elbisesi ile işleniyor. Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz nur idi. Onun elbiseyi çıkarmasına lüzum yok idi. Mirac-ı şerif buna delildir.

Şu kadar var ki Rabbül-âlemin, dilediği kulunu huzuruna alır, mülâki eder. Zira vücut O, mevcut O... Kabuğun, vücudun yanında ne hükmü var? Kabuktan çıkarsan, Cânân'a kavuşursun.

Nitekim Hâlik-ı Azîmüştan Hazretleri Âyet-i kerime'si ile bu mülâkatın mümkün olduğunu belirtiyor ve şöyle buyuruyor:

"Onlar sıdk makâmında, kuvvet ve kudret sahibi hükümdarın huzurundadırlar." (Kamer: 55)

Allah-u Teâlâ kimi severse onu seçer, kimi de seçerse onu kendisine çeker. Huzur-u ilâhî'ye ancak sevdiğini, seçtiğini alır.

Sahibisi onu huzuruna aldığı zaman;

"O'nun varlığından başka her şey helâk olucudur." (Kasas: 88)

O anda o Rabbisinin huzurunda fânî olmuştur, yok olmuştur, hiç olmuştur. Hiç olduğu zaman Hakk'ın onda tasarruf edeceğini bilir.

Şeyh Es'ad Efendi -kuddise sırruh- Hazretlerimiz bir şiirinde buyururlar ki:

"Oldunsa vâkıf aczine, ednâ amel bir dağ olur,

Çürüklerin hep sağ olur, zehrin kamu bal yağ olur.

Dağlar yemişli bağ olur, cümle cihan bostan sana."

Hep âcizlik, hep fânîlik... Varlıkla hiçbir şey olmuyor. Var, yalnız O var; varlıkları **"O!"** demekle var etti.

Rabbisi onu üstelik arkadaşlığına kabul etmiştir. O O'nunla yaşıyor, O'nunla nefes alıp veriyor. Onu kendi mahremi yapmış. İşte bu kurbiyeti, bu yakınlığı temin eden hep o Sultânî zikirdir. Zira hep O'nunla nefes alıyor, her an O'na muhtaç.

Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime'sinde:

"Biz insana şah damarından daha yakınız." buyuruyor. (Kâf: 16)

İşte bu yakınlığı bu mukarrebeler bahşetmiştir.

"Bu Allah'ın fazl-u ikramıdır, kime dilerse ona verir." (Cum'a: 4)

İşte Allah-u Teâlâ sevdiği seçtiği kullarına böyle lütuflarda bulunur. Bu lütuf verilme iledir, çalışma ile elde edilmez.

Bir Âyet-i kerime'de de şöyle buyurulmaktadır:

"Allah hikmeti kime dilerse ona verir. Kime de hikmet verilirse, ona muhakkak ki çok hayır verilmiştir. Bunu ancak aklı selim sahipleri düşünüp anlar." (Bakara: 269)

Nefes Zikri:

Bu zikir Allah-u Teâlâ'nın Hassü'l-has kullarına âittir. Onlar Allah-u Teâlâ ile nefes alıp-verirler. Mukarrebün diye tabir edilen zâtlar bunlardır, dünyada nâdir bulunurlar.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurur:

"Rabbini gönülden, yalvararak, boynu bükük ve ürpererek hafif bir sesle sabah-akşam zikret!" (A'raf: 205)

Bu zikir, murakabanın en sonuna varan hususi kullarına bir emridir. Bu emirden anlaşılıyor ki, bu apaçık bir gönül zikridir. Zikirlerin en üstünü de budur. Buna ledünlî zikir de denir.

Daha evvel murakaba yapıyordu Resulullah Aleyhisselâm'la beraber, şimdi ise Hakk ile beraber. O yalnız ve yalnız Hakk iledir. Hakk ile nefes alır, Hakk ile meşgul olur.

Allah-u Teâlâ murad ettiği kulunu cezbe ile çeker ve huzuruna alır. Bu Hassü'l-has'a âit bir husustur.

Murakaba'nın en sonuna varanlar Râbîta yapmaz, Murakaba da yapmaz. Onlar Allah-u Teâlâ'nın varlığı içine sığır, nefeslerini Allah-u Teâlâ ile alır.

Farz-ı muhal ki bir fiçinin içine girdin, fiçinin içinde nefes alıyorsun ve zikrediyorsun. Dar ve kapalı yerde.

İşte onlar da Azamet-i ilâhî'nin varlığı içine girerler, nefeslerini alırken O'nun varlığı ile alırlar. Kendisi bile yok, ancak perdesi oradan alıyor. Nefeslerin en hayırlısı işte budur.

"İçinizde!... Görmüyor musunuz?" (Zâriyat: 21)

Âyet-i kerime'si burada tecelli eder.

O, Allah-u Teâlâ ile nefes alıyor. Sessiz, sedâsız, zikirsiz, murakabasız. Bu nefes Allah-u Teâlâ ile alındığı için zikrullahın en efdali olmaktadır ve gizli bir zikirdir. Onun Allah-u Teâlâ ile merbubiyeti vardır.

Fıçının içine girerken yine kalbî zikir vardır, nefes zikri değil. Allah-u Teâlâ ile hallendiği zaman nefes zikrine geçer.

Nefes ile zikir esnasında zikir yapılmıyor. Kalp zikir yapmıyor. O zaman alınan nefesler zikir yapıyor zaten. O her şeyden arınmış durumda, Allah-u Teâlâ ile nefes alıyor. Bu ise nefesle zikir oluyor. Çünkü O'nunla nefes alıyor.

"Cehri zikir" tarikat ehli tarafından; **"Hafi zikir"** hakikat ehli tarafından; **"Kalbi zikir"** marifetullah ehli tarafından biliniyorsa da; bu beşinci kısım zikrullah Hassû'l-has kulların bilebileceği bir ilimdir.

Her şey duruyor, o Allah-u Teâlâ'ya, azametine sığınyor ve O'nunla nefes alıyor. Onun zikri o oluyor.

Ve fakat bu nefes zikrine mazhar olanlar, kendisinin bir maskeden ibaret olduğunu bilen ve görenlerdir. Bu zikir yalnız onlara mahsustur, halk tarafından bilinen bir zikir değildir.

O Hakk'a varmış, kendisinin bir perdeden ibaret olduğunu görmüştür. Bütün iş ve icraatları Hakk iledir ve Hakk içindir.

Bu zikir dahi iki türlüdür:

Kapalı bir yerde olduğu halde; Cehri zikir de yapılabilir, Hafi zikir de yapılabilir.

Asıl sır şu Âyet-i kerime'de gizlidir:

"Biz insana şah damarından daha yakınız." (Kaf: 16)

O sana senden yakındır. O zaman sen bir fıçı mesabesinde, bir perde mesabesinde, bir kapak mesabesinde. İçinde O var.

Bu nefes zikri bunu böyle bilip görenlere mahsustur. Allah-u Teâlâ ile nefes alıp veriyorsun. Bu ise sana senden yakın olanla nefes alıp vermen demektir.

Nefes zikri ile meşgul olan, O'nunla nefes aldığı için, hiçbir vasıta araya giremez. Dıştan hücum etmeye çalışır, fakat içeriye girmesi mümkün olmaz. Rabıtaya da benzemez bu. Çünkü râbitada melek de girebilir, şeytan da girebilir, karıştırır.

Bu zikir ise öyle değildir. Hassû'l-has olanın Allah-u Teâlâ ile irtibatı var, O'nunla nefes alıyor. Onun içindir ki dıştan hiçbir şey oraya müdahale edemez.

•

Nefes zikrinin hakikatına vâsıl olanlar, kendisinin bir kefen olduğunu kabul eder. Bir kefen ile içindeki kimse ne ise, Allah-u Teâlâ ile onun arası da odur.

Bu zikre oturan öyle oturur, kendisinin bir kefen olduğunu, bir elbise olduğunu bilir, içindeki ile nefes alır. O'nunla nefes aldığı zaman O'ndan hayat alır, içindeki ile zikreder. Bu zikir batinın da batinıdır. **"Hakk ile alınan nefes"**in sırrı budur. O'nun Hakk ile irtibatı var, kendisi yok Allah var.

Kendisinin kefen olduğunu bildiği zaman bu hâl tecelli eder. Allah-u Teâlâ ile irtibat kurar, O'nunla nefes alır.

•

Toplu yapılan cehrî zikirde kimisi zâhirde zikreder, zâhiri hareketler yapar. Kimisi bâtında zikreder, bâtınî zikir yapar.

Bâtınî zikir yapanın gayesi Hakk'tır, Hakk ile irtibat kurmaktır, uydum kalabalığa değildir. Zâhirî hareket yaparken aslını kaçıırır, halka uyarsa Hakk ile irtibatı kaybeder.

Bu zikir ehline âittir, halk zâhirde zikirle meşgul olurken, o bâtın ile meşgul olur.

•

Bu zikir-i şerif'e "*Nefes zikri*" denir. A'raf sûre-i şerif'inin 205. Âyet-i kerime'sinde geçen "**Hafif ses**" nefestir. Zikrin en efdali budur. Buna mazhar olanlar da yok denecek kadar azdır. Allah-u Teâlâ'nın kendisi için yarattığı kullara mahsustur.

Bu hususta bir misal verelim:

Zâhirî ilimlerde kemale eren Abdülhâlik Gücdüvânî -kuddise sırruh- Hazretleri bâtın yoluna meyletmişti. Bir gün tefsir okurken adı geçen A'raf sûre-i şerif'inin 205. Âyet-i kerime'si karşısına çıktı. Hocası Allâme Sadreddin'e sordu:

"Bu gizliliğin hakikatı ve gizli zikrin yolu nedir? Cehrî zikirde uzuvlar hareket eder, herkes duyar ve görür. Gizli zikirde ise dışarıdaki insanlar görmese bile, insanın içindeki şeytan görür.

Çünkü Hadis-i şerif'te şöyle buyurulmaktadır:

'Şeytan âdemoğlunun kan damarlarında dolaşır.' buyurulmaktadır. Bu durumda ne yapmak lâzımdır."

Hocası hakkı sahibine teslim etti ve dedi ki:

"Bu sorunun cevabı ledün ilmi ile verilir. Bu da bizde yok. Çünkü o, Allah'ın veli kullarına has bir ilimdir. Şu kadar var ki Allah dilerse karşına bir veli kulunu çıkarır, o da sana gizli zikri öğretir."

Gücdüvânî -kuddise sırruh- Hazretleri bu işaretten sonra Allah-u Teâlâ'nın, kendisine ilâhî sırları tâlim edecek bir zâtı bir gün karşısına çıkarmasını bekleyip durdu. Bir sûre sonra karşısına Hızır Aleyhisselâm çıktı ve onu evlâtlığı kabul ederek gizli zikri tâlim buyurdu.

Allah-u Teâlâ'nın Emini:

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Nevâdirü'l-Usûl**" kitabında şöyle ifşâ etmiştir:

"O, onun kalbini kendi Vahdâniyyet'inin içinde boğar. O artık O'nunla 'ferd'leşerek, O'nun bütün sıfatlarıyla meşgul olur. O, O'nun emînidir, kulları arasındaki 'Bir'idir. O öyle bir kimsedir ki, onu yeryüzünde 'Ey vâhidî!' diye nidâ eden doğru söylemiştir." (Nevâdirü'l-Usûl, c. 1, s. 613)

İşte öz bu...

Şimdi bunu sizin anlayacağınız şekilde nasıl anlatalım:

Farzı muhal ki İsa Aleyhisselâm'a Cenâb-ı Hakk kelimeleri ağzına koyar, o söyler. Bu odur işte... Bu söylenen, bu kitaplar O'ndan çıkıyor. O ağzına koyuyor, sen söylüyorsun. Sen söylemişsin, halbuki sen söylemiyorsun, içindeki söylüyor. İlmî kavradınız değil mi? Nereden geldiğini anladınız değil mi?..

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri bunu asırlar önce görmüş ve duyurmuş:

"Allah ile düşündüğünü, Allah ile konuştuğunu, Allah ile işittiğini, Allah ile baktığını ve Allah ile yürüdüğünü tasavvur dahi edemediğimiz bir kulun; dünya diyârındaki meşguliyeti, eserleri ve hareketleri acabâ nasıl olur!" ("Kitâbu'r-Riyâze ve Edebü'n-Nefs", Es'ad Efendi, nr.: 1312, vr. 10b-11a)

O'nun verdiği ilim ilimdir. Çünkü şöyle farz edin: Benim bir gün tahsilim yok. "Elif"ten haberim yok, deryalar var. Yahu bu, O yapmazsa kim yapar bunu!

Her bir kitap bir deryadır. Ama benim "Elif"ten haberim yok. Demek ki O koyacak, O söyletecek; kitap yazılacak. Ondan sonra filan kişi yazdı. O yazdı ama...

"Resul'üm! Attığın zaman sen atmadın, Allah attı."□(Enfâl: 17)

Cenâb-ı Fahr-i Kâinat Efendimiz attı. Fakat Cenâb-ı Hakk **"Ben attım!"** buyuruyor. Ve O attı. Çünkü isabeti O yaptı.

Nitekim Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri yukarıdaki beyanının devamında şöyle buyuruyor:

"Allah'ın kendisinde gizlendiği bu kul; O'nun idare ettiği, koruduğu, gözettiği ve kendi adına hareket ettirdiği bir velidir." ("Kitâbu'r-Riyâze ve Edebü'n-Nefs", Es'ad Efendi, nr.: 1312, vr. 10b-11a)

Yani aslında **"İçinde O var, fakat O'nun maskesi O'nu göstermiyor."**

İnsan dediğin bir maske, fakat o maskeyi de O yarattı.

Şimdi insan bunu bildikten sonra, Cenâb-ı Hakk onu muhafaza ettikten sonra, hiçbir varlık yapabilir mi? Kendisine maledebilir mi?

Diğer yollar zahîrî yol gibidir. Onlar hep varlıktan bahseder. Hep varlık. Rütbeden, varlıktan bahseder. "Ama ama ama"sı var. Çünkü nefsin gıdası oradan.

Nihayetin Bidayete Sığdırılması:

İmâm-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri, Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in ilk sohbetinde Ashâb-ı kiram'a müyesser olan, onların dışında kalan pek az kimselere nihayette hasıl olacağını, bu feyizlerin ve bereketlerin, saâdet asrında zuhur eden feyizlerin ve bereketlerin aynısı olduğunu bir mektuplarında şöyle beyan buyurmuşlardır:

"Ey kurtuluş yolunu arayan tâlip!

Bu büyüklerin yolu Ashâb-ı kiram'ın yoludur. Allah onlardan râzî olsun. Bu indirac, yani nihayetin bidayete sığdırılması dahi, o sığdırılışın eseridir ki; Hayrü'l-beşer Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in sohbetinde onlara müyesser olmuştur. Ona ve âline salât ve selâm olsun.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in ilk sohbetinde bunlara müyesser olan, onların dışında kalan pek az kimselere nihayette hasıl olmuştur. Bu feyizler ve bereketler, ilk asırda (saâdet asrında) zuhur eden feyizlerin ve bereketlerin aynıdır. Her ne kadar ortada bulunanlara nispetle sondakilerin uzaklığı belli de olsa, fakat iş, gerçekte bunun aksinedir. Çünkü sondakiler, ilk asra ortada bulunanlardan daha yakındır. Onun boyasıyla boyanmıştır. Bunu ortadakiler ister doğrulasın, isterse doğrulamasın. Hatta bu muamelenin hakikatini sonda gelenlerin dahi pek çoğu idrak edemez." ("Mektûbât"; 336. Mektup)

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'i gören müslümanların hepsi "**Sahabe**" olma şerefine nâil olmuşlardı. Fakat içlerinde "Seçkin" olanlar vardı.

İhvan var, ihvanın içinde "Seçkin ihvan" var.

Bu yol aynı o yola benzediği için, yetişme şekilleri de aynıdır. Kimisi amel ile gidiyor, kimisi cihad ile, kimisi de hem amel hem cihad ile gidiyor. Bazısı kapalı olarak gider, bazısı açık; bazısı sülûk ile nasibini alır, bazısı cezbe ile alır.

O kuvvetli cezbe ile çekildikleri için Allah-u Teâlâ Ashâb-ı kiram -radiyallahu anhüm- Hazerâtı'na verdiği gibi, ihvana da bir hafiflik, bir kolaylık vermiştir.

Her yol yoldur, bu yola varıncaya kadar. Bu yol ise başa benzediği için şekli değişiyor.

Ancak İmâm-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin beyan buyurduğu gibi bunun hakikati anlaşılamiyor:

"Hatta bu muamelenin hakikatini sonda gelenlerin dahi pek çoğu idrak edemez."

Bu Yolun Kıymeti Bilinemiyor ve Anlaşılamiyor:

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Hatmü'l-evliyâ**" kitabını şu temennileri ile bitirmektedir:

"Hatmü'l-evliyâ" kitabı burada sona erdi. Allah'a hamdolsun; Allah'ın salât ve selâmı ve çokça teslimiyet, kendisinden sonra peygamber gelmeyecek olan, "Makâm-ı mahmûd"un bir tek kendisine has kılındığı Hâtemü'l-enbiyâ olan Muhammed'e, âlinin ve ashâbının üzerine olsun.

Allah-u Teâlâ'dan dilerim ki; tamamlanan kelimelerin rûhu olan Hatm-i evliyâ olan zâtın düsturlarını tâkip edebilme hususunda, kendisine karşı bizi küçülsün ve tevâzu sahibi kılsın. Bizi onunla biraraya getirip, onun hakkında bir delil ve şahit olan beyanlarımızın tahkikiyle; onu görüp de, onun izinde yürümeye eriştiren vuslat sebebiyle bizleri de vâsıl eylesin. Şüphesiz ki O lütuf, kerem ve ihsan sahibidir.

Hamd, âlemlerin Rabb'i olan Allah'a âittir."

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri âlim değil, "Âlem"di.

Bu büyük zâtın tevazusuna ve iştiyakına bakın! Bir de kendinize bakın, kıyas edin.

Binaenaleyh bulunduğunuz yolun kıymetini bilin; Allah-u Teâlâ'ya şükredin, ihlâsınızı artırın, niyetiniz hâlis olsun.

"Allah'ım sana sonsuz şükürler olsun, sen bizi sevmişsin seçmişsin, sahneye koymuşsun."

Hayat boyunca Allah-u Teâlâ'dan bunun gayretini isteyeceksiniz. "**Ben yapıyorum!**" demeyeceksiniz, yaptırana şükredeceksiniz.

Allah-u Teâlâ'ya yönelmiş temiz bir kalp ile gayeniz rızâ-i Bârî'yi tahsil olsun, nûrun yayılması, küfrün kalkması olsun.

Binaenaleyh değersiz basit dünya için neler oluyor, neler oluyor! Onun için hani bir tabir var; "**Güleyim mi, ağlayayım mı?**" Hakikaten o durumdayız. Basit, değersiz bir dünya için...

Onun için o kadar büyük üzüntüler oluyor ki; "Allah Allah! Basit, değersiz bir dünya için neler oluyor, neler kaynıyor!"

Onları şeytan çeviriyor. Kimine oradan giriyor, kimine buradan giriyor, yoldan çıkarıyor ve ebediyat gidiyor.

Allah'ım muhabbet edenlerle beraber rızasında kılsın.

Muhabbet bir bağıdır; sevgililerine muhabbetten kopan düşüyor.

Bu Kaymalar Neden Oluyor?

İmâm-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri; **"Çünkü sondakiler, ilk asra ortada bulunanlardan daha yakındır. Onun boyasıyla boyanmıştır."** buyuruyor. Bu yol bidayetin, nihayetin birleştiği yoldur. İki kandilden birisidir. Aynı yoldur.

Bu, nazik ve hassas yolda ancak **"Kalb-i selim"** olanlar kurtulur.

Bu kaymalar neden oluyor?

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Onların kalplerinde hastalık vardır." (Bakara: 10)

Kalpler hastalandığı zaman yoldan uzaklaştırırlar.

Zira Allah-u Teâlâ diğer bir Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!" (Hûd: 112)

Başta ilâhi emre göre doğru olmak, mahviyet içinde yaşamak. Zira varlık günahların başıdır. Kişi kendisini beğenirse yetmiş senelik ibadeti o anda yok olur.

"Bir insanın kendini beğenmesi yetmiş senelik ibadetini mahveder." (C. Sağır)

Burada hep kendiliğinden kayıyorlar, yani yollarını değiştiriyorlar. Bu yolların değişmesinden sebep; varlık, benlik, menfaat, önderlik, liderlik gibi kendilerini beğenmekten ileri gelir. Bunlar helâkiyetlerini kendileri seçmişlerdir.

Bunun için insan varlıktan çıkması, varlığından süzülmesi, varlığından sıyrılması, Var'a ulaşması gerek. Kim alındı? Kim süzüldü? Sen acizliğini, mücrimliğini, günahını, her şeyini itiraf etmedikçe, O'na boyun bükmedikçe nasıl süzülebilirsin?

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'de şöyle buyurmaktadır:

"Bizim zikrimize iltifat etmeyen ve dünya hayatından başka bir şey istemeyen kimseden yüz çevir." (Necm: 29)

Ümmet-i Muhammed'e bu bir emirdir. Zikrullahtan kaçınan kimselerden kaçınmak lâzımdır. Onlar ezelf istidatlarını kaybetmişlerdir.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde sapıklığa düşenleri de hidayete erenleri de çok iyi bildiğini beyan buyurmaktadır:

"Onların ilimden erbildikleri gaye işte budur. Şüphesiz ki Rabb'in, evet O, yolundan sapanları en iyi bilendir." (Necm: 30)

Hiç şüphe yok ki hepimizi huzuruna alacak ve yaptıklarımızdan bize haber verecek. Sizi o zaman kim kurtaracak? İlâhınız mı kurtaracak, bir avukat mı tutacaksınız kendinizi azaptan kurtarabilmek için.

"O, hidayet bulanı da en iyi bilir." (Necm: 30)

Onun için biz sizinle münakaşa etmiyoruz, sadece ilâhî hükümleri duyuruyoruz, o kadar. Tевbe etmenizi, cehennemden kurtulmanızı istiyoruz.

Kurtuluş nerededir? Yani ihvana kurtuluş yolunu tarif ediyorum. Kurtuluş üç noktada be kardeşim! Birincisi nefsinle cihad et, ikincisi bölücülerle cihad et, üçüncüsü Hazret-i Allah'ın kitabına uy, arkaya atma onu. Resulullah Aleyhisselâm'ın sünnetine dikkat et, sadıklarla beraber ol. Felâh bu üç noktadadır. Unutmayın bunu...

Kalan ve kayan mevzuatı şimdiye kadar hiç geçmedi. Kayandan murat dost gibi görünür, küçük bir menfaati arzusuna muhalif görünen hallerde bir de bakmışsın ki kaymış gitmiş.

Bu bir aynadır. Herkes kendisine bu aynada baksın.

Daha evvel de arzettik: Bu dökülenler, bu kayanlar neden kayıyor? Kalplerinde hastalık olanların kalbi bozuluyor. Hazret-i Allah da tasarrufundan ayırıyor. Hıfz-u himayesinden çıkanı ise şeytan alır götürür.

Sevdiği seçtiği kulunu hıfz-u himayesinde, tasarruf-u ilâhiyesinde bulundurur, korur, muhafaza eder.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle duâ ederlerdi:

"Ey kalpleri çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzerine sabit kıl." (Tirmizî)

"Ey kalbi çeviren Allah'ım! Kalplerimizi senin taatine çevir." (Buhârî)

Tutulanlar:

Hakk'ta samimi olanlar, Allah-u Teâlâ'nın hıfz-u himayesinde, tasarruf-u ilâhiyesinde buldukları için onlar kaymıyor.

"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol." (Hûd: 112)

Bunun üzerine çok duruyoruz. Tutunma yeri, kurtuluş ipi orası.

O'nun emri, O'nun hükmü olacak, başka hiçbir şey olmayacak.

Hudut; daire-i saadet, merkez-i selâmettir. Hududun dışına çıktın mı helâke vesile olur. Onun için insan huduttan çıkmaması için nefsini katmaması lâzım. Nefis girdiği anda huduttan aşığı çıkar.

Tutulanlar neden tutuldu? □İhlâsından, samimiyetinden, muhabbetinden, bağlılığından ötürü tutuldu...

Gerçek hakiki ihvanlar şu Âyet-i kerime'ye uygundur:

"Müminler kardeşirler." (Hucurât: 11)

Ayrı gayrı değil.

Bu yolda gaye, menfaat olmadığı için kardeşlik husule gelebiliyor. Diğer yollarda iki kardeş bile parçalanıyor. Niçin? □Ufacık bir madde, menfaat giriyor; bozuyor, bölüyor... Biz birleşmeyi, sevişmeyi, kaynaşmayı seviyoruz, ayrılık gayrılık değil...

Yemin ederim ki bir kalp kırmaya değmez. Bu arada problemler şeytanın araya girmesinden ötürüdür. Bir kere vesveseyi verdi mi, zıddiyeti koydu mu, sürtüşür, sürtüşür... Ve o sürtüşmeden ateş çıkar. O ateş şeytandan gelir.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyuruyor:

"Kendisine apaçık deliller geldikten sonra, parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. Onlar için kıyamet günü büyük azap vardır." (Âl-i imrân: 105)

Bu Âyet-i kerime'de yetmiş üç fırkadan o bir fırkaya işaret ediliyor. Yani "Siz de o kayanlar gibi olmayın, onlar için pek acıklı bir azap hazırladım, siz de kayarsanız bu felâkete uğrarsınız." diye o bir fırkayı ikaz ediyor Hazret-i Allah.

Allah'ım yolundan ayırmasın, bizi bize bırakmasın, âkıbetimizi de hayırlı etsin.

Müminle kâfir iki ordunun mütemadiyen birbirleriyle çarpıştıkları gibi, vücutta da aynı şekilde ruhun ve nefsin yeri vardır ve bunlar zaman zaman iki ordu gibi çarpışırlar. Fakat bu çarpışmalardan kişinin haberi olmaz. Bu çarpışmalar esnasında gerçekten tutulanlar; manevî destekle, ruhanî terbiye ile nefsin arzularını bastırır. Bu noktada nefis mülâyimleşir ve sakinleşir. Fakat hiçbir zaman hile-i desiselerinden emin olunmaz.

Bir insan buraya kadar kendi ihlâs ve gayreti ile çıkabilirse de, buradan ileriye ancak bir Mürşid-i kâmil'in kılavuzluğu ile gidebilir. Sadakat ve teslimiyeti nisbetinde yol alır.

Kayanlar:

Diğerleri kalbi bozulduğu için, kalplerinde hastalık olduğu için kaydılar.

"Onların kalplerinde hastalık vardır." (Bakara: 10)

Kayan bundan kayıyor. Kalpleri bozulduğundan ötürü kayıyorlar. Aynı bu şekilde. Kalplerinde maraz bulunduğu kaydılar.

Bu Âyet-i kerime'yi koyuyoruz. Çünkü bunlar verilme iledir. Bu sebeple "Bunlar benim değil." diyoruz. Daha doğrusu öyle öğretiyor. Bir, bir, bir. Mühim noktaları öyle öğretiyor.

Hani Âyet-i kerime'de:

"Allah'tan korkar takvâ sahibi olursanız mualliminiz Allah olur." buyuruluyor ya, öyle öğretiyor. (Bakara: 282)

Kalplerinde maraz bulunduğu ifsat ediyor, ondan sonra kaymış oluyor. Tutunacak yer kalmıyor.

Bu kayış sebeplerinin öz noktası ise şudur:

Birincisi; ihlâs kayb olduğu zaman her şey kaybolur.

İkincisi; kalpte maraz olduğu zaman her kötülük husule gelir.

Ve en büyük kayış noktaları nereden oluyor?

Bir tanesi; kişinin kendisini beğenmesi.

Sonra; gayesi-maksadı, menfaati için çalışması...

Bunlar hep oraya girer.

Her ihvan nefis derecelerini ders olarak okusun. Çünkü kayan buradan kayıyor. Bir münafıklıktan kayıyor, bir de nefisten kayıyor.

İnsanın dört büyük düşmanı var. Şeytan, nefis, şehvet, şeytanlaşmış arkadaş. Bu dört düşman insanın imanını yok eder.

Samimi gibi ihvanlar bakıyorsun, kayıp gidiyor. Küçük bir dünya muhabbeti giriyor, kayıyor gidiyor. Oturuyorum ağlıyorum. Ama bir ebediyat gidiyor.

Kalplerdeki Maraz:

Allah-u Teâlâ "**Onların kalplerinde hastalık vardır.**", "**Maraz vardır.**" buyuruyor. Maraz olduğundan kalbi bozuluyor.

"Onların kalplerinde hastalık vardır. Allah da onların hastalıklarını artırmıştır. Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle onlara elem verici bir azap vardır." (Bakara: 10)

Âyet-i kerime ile işaret buyurulan bu korkunç hastalıklar, tedavi edilmezse insanın ebedî ahiret hayatını öldürdüğü için çok tehlikelidir.

Kin, kibir, gadap, şehvet, haset, riyâ, tamah, ucb, maksat, menfaat gibi kötü sıfatlar kalp hastalıklarıdır.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde:

"Kötülüklerin zâhir ve bâtın olanlarından (açığından gizlisinden) uzak bulununuz." buyuruyor. (En'âm: 151)

Daha önce de beyan ettiğimiz gibi Tarikat-ı aliye bir hastahanedir. Bu hastalıkların izalesi için, tedavi için. Bir salık intisap ile bu hastalıklardan temizlenmeye çalışır, ihlâsını muhafaza ettikçe bu yolda ilerler. Muvaffak olduğu kadarıyla gayesine ulaşır. Ahirette bu ihlâs ve niyetine göre alır.

Ancak bir kimsenin ihlâsı ortadan kalkarsa, niyetini bozar, maksat menfaat arzusuna dalarsa, artık o yolunu değiştirmiştir. Kalbi bozulmuştur.

Bu gibileri Hazret-i Allah tasarrufundan ayırıyor.

"Onlar Allah'ı unuttular, Allah da onları unuttu. Münafıklar fâsıkların tâ kendileridir." (Tevbe: 67)

Zira Hazret-i Allah sevdiği seçtiği kulunu hıfz-u himayesinde, tasarruf-u ilâhiye'sinde bulundurur. Korur ve muhafaza eder. Diğerleri ise hıfz-u himayeden çıktığı için şeytan yuları takar, alır götürür.

Müslümanken, paraya, dünyaya, makam-mevki sevdasına kapılır. Bir de bakmışsın dünyevî ihtirasları için, "*Ben olayım*" sevdası için imanını kenara bırakmıştır. Kaymıştır. Dökülmüştür.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde kalplerinde hastalık bulunanları münafıklarla birlikte zikretmiştir:

"O sırada münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlar: 'Bunları dinleri aldatmış!' diyorlardı. Halbuki kim Allah'a tevekkül ederse, bilsin ki Allah yegâne galip ve hikmet sahibidir." (Enfâl: 49)

"Hani o zaman münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlar: 'Allah ve Resul'ü bize sadece kuru vaadlerde bulundular.' diyorlardı." (Ahzâb: 12)

Asr-ı saâdet devrinde nasıl ki münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlar mevcutsa, bugün de bunlar mevcuttur. Bir kişinin kalbine nefis girdi mi, nefse uydu mu, *"Ben!"* dediği zaman, *"Ben biliyorum!"* dediği zaman kaymıştır. Bütün terakkiyat ve kaymalar bu hâl üzeredir. Onun için bakıyorsunuz *"Oldum, oldum, oldum"*. Ne oldun? Helâk oldun.

Şeytan daima kalpleri bozmak ve vesvese vermek ister. Ancak ihlâs sahipleri üzerinde nüfuzu yoktur.

"Benim hâlis kullarım üzerinde senin bir nüfuzun olamaz. Ancak sana uyan azgınlar bunun dışındadır." (Hicr: 42)

Binaenaleyh ihlâs kaybolduğu zaman o kimseye nefis ve şeytan nüfuz etmeye başlar.

"Böylece Allah şeytanın attığı vesveseleri, kalplerinde hastalık bulunan ve kalpleri kaskatı olan kimseler için bir imtihan vesilesi yapar. Zâlimler, gerçekten derin bir ayrılık içindedirler." (Hacc: 53)

Kalp bozulduğu zaman iyiyi kötü görmeye başlar. Nefsi yaptıklarını hoş gösterir. Her türlü vesvesenin peşine takılır.

"Kalplerinde hastalık bulunanlar ve kâfirler: 'Bu misalle Allah neyi kastetmiştir?' desinler. İşte Allah dilediğini böyle şaşırtır, dilediğini doğru yola eriştirir. Rabb'inin ordularını ancak kendisi bilir." (Müddessir: 31)

Olgun bir meyvenin içine kurt girince düşmeye mahkûm olduğu gibi kalbi bozulduğu zaman içine kurt girer ve ihlâsını alır. Artık onun yol alması ile almaması mevzu değildir. Bu gibi haller geldikçe yanbaşındakileri küçümsemeye başlar. Artık o yolunu değiştirmiştir, sola kaymıştır. Kaydığı yetmez, orada plân çevirmeye çalışır. Plânını tatbik ederken Hazret-i Allah da onun kalbini çevirir. Artık o bir yıkıcıdır, varlık ile hareket eder. Her hareketinde bir maksat bir menfaat yatar. Allah için adım atar gibi görünür, bir adım bile atmaz. İçindeki gizli gayesi zaten onu bu hâle düşürmüştür. Artık ondan hayır gelmez, niyetini bozmakla kendisini ihraç etmiştir.

Bu gibi kimseler Allah ve Resul'ü hakkında, varisleri hakkında su-i zanda bulunurlar.

"Hani o zaman münafıklar ve kalplerinde hastalık bulunanlar: 'Allah ve Resul'ü bize sadece kuru vaadlerde bulundular.' diyorlardı." (Ahzâb: 12)

Bu sûizanlarını gizlerler. Ancak Allah-u Teâlâ onların kalplerinde gizlediklerini ortaya çıkarmaktan aciz değildir.

"Kalplerinde hastalık olanlar, yoksa onların kinlerini Allah'ın aslâ dışarı vurmayaacağını mı sandılar?" (Muhammed: 29)

Kalplerinde hastalık bulunanlar ifsat ve bölücülük yaptıkları gibi hainlik yapmaktan da çekinmezler.

"Kalplerinde hastalık bulunanların: '(Devir onların lehine döner de) bize bir musibet erişir diye korkuyoruz.' diyerek onların arasına koşuştuklarını görürsün. Umulur ki Allah bir fetih ya da kendi katından bir emir getirir de böylece onlar içlerinde gizledikleri şeyden (nifaktan) dolayı pişman olurlar." (Mâide: 52)

Kalpte maraz olduğu zaman her kötülük husule gelir.

Kişi ancak Allah-u Teâlâ'nın kurtarması ile kurtulur. Ancak Allah için hareket edenleri, Allah-u Teâlâ uyandırır, ikaz eder, yolunu gösterir. Onlara hakikati bildirir, duyurur. Onları nefis ve şeytanın

hilelerinden kurtarır. Nefsin ayrı hilesi vardır, tükenmez; şeytanın ayrı tuzakları vardır, bitmez. Fakat Allah-u Teâlâ bir kula lütfuyla tecellî ederse bütün bu hileler ve tuzaklar hükümsüzdür.

"Ey Rabb'imiz! Bizi doğru yola hidayet ettikten sonra kalplerimizi saptırıp döndürme. Bize kendi nezdinden bir rahmet ver. Şüphesiz ki bağışı en bol olan sensin." (Âl-i imrân: 8)

Plan Çevirenler:

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in zamanında nasıl tecelliyat oluyorsa, aynısı bugün aksediyor. Çünkü onun yolu, onun ibtilâsı.

Diğer yollarda bu münafıklar, kaymalar yoktur. Çünkü onlarda herhangi bir şey yok zaten. Ama bu yol Hakk yolu olduğu için; halk hakikatle hareketi, iman ile küfrü ayıramıyor.

İmtihan neticesinde bunların hepsi belli oluyor. Daha dünyada iken. Bu ihvana ait.

Şimdi bir hadise anlatayım:

Çok sevdiğimiz bir kardeşimizin abisi vardı. O abisi arka evde oturuyordu. Bir gün Burhaniye camii'ndeyiz. O da var. Olan oluyor... Dışarıya çıktık, o adama sorduk;

"İmandan, izandan hiçbir şey kaldı mı sende?"

"Kalmadı" dedi.

İtimat edin, Hazret-i Allah almadan önce gösterdi, aldı sonra attı, onun için soruyorum; *"Hiçbir şey kaldı mı sende?"...*

Bunları Cenâb-ı Hakk bize böyle gösterir, biz bunları göre göre söylüyoruz.

Ne idi? Çünkü onlar plân çevirmeye kalkarken, Cenâb-ı Hakk da kalbini çeviriyor, mühürlüyor. Nimetini alıyor. Bitti! İşi bitti artık.

Vehamet şimdi meydana çıktı. Artık o; namaz kılsın, ibadet etsin, ama bitti artık.

Bu yolun şakası yok. Hazret-i Allah'tan korkmamız lâzım. Bunun özü **"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol."** (Hûd: 112) Âyet-i kerime'sidir.

•

Yol Hakk'ın yoludur. Bu yolun içinde yapıcı olanlar da vardır, bilerek veya bilmeyerek yıkıcı olanlar da vardır. Yapıcı olan daima iyiliğe teşvik eder. Yıkıcı olan ise yolcuların içindedir, yürüyor gibi görünür, kazmayı alıp tahribe çalışır. Fakat her vuruşta kendisine indirir de haberi olmaz.

Burası imtihan sahası olduğu için, yapıcı da yıkıcı da bir gibi görünür. Hiç kimse niyetinin meydana çıkmasını istemez. Fakat uyanık ve müdrük bir ihvân herkesin hâlini tartar, o kimselerin arasına da olsa çıkardıkları ters bir kelimeden niyetlerini öğrenmiş olur. Bu idrâk kişinin teslimiyeti nispetindedir.

"Andolsun ki sen onları sözlerinin üslûbundan tanırsın." (Muhammed: 30)

Allah ve Resul'üne teslimiyeti nispetinde bu Âyet-i kerime'nin tecelliyatına mazhar olurlar.

Teslimiyeti zayıf olanlar bundan bir şey anlamazlar.

İyi olan iyi yapar, kötü olan kötü yapar. Gün gelir kumbarası kapanır. Vaktâki huzur-u ilâhide açılınca bütün yapılanlar meydana çıkar. Kimin küpünde bal, kimin küpünde zehir olduğu belli olur.

Herkes imtihanadadır. Kimisi yapmak ister, kimisi yıkmak ister. Halbuki yapıcı olan da gider, yıkıcı olan da gider. Şu kadar var ki yapıcı olan yapıcıların bulunduğu yere, yıkıcı olan yıkıcıların bulunduğu yere gider.

•

Burada bir hadise yok ki bin bir hadise oluyor. Ve bunların hepsi seyrediliyor, bakılıyor, örtülüyor. Ama hiçbir şey gözden kaçmıyor. Bize bazen öyle acayip haller gösterirler... Her şeyi biliyoruz, fakat hiçbir şey bilmiyoruz. Kişinin bazen cehennemdeki yeri gösterilir, sıfatıyla beraber. Ama bunlar hep örtülür.

Ben sizin sıfatınızı görüyorum. Mektebe girmekle sıfat değişmez. Sınıfları geçmek lazım. Ben sizin sıfatlarınızı görüyorum. İslah etmeye bakın.

•

Kasıt yok, suç var; af var. Kasıt var, suç yok; af yok.

•

Cenâb-ı Hakk Âyet-i kerime'lerinde şöyle buyuruyor:

"İçinizden, birbirinin arkasına gizlenerek sıvışıp gidenleri muhakkak ki Allah biliyor. Allah'ın emrine aykırı davrananlar, başlarına bir belânın gelmesinden veya kendilerine çok elemli bir azap isabet etmesinden sakınsınlar." (Nûr: 63)

"Bir sûre indirildiği zaman: 'Sizi bir kimse görüyor mu?' diye birbirlerine bakarlar, sonra sıvışıp giderler. Allah onların kalplerini imandan çevirmiştir. Çünkü onlar gerçeği anlamayan kimselerdir." (Tevbe: 127)

Samimi olanlar öyle teslimdir ki sıvışmazlar.

Bunlar gözden kaçmadığını da bilmezler. Cenâb-ı Allah öyle yetiştirmiş ki her yere sokmuş çıkarmış. Her yerden haberimiz var. Fakat bütün bu hadiseleri topladığınız zaman;

"Allah'ım! Zât'ına beğendiğin gibi bir kul yap beni. Habib'ine ümmet, rızânda hizmet."

Herkes oyalansın dursun. Aptal, oyalanır, oyalanır, kabirden sonra oyunu meydana çıkar.

Bir Hadis-i şerif'te:

"İnsanlar uykudadır, öldükleri zaman uyanırlar." buyuruluyor. (K. Hafâ)

Geçti artık geçti...

Dost - Dökülmüş:

Dost gayet güzel arkadaşdır. Her şeyi güzeldir.

Dost görünen dökülmüşlere gelince;

Dost zannedersin, ancak küçücük bir menfaati üzerine, yahut başka maksatla hemen dönüverir. Dökülür. Bir de bakmışsın ki, kaymış gitmiş. Artık o dökülenin üzerine gitmeyeceksin, ötekine gideceksin. Ona not vereceksin...

Size bir temsil verelim şimdi:

Şeyh Es'ad Erbili -kuddise sırruh- Hazretleri'nin huzuru saâdetlerinde bulunan bir Sabri Kaptan vardı. Şimdi Sabri Kaptan bir gün anlatıyor, diyor ki:

"Benim babam kaymakamdı. Bir gün bana:

-Oğlum Sabri, dostun var mı? Dedi.

- Çok! Dedim.

- Peki şu en çok dostların en samimisini bana tarif etsene!

- Filân filân kimse vardır. Dedim.

Hiç üşenmeden evlerine gitti.

- Efendim bizim oğlumuzun başına bir hâl geldi, sizin oğlunuz arkadaş imiş onu çağırın.

Bir tanesi, annesine, "Evde yok! Yok de!" diyor.

Ötekisine, ötekisine gidiyor. Bir tek kimse onun yardımına yetişmiyor.

- Oğlum ben senin arkadaşlarına gittim ama hiç kimse cevap vermedi. Başka dostun var mı?

- Yok! Dedim.

Şimdi bana dedi ki;

- Git filân yerde posta müdürü var. De ki ona; "Kasap geldi, babamın ona borcu vardı, alacağını istedi, Ramazan-ı şerif'te kızgın zamana geldi, kasabı öldürdü."

Gittim, onun dediğini söyledim, adam iftar sofrası hazırlamıştı, hemen kalktı, bir çuval aldı, koşa koşa benimle geldi.

Fakat babam sofrayı hazırlamış. Onu mükellef hazırlanmış sofraya oturturdu.

- Gördün mü oğlum?

- Gördüm!

Ama iş işten geçti. Demek hayatım boşa geçmiş. O bir tane arkadaş tutmuş, ama dost tutmuş, dökülmüş tutmamış. Benim arkadaşlarım hep döküldü." dedi.

Bu bir aynadır herkes kendisine o aynada baksın.

Hakiki Dost:

Peki böyle bir dost arayan acaba dost bulabilir mi?

Bu dostu bulmak çok zordur.

Yusuf Aleyhisselâm şöyle buyurdu:

"Rabb'im! Sen bana hükümrânlık verdin, rüyâların tabirini öğrettin. Ey göklerin ve yerin yaratıcısı! Dünyada da ahirette de benim yârim yardımcım sensin. Müslüman olarak canımı al ve beni sâlihler zümresine kat." (Yusuf: 101)

Yusuf Aleyhisselâm dost olarak Allah'ı bildi, başkasını bilmedi.

Allah dost olarak yetmez mi sana! Bırak artık kayanları.

"Allah düşmanlarınızı sizden çok daha iyi bilir. Gerçek bir dost olarak da Allah size yeter, hakiki bir yardımcı olarak da Allah size yeter." (Nisâ: 45)

[DEVAM](#)

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

"ÖNDERLER"DE ARANAN VASIFLAR İLE "HAKK'A HASIM KESİLENLER"İN VASIFLARI

Seyyid-i Kâinat Sebeb-i Mevcudat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz buyururlar ki:

"İnsanlar helâk olmuşlardır, ancak âlimler müstesna. Âlimler de helâk olmuşlardır, ilmi ile amel edenler müstesna. İlmîyle amel edenler de helâk olmuşlardır, ihlâs sahipleri müstesna. İhlâs sahipleri de büyük bir tehlike üzerindedirler." (Keşf-ül hafâ)

Bu Hadis-i şerîf'e bakılırsa durum cidden çok korkunç.

Önderlerde Aranan Vasıflar:

1- Adalet

2- İhlâs

3- Mahviyyet

4- Kalb-i Selim

5- Samimiyet ve Sadakat

6- Şefkat

7- Merhamet

Bu vasıflar önderde bulunması lâzım. Bu vasıflar yoksa önder olamaz.

"Hakk'a Hasım Kesilenler"ın Vasıfları:

1- Kendini Beğenmek

2- Haset Etmek

3- Nam İçin Çalışmak,

4- Makam İçin Çalışmak

5- Menfaat

6- Hırs

7- Gadap

Bunlar da nefsâni işler. Kimde ki bu vasıflar vardır, bunlar Hakk'a karşı olur.

Bu kök oluyor, daha doğrusu lütfa mazhar olanlar, mahrum olanlar.

Saâdete erenler, felâkete kayanlar. Hep niyet. Niyetin özü aranıyor.

LÜTFA MAZHAR OLAN

ÖNDERLERİN VASIFLARI

1 - Adalet

Bir önderde, bir idarecide bulunması gereken en birinci vasıf adalettir.

Adalet ise İslâm'da doğruluk ile kâimdir.

Allah-u Teâlâ:

"Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!" buyuruyor. (Hûd: 112)

Bir diğerk Âyet-i kerime'de de şöyle buyuruluyor:

"İşte bundan ötürü sen onları (tevhide, birliğe) dâvet et ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların heveslerine uyma. Ve de ki: "Allah'ın indirdiği kitaba inandım, aranızda adalet yapmakla emrolundum." (Şûrâ: 15)

Doğruluk; bir müslümanın niyetinde, söz ve davranışlarında dürüst olması, yalandan ikiyüzlülükten uzak olması demektir.

Ashâb-ı kiram'dan bir zât *"Yâ Resulellah! İslâmiyet hakkında bana öyle bir söz söyle ki, o hususta sizden başka hiçbir kimseden sormaya ihtiyacım kalmasın."* diye sorduğunda Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz:

"Allah'a iman ettim de, sonra da dosdoğru ol!" buyurdular. (Müslim)

Hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyorlar:

"Doğruluk iyiliğe götürür, iyilik de cennete götürür." (Buhârî)

"Yazıklar olsun o adama ki, derviş hırkası giyer de sözü ve fiili birbirine muhâlif olur." (Münâvî)

"Yazıklar olsun o şahsa ki, lisan ile Cenâb-ı Allah'ı çok zikreder, fiile gelince şerâtin emrinin aksini irtikab ile Allah'a âsî olur." (Münâvî)

Resulullah Aleyhisselâm görerek konuşuyor.

Bir insan ibadet eder, Hazret-i Allah'ı çok zikreder, fakat ahkâm mucibince hareket etmez. O zaman gayr-i ihtiyari fâsık durumuna düşer. Düşüren ne? Hazret-i Allah'ın emrine nefsimizin karşı gelmesi. Görünüşte hiçbir şey yok. Herkes bizi gayet iyi müslüman olarak görür. Lâkin nefsimiz Hazret-i Allah'ın emirlerine karşı geldiği için; karşı gelmekten ötürü, ibadet var, zikir var, fikir var ama isyanı Hakk biliyor. Halk ibadet ve taatı görüyor, Hakk ise isyanımızı görüyor.

Hazret-i Mevlâna ne güzel buyurmuş: **"Ya olduğun gibi görün, ya görüdüğün gibi ol."**□

Allah-u Teâlâ, mümin kullarına kendisinden korkmalarını ve doğru sözlü olmalarını emir buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin ki, Allah işlerinizi düzeltsin ve günahlarınızı bağışlasın." (Ahzâb: 70-71)

İmanların kaymaması için, imanımızı muhafaza için Cenâb-ı Hakk'ın emrine riâyet şarttır. Aksi takdirde büyük bir ateş dokunabilir.

Abdullah bin Ömer -radiyallahu anhümâ-dan rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Dikkat edin! Hepiniz muhafızsınız ve maiyyetinizde bulunanların hukukundan mesulsünüz. İnsanlara hükmeden âmir maiyyetindekilerin muhafızı durumundadır ve onların hukukundan mesuldür." (Müslim: 1829)

Bu Hadis-i şerif, bir kimsenin idaresi altında bulunanlara karşı adaletli olması gerektiğine delil olduğu gibi, herkesin bir sorumluluk dairesi olduğunu göstermektedir.

Yalnız devlet reisi değil; hane reisi de böyledir, evin hanımı da, memuru ve işçisi de böyledir.

Nitekim Buhârî'nin rivayetinde Hadis-i şerif şöyle devam etmektedir:

"Erkek âile efradının muhafızı durumundadır ve onların hukukundan mesuldür. Kadın da kocasının evinde muhafız durumundadır ve onların hukukundan mesuldür."

Hizmetçi (yani işçi ve memur) işverenin malının muhafızı durumundadır ve onların hukukundan mesuldür." (Buhârî. Tecrid-i sarîh: 487)

Bu mesuliyetten akli başında olan hiçbir kimse kurtulamaz.

Mânevi topluluklarda idareci mevkiinde bulunanların adalete riayet hususunda daha titiz olması gerektiği izahı mucib olmayan çok aşikâr bir hakikattir.

•

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Muhakkak ki Allah adaleti, iyilik yapmayı, akrabaya yardım etmeyi emreder. Hayâsızlığı, fenâlığı ve haddi aşmayı da yasak eder. Düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl: 90)

Bu Âyet-i kerime'de üç şey emredilmekte, üç şey de yasaklanmaktadır.

Allah-u Teâlâ hususiyetle adaleti, yani hakkı korumayı, haklının tarafında yer almayı, haksızlıktan kaçınmayı emretmektedir.

Bütün müslümanları ilgilendiren bu emir, idarecileri de idaresi altındakilerin hakkını çiğnemekten hususiyetle sakındırmaktadır.

Adaletli olmak ilâhi bir emirdir.

"Allah size emanetleri ehil olanlara vermenizi, insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adalette hükmetmenizi emreder. Allah size ne kadar güzel öğütler veriyor. Şüphesiz ki Allah işitendir, görendir." (Nisâ: 58)

Bu Âyet-i kerime'den anlaşıldığı üzere adalette hükmetmek ilâhi bir emir olduğu gibi emanetleri ehline tevdi etmek de ilâhi bir emirdir. Bir önder vazife verirken bu hususa riayetle mükellef olduğu gibi her bir müslüman da her türlü seçiminde aynı şekilde hareket etmekle mükelleftir.

Bu mühim vazifenin ehemmiyetini tebarüz ettirmek için Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"İşler ehil olmayanlara verildiği zaman kıyameti bekle!" (Buhârî)

Bu devlet idaresinde olduğu gibi müslümanların içinde buldukları her toplulukta da böyledir. İdareciler ehil kimseler değilse, onu seçenler de icraatlarından mesuldür.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz rastgele kişileri iş başına getirmemiş, takvâ ile birlikte liyâkat ve ehliyet aramıştır.

Ebu Zerr-i Gıfârî -radiyallahu anh- **"Yâ Resulellah! Beni bir göreve tayin etmez misin?"** diye sorduğunda, mübarek ellerini omuzuna koyarak şöyle buyurmuştur:

"Yâ Ebu Zerr! Sen zayıfsın, vazife ise emanettir ve kıyamet gününde rüsvaylıktır. Ancak bu emaneti hakkıyla yürütenler müstesnadır." (Müslim)

•

Adaleti ayakta tutmanın iki büyük mükâfatı vardır. Dünyada huzur ve emniyeti sağlar, ahirette ise, adaletten ayrılmayanlara, adalet ve hakkaniyetle iş görenlere büyük mükâfatlar verileceği vaad olunmuştur.

Abdullah bin Amr -radiyallahu anh-dan rivayet edilen bir Hadis-i şerif'lerinde Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

"Hükümünde ailesine karşı ve idaresi altında olanlar hakkında adaletli davrananlar, Allah katında nurdan minberler üzerinde bulunacaklardır." (Müslim)

İdaresi altındaki kimselere adaletle davranan idareciler, Allah-u Teâlâ'nın katında pek büyük itibara sahip olacaklardır.

•

Allah-u Teâlâ insanları yarattı ve imtihan sahnesi olan dünyaya denemek için gönderdi.

Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"O hanginizin daha güzel amel işleyeceğinizi imtihan etmek için ölümü ve hayatı yaratandır.

O Aziz'dir, çok bağışlayıcıdır." (Mülk: 2)

•

Bereketi korumak için adaleti korumak şart. Adalet korunduğu zaman Cenâb-ı Hakk bereket ihsan buyurur.

•

Eğer sadakat olursa, adalet olursa, doğruluk olursa, Allah-u Teâlâ bu manevî direği muhafaza eder.

Adaleti bozarsanız, eli uzatırsanız, O da elini çeker. O zaman susuz balığa benzersiniz. Her yapan mesuliyeti ile gider. Allah-u Teâlâ'nın kapısıdır, nedamet çok, faydası yok.

2 - İhlâs

Bir müslüman ibadet ve amellerini yalnızca Allah'a has kılarak yapmalıdır.

"Şüphesiz ki biz Kitab'ı sana hak olarak indirdik. Öyle ise sen de dini Allah'a has kılarak ihlâs ile kulluk et." (Zümer: 2)

Allah-u Teâlâ'ya içten gelen bir bağlılıkla yönelmeli, hâlis, saf, katışıksız bir niyet sahibi olmalıdır.

Allah-u Teâlâ kendine yönelenler hakkında Âyet-i kerime'lerinde şöyle buyurmaktadır:

"Rabb'inin adını zikret ve her şeyi bırakıp yalnız O'na yönel." (Müzzemmil: 8)

"Hepiniz O'na yönelin ve O'ndan korkun, namazı kılın, müşriklerden olmayın." (Rûm: 31)

"İbrahim gerçekten Allah'a boyun eğen ve O'na yönelen bir ümmet idi. Müşriklerden değildi." (Nahl: 120)

Dâvud Aleyhisselâm hakkında da şöyle buyurulmuştur:

"O ne güzel kul idi, daima Allah'a yönelirdi." (Sâd: 30)

Allah-u Teâlâ kalıba değil, kalbe bakar.

İhlâs ile yapılan az bir ibadet kâfidir. İhlâssız yapılan ibadet ne kadar çok olursa olsun bir kıymeti yoktur.

Nitekim Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyururlar:

"İbâdetini riyâ ve dünyevî maksat ve hesaplardan hâlis et! O halde az bir amel senin için kâfidir." (Camius-sağir)

İhlâs her işin temelidir. İhlâs kaybolduğu zaman her şey kaybolur. Kalpte maraz oluşur. Böylece kişi tasarruf-u ilâhiden çıkar, kayar gider. Allah'ım cümlemizi muhafaza buyursun.

Sadece ihlâs sahipleri ilâhi muhafaza altındadır. Şeytanın onlar üzerinde bir nüfuzu yoktur. Allah-u Teâlâ, kıyamet gününe kadar mühlet verdiği zaman şeytan şöyle mukabele etti:

"Rabb'im! Beni azdırdığın için, andolsun ki ben de yeryüzünde onlara (günahları) süsleyeceğim ve onların hepsini mutlaka azdıracığım."

Ancak içlerinden ihlâsa erdirilmiş kulların hariç." (Hicr: 39-40)

Allah-u Teâlâ onun bu sözünü doğrulayarak şöyle buyurdu:

"Benim hâlis kullarım üzerinde senin bir nüfuzun olamaz. Ancak sana uyan azgınlar bunun dışındadır." (Hicr: 42)

Aşağıdaki Hadis-i şerif'ler de ihlâsın ehemmiyetini ve ihlâs sahibi olmayanları bekleyen korkunç tehlikeyi haber veriyor.

Seyyid-i Kâinat Sebeb-i mevcudat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz buyururlar ki:

"İnsanlar helâk olmuşlardır, ancak âlimler müstesna. Âlimler de helâk olmuşlardır, ilmi ile amel edenler müstesna. İلميyle amel edenler de helâk olmuşlardır, ihlâs sahipleri müstesna. İhlâs sahipleri de büyük bir tehlike üzerindedirler." (Keşf-ül hafâ)

Bu Hadis-i şerif'e bakılırsa durum cidden çok korkunç. Bu korkunçluğu, arzedeceğimiz ikinci Hadis-i şerif bize daha güzel belirtecek.

Bu helâk olanlar kimlerdir? Sayıları ne kadardır? Bu hususta Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde buyururlar ki:

"(Kıyamet günü) Allah Tebareke ve Teâlâ, 'Ey Âdem!' buyuracak. O da icabet ederek 'Buyur Yâ Rabb'i! Buyruğunu bekliyorum. Bahtiyarlık ve her hayır senin emir ve fermanında tecelli eder.' diyecek."

Allah-u Teâlâ 'Cehenneme gidecekleri seç.' buyuracak. Âdem Peygamber 'Cehenneme gönderileceklerin sayıları ne kadardır?' diye soracak. Allah-u Teâlâ 'Binde biri cennete, dokuz yüz doksan dokuzu cehenneme!' diye cevap verecek."

Cenâb-ı Hakk Âdem peygambere böyle buyurduğu sırada, bunu duyan çocuklar ihtiyarlayacak, her hamile kadın çocuğunu düşürecek."

Ve o anda mahşer halkını sarhoş sanırsın, halbuki onlar hiç de sarhoş değildir. Bununla beraber Allah'ın azabı çok şiddetlidir." (Buhârî. Tecrid-i Sarîh: 1373)

Bu öyle bir duyuruş ki; bir taraftan Âdem Aleyhisselâm'a duyuruyor, bir taraftan halka duyuruyor, bir taraftan da kıyamet kopuyor. Bu öyle bir andır.

İhlâs Kaybolduğu Zaman Her Şey Kaybolur:

Binaenaleyh kurtuluş ancak ihlâs ile mümkündür. **"İhlâs sahipleri de büyük bir tehlike üzerindedir."** İhlâs kaybolduğu zaman her şey kaybolur. Hastalıklar zuhur eder. Zâhirî hastalıklar nihayetinde vücud elbisesine gelir. Hatta bazı hastalıklardan ölen kimse şehid hükmündedir. Halbuki kalpteki maraz ve hastalık kişinin ebedî hayatına malolur.

İhlâsın muhafazası için en mühim bir nokta da helâl lokmadır.

Haramla ibadet olmaz, haramla dua olmaz, haramla ihlâs olmaz. Hiçbir şey olmaz. Eee bugün helâl yiyen kaç kişi var? Allah'ımız bizi korusun ve bize acısın.

3 - Mahviyyet

Tevazu ve mahviyyet tutunma yeridir. Kibirlik ve kendini beğenme kayma yeridir.

Mahviyyet olmayan insanın daima engeli vardır. Bu engel kendi nefsidir, kendi vücududur. Hakk'a yaklaşmasına engel olur. Onun için fakirin devamlı mahviyyetten bahsetmesindeki gaye budur: Sen çık aradan, kalsın Yaratan.

Bir insanın Allah-u Teâlâ'ya çok sığınması ve nefsinden de çok korkması lâzımdır. Nefsin kendini beğenmesi en büyük tehlikedir. Kişiyi uçurumun kenarına getiren kendi varlığıdır.

Şah-ı Nakşibend -kuddise sırruh- Hazretlerimiz:

"Ben değersiz bir mahlûkum." buyururlar.

Bu öyle ince bir sırdır ki, iniş hâllerine göre beyan etmişlerdir. Bunlar hep Hazret-i Allah'ın azâmetine karşı iniş hâllerinin icraatıdır.

Varlık peşinde koşan Var'a ulaşamaz. Bir insan hayatının o anına kadar topladığı varlıkları dağıtıp, kendisinin hiç olduğunu öğrenecek ki var edeni bulabilsin.

Bize en çok sevdirilen mahviyyettir. En çok kaçtığımız şey de varlıktır.

Herkes yukarıya çıkmaya çalışırken, bir gaye ve bir maksat peşinde koşarken, biz ise fenâ üzerinde iniş yapıyoruz. Pirân-ı izam Efendilerimiz'in bulunduğu ve yürüdüğü yol bu oluyor. Hep bu yoldan yürümüşler ve aynı hedefe varmışlar. Hepsi orada bulunurlar. O nokta varlık yeri, post makamı değildir, kulluk makamıdır. Orada hiçbir dâvâ yoktur, onlarda başka arzu yaşamaz. O hedef yalnız O'nu arzu edenlerin hedefidir.

Bâtinî yönden illâ terakki etmek lâzım ki, nefis kendini beğenmesin.

Allah-u Teâlâ'nın lütfettiği kimselere; varlık taslamak, üzerinde fazilet toplamak çok abes gelir. O'nun malı ile O'na karşı övünmek çok gülünçtür. Bu muazzam varlık sahibimizin. Her lütuf O'nun, her lütuf O'ndan. O verdi, daha sonra da alacak.

İnsan her şeyin O'nun ve O'ndan olduğunu bildikten sonra kendisinin basit ve değersiz bir mahlûk olduğunu görmeye başlar. Bunu böyle gördükten sonra Rabb'imize o nispette sığınmamız icabeder. Kendisine sığınanı Allah-u Teâlâ çok sever. Nefsine pâyeye verenleri de hiç sevmez.

•

Şeytan Adem Aleyhisselâm'ı aldattı. Seni aldatmayacak mı? Aldanmamak mahviyettir.

•

Kim Hazret-i Allah'ı beğenirse yok olur. Kim nefis putuna dayanırsa nefis putu ile olur.

•

Hakikat ehli mahviyeti, kulluğu, ubudiyeti ister. Ama hiçbir dava istemez.

•

Bu yolda en büyük kimdir biliyor musunuz? En çok acizliğini idrak eden ve Allah'tan en çok korkan kimsedir.

•

Var ile yapılan işe sahip çıkılır. Varlık ile yapılan işe sahip çıkılmaz, nefret ederler. Bunu unutmayın.

•

Aşısı tutan kişi evvela lokmaya ve mahviyet üzerine düşer.

•

Desteklenen insanlar kimlerdir? Bir insan, kendisini resimden farksız görürse, onun destekçisi Hazret-i Allah'tır. Fakat kendinde varlık göreni var olan desteklemez ve tecellî etmez. Bunu çok iyi bilin.

•

Hazret-i Allah'a iman ederim, kendimi inkâr ederim. Niçin? Benim varlığım bir damla pis su. O'na iman ediyorum, o pis suya iman etmiyorum.

•

Bu yolda en iyi olan, en küçülmüş olandır.

Bir insan Hazret-i Allah'a güvenmekle, O'na itimat etmekle helâk olmaktan kurtulur. O'na bağlanan insan, kendisini O'nun halkettiğini, O'nun basit bir mahlukçuğu olduğunu bilir. Hükmün esasının, Fâil-i mutlak olan Hazret-i Allah'ın fiili olduğunu görür.

Cenâb-ı Allah ona o kuvveti verir. Kendi nefisini çıkarır ortaya koyar. Evirir, çevirir, bir bakar ki bir böcek. "Bu böcek ne yapar?" der. "Yapan Fâil-i mutlak olan Hazret-i Allah'tır, bu böceği de Hazret-i Allah yarattı" der.

Bizde bir iyilik varsa Hazret-i Allah'ın iyiliğidir, bir kötülük varsa nefsimizin kötülüğüdür. Bunun için o gibi kimseler nefsinin aradan çıkarılır, Hazret-i Allah'a dayanır.

Hiçbir mevzu olmasa, bu mevzu nasihat için yeterlidir.

Allah-u Teâlâ bu kölesine mahviyeti sevdirdiği için, bütün kardeşlere mahviyet basamağından yol vermeye çalışıyoruz. Başkalarında bu basamak olmadığından, bu işlerle alâkası da olmuyor. Allah-u Teâlâ'nın ihsan ettiği kullara âittir. Verilme iledir, öğrenmekle değildir.

İnsan kendisini boş bir kutudan farksız olarak görmedikçe hiçbir zaman hakikate ulaşamaz.

Mevlâ ne ki sermaye koyarsa kişide o vardır. O'nun koyduğu sermaye cevherdir, o cevherle çok şeyler satın alınır, sermaye kadar icraat yapılır. Biz koyarsak mangırdır, mangırla hiçbir şey satın alınmaz.

"Mahviyet, mahviyet..." demenin asıl sırrı şudur ki; Allah-u Teâlâ bir kulunu sevip, kendisine yaklaştırmışsa, o kul Allah-u Teâlâ'dan çok korkar. O kadar korkar ki, mahlûkatın en aşağı derecesine inmek ister. Orada mahvolmuştur. Mahviyetin ismi oradan geliyor.

O korkunun tarifine imkân yoktur. Hadd-i zâtında o da O'nun, oraya indiren de O.

Allah öyle bir Allah ki, hayatım boyunca bir nimetine bile şükürümü ifa edemem. Nimetlerinin birinin dahi suâlîne cevap veremem. Meğer ki hesapsız kerem edip bağışlasın.

Allah-u Teâlâ'yı anamadığımı, ibadet edemediğimi, bilmeye de imkân olmadığını ifade etmek istiyorum.

İtimat edin Allah-u Teâlâ'ya lâyük-ı veçhile sığınmadığımı, Azamet-i ilâhî'si karşısında korkmadığımı biliyorum. Bunu kalben söylüyorum. Çünkü korksam erimem lâzım. Sığınsam başka hâle bürünmem lâzım. Hiç güvencem yok. Eğer zerre kadar bir güvencem varsa, gözyaşları ile onun erimesini niyaz ederim.

Şu hususu da hemen ilâve edelim ki, kendimden daha biçare bir âciz de bilemiyorum ve göremiyorum. Bunu sakın bir tevazu kabul etmeyin, bir hakikattir. Çünkü nefsim bakıyorum, bir tehlikeye düşmezden evvel kurtuluşunu arıyor. Bir ibtilâ karşısında, gelmesinden evvel kalkmasını istiyor.

Bu büyük gerçekleri ne duyuyoruz, ne de duymak istiyoruz. Var olan Allah-u Teâlâ'dır. Sen âcizsin, Allah-u Teâlâ'yı bilemezsin, anlayamazsın. Bir zerre toz seni ölçebilir mi? Sen zerre kadar toz bile değilsin. Çünkü seni de O yarattı.

Allah-u Teâlâ bilinmedikçe ibadet edilmez. Bilmek için de intisap edip sülûk etmek gerekiyor. Daha sonra Azamet-i ilâhî ortaya çıkar.

Gözün; "Bakar göz", "Şaşı göz", "Kör göz" diye üçe ayrılması bu noktadadır. Birisi Allah-u Teâlâ'yı görerek ibadet eder, birisi kendi varlığı ile ibadet eder, diğeri ise hiç görmez.

İnsan "**Nutfe**"ye indikten sonra bile, şeytan ve nefis hücum ederek ona varlık katmaya çalışırlar. Bu iki düşman zorlamaktan hiç geri kalmazlar. Hazret-i Allah'a sığınılmadıkça kurtuluş mümkün değildir. "*Allah'ım bu düşmanlardan sana sığınırım.*" diye niyaz ve ilticâ edilirse, Allah-u Teâlâ da lütfedip onu şeytanın ve nefsin hücumlarından korursa ancak kurtulmuş olur. Kurtuldum diye bir şey yok.

Bunun temsilini şöyle arz edelim:

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz:

"Sizden hiç kimse amel ve ibadeti ile kurtulamaz." buyurdu.

Sahâbe-i kiram -radiyallahu anhüm-:

"Sen de mi yâ Resulellah?" diye sordukları zaman ise şöyle buyurdu:

"Evet ben de. Meğer Allah-u Teâlâ rahmeti ve fazlı ile beni koruya." (Müslim: 2816)

4 - Kalb-i Selim

Nazargâh-ı ilâhî olan kalpte Allah ve Resulullah olacak. Böyle bir kalp kalb-i selim'dir.

Herkes huzur arıyor, nerede olduğunu bilmiyor. Ben size huzur kaynağını tarif edeyim. Cenâb-ı Hakk buyuruyor ki:

"Onlar o kimselerdir ki iman etmişlerdir ve kalpleri zikrullahla mutmain olmuş, sükûn bulmuştur. Çok iyi bilin ki kalpler ancak zikrullahla itminana kavuşur, huzur bulur.

Onlar ki iman etmişler ve sâlih ameller işlemişlerdir. Ne mutlu onlara! Varacakları yer de ne güzeldir!" (Ra'd: 28-29)

Resulullah'ın izinde yürürse, herkes uyurken o uyanık, herkes gülerken o ağlarsa; bu hale erenlere ilk ihsanı huzurdur. Bu hâl kalb-i selim olanlara verilir.

•

Nimet deniz gibi, beden gemi gibidir. Gemi delindiği zaman su alır, denizin dibine iner. Bir kimse de onu yaratan, nimetlerle donatanı bilmeyip, zikirden, fikirden gafil olursa; Allah-u Teâlâ'yı unuttur da başka şeyleri tercih edip muhabbet ederse, o gayri muhabbetler onu deler ve cehennem dibine indirir. Bugün insanları aldatan bunlardır. Nimeti alıyor, azıyor, küfran-ı nimet ediyor, şeytana arkadaş oluyor, helâk oluyor.

•

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"O gün ki, ne mal fayda verir ne de oğullar... Meğer ki Allah'a tamamen salim ve temiz bir kalp ile gelenler ola." (Şuara: 88-89)

Kalbin ıslahı çok mühimdir, çünkü bütün azalar onun emrindedir.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şeriflerinde buyururlar ki:

"İyi bilin ki insanda bir et parçası vardır, o iyi olursa bütün ceset iyi olur. O bozulursa bütün ceset ifsad olur. O et parçası kalptir." (Buhârî)

Kötülüklerden ve günahlardan uzaklaşan bir kalp saâdete erip felâh bulduğu, Allah katında makbul olduğu gibi; mâsiyetlere daldığı zaman, şehvet ve lezzetlere dalıp hayvanî sıfatlarla örtüldüğü zaman, o nispette Allah'tan uzaklaşır.

Bir Hadis-i şerif'te de şöyle buyuruluyor:

"Kalp bir hükümdardır ve kalbin askerleri vardır. Eğer hükümdar bozulursa askerler de bozulur, iyi olursa askerler de iyi olur." (C. Sağır)

Kalp nurlandığı zaman nûru bütün uzuvlara dağılır, uzuvlardan sadır olan kötülüklerin kaynağı ise yine kalptir.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz diğer bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Kalpler dört sınıfa ayrılır:

- 1. Tertemiz bir kalptir ki, içinde alev alev yanan bir lâmba vardır. Bu müminin kalbidir.**
- 2. Simsiyah kesilmiş ve döndürülmüş kalptir. Bu kâfirin kalbidir.**
- 3. Kılıflı ve kılıfının ağzı bağlanmış kalptir. Bu münafığın kalbidir.**
- 4. Terkedilmiş, yüz çevirilmiş kalptir ki, iman da nifak da vardır.**

İman bu kalpte, temiz suyun yeşillendirip çoğalttığı bakla gibidir. Nifak ise irin ve sarı suyun geliştirip büyüttüğü çıban gibidir. Binaenaleyh bu iki maddeden hangisi üstün gelirse, onunla hükmedilir." (Ahmed bin Hanbel)

Allah-u Teâlâ kalbin temizlenmesinin ve cilâlanmasının ancak zikrullahla mümkün olacağını haber vermektedir:

"Takvâya erenler, şeytan tarafından bir vesveseye uğrayınca Allah'ı zikrederler, bir de bakarsın ki, onlar gerçeği görüp bilmişlerdir bile!" (A'râf: 201)

Hadis-i şerif'te ise:

"Zikrullah kalplerin şifasıdır." buyuruluyor. (Münâvî)

Mühim olan mânevi hastalıklardır:

"Onların kalplerinde hastalık vardır." (Bakara: 10)

Âyet-i kerime'si ile işaret buyurulan bu korkunç hastalıklar eğer tedavi edilmezse ebedî hayatı öldürdüğü için çok tehlikelidir. Kin, kibir, ucb, şehvet, gadap, hased, rîya, tamah, hırs... gibi kötü sıfatlar kalp hastalıklarıdır, kâmil bir mümin olabilmek için kalpten bu sıfatları bir bir izâle etmek gerekiyor.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde:

"Nefsini tertemiz yapıp arındıran felâh bulmuş kurtulmuştur. Onu örten kişi ise elbette ziyana uğramıştır." buyuruyor. (Şems: 9-10)

5 - Samimiyet ve Sadakat

Gönüldeki gerçek imanı açığa çıkaran en büyük ölçü, en büyük delil, Allah'ın ve Peygamber'in hükmüne rıza göstermektir. İnananlar tereddüt etmeksizin boyun eğerler. Bu ise, Allah'a ve Peygamber'ine karşı takınılması gereken edep tavrıdır.

Asr-ı saâdet'te iki kimse huzur-u Nebevî'de hasımlaştilar. Resulullah Aleyhisselam hak sahibi lehine hükmetti. Aleyhine hüküm verilen **"Râzı olman! Bir de Hattab oğlu Ömer'e gidelim."** dedi ve Hazret-i Ömer -radiyallahu anh-ın yanına vardılar. Lehine hüküm verilen **"Yâ Ömer! Biz Peygamber Aleyhisselâm'a giderek hasımlaşttık. Benim lehime bunun aleyhine hükmetti. Bu ise razı olmayıp reddetti."** deyince Hazret-i Ömer -radiyallahu anh- **"Böyle mi oldu?"** diye sordu, öteki

"Evet" dedi. Bunun üzerine **"Ben sizin aranızda gelip aranızda hüküm verinceye kadar yerinizden ayrılmayın."** diyerek evine girdi ve kılıcı elinde olduğu halde yanlarına geldi. Râzı olmayı reddedeni bir vuruşta öldürdü. Öteki arkasını dönerek Resulullah Aleyhisselâm'ın yanına kaçtı ve **"Yâ Resulellah! Vallahi Ömer, arkadaşımızı öldürdü. Eğer müdahale etseydim beni de öldürecekti."** dedi.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz **"Ömer'in bir mümini öldürmeye kalkışacağını sanmazdım."** buyurdu.

Bunun üzerine Allah-u Teâlâ:

"Hayır, öyle değil!... Rabb'in hakkı için, onlar aralarında çıkan çekişmeli işlerde seni hakem yapıp, sonra da verdiği hükümden dolayı yüreklerinde hiçbir sıkıntı, bir burukluk duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar." (Nisâ: 65)

Âyet-i kerime'sini indirdi. (İbn-i Kesir)

Tasavvur buyurun, onlar daha Âyet-i kerime gelmeden, bu hükmü gönüllerinde hissedercesine yaşıyorlar.

Allah-u Teâlâ Resulullah Aleyhisselâm'ın emrine başvurmayı müminlere farz kıldığı gibi, onun verdiği hükümlerden dolayı müminlerin içlerinde herhangi bir sıkıntının yer etmesini de haram kılmıştır.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

"Aralarında hüküm verilmek üzere Allah'a ve Peygamber'ine çağırıldıkları zaman, müminlerin sözü sadece 'İşittik, itaat ettik!' demekten ibarettir. İşte saâdete erenler onlardır." (Nûr: 51)

O itaatkâr müminler dünya saâdetine ahiret selâmetine ererler, umduklarına nail olurlar, korkunç âkibetlerden emin bulunurlar.

"Kim Allah'a ve Peygamber'ine itaat ederse, Allah'tan korkar ve ondan sakınırsa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Nûr: 52)

Gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, akla hayale gelmeyen nimetlere erenler ancak bunlardır.

.

Resulullah Aleyhisselâm'a itaat Allah-u Teâlâ'ya itaat olduğu gibi, ona biât da Allah-u Teâlâ'ya biât demektir.

Âyet-i kerime:

"Resul'üm! Sana biât edenler, ancak Allah'a biât etmiş olurlar. Allah'ın eli onların elleri üstündedir." (Fetih: 10)

.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Siz kendi nefislerinizi ıslah etmeye bakın. Siz doğru yolda buldukça yoldan sapanların size zararı olmaz." (Mâide: 105)

Rivayete göre Ashâb-ı kiram'dan Ebu Sâlebetü'l-Haşenî -radiyallahu anh- Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e bu Âyet-i kerime'nin tefsirini sorduğunda şöyle buyurmuştur:

"Yâ Ebu Sâlebe! İyiliği emret, kötülükten vazgeçirmeye çalış. Ne zaman ki aşırı derecede cimrilik hâkim olur, nefislerin arzusu peşinden gidilir, dünya ahiret üzerine tercih edilir, herkes kendi görüşünü beğenir, kimse kimseyi tanımaz bir hâle gelirse, o zaman kendini kurtarmaya bak ve halk tabakasını bırak!

Muhakkak ki sizin arkanızda karanlık gece parçaları gibi fitneler vardır. O fitneler içerisinde, sizin üzerinde bulunduğu-nuz inancın benzerine sınımsız yapışan bir kimse için, sizden elli kişinin sevabı kadar sevap vardır."

Ashâb-ı kiram: **"Yâ Resulellah! Onlardan elli kişinin sevabı kadar sevabı vardır değil mi? (Yani 'Sizden' kelimesi yanlışlıkla mı kullanıldı?)"** diye sorduklarında buyurdu ki:

"Hayır! Sizden elli kişinin sevabı kadar sevap alır. Çünkü siz iyiliklerde yardımcı bulursunuz, fakat onlar bulamazlar." (Ebu Dâvud - Tirmizî - İbn-i Mâce)

Bu üstünlük ve elli kat sevap herhangi bir şüphe karışmadan, samimiyet ve sadakatle bağlı olanlara mahsustur.

Nitekim Muhyiddin İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri şöyle buyuruyor:

"Onların önünde bir imam olur; fakat onlar, onların bulunduğu gibi, kendilerine hayır hususunda yardımcı bulamazlar. Zira onların imamını, onlarınkini gördükleri gibi bir gözle görmezler. Halbuki sahibine herhangi bir şüphe karışmadan, göze görünmeyene iman eden kimseden daha sağlam biri yoktur. İşte belâların ve hâinliklerin ortalığı sardığı fitne zamânı budur!" (Ankâ-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-evliyâ)

Meselâ biz bu sapıttıcı imamların kâfir olduklarını söylediğimiz zaman en yakın ihvan bile: *"Hiç bu olur mu? İslâm'ın imamına kâfir denilir mi?"* diye yüzümüze baktı. En yakınım bile söylüyordu. Sonra gözleriyle gördüler ki öyleymiş, geçti be yahu! O iman ilk söylendiği zamandı. Seneler sonra iş meydana çıkınca iman etmiş, o imanın kıymeti yok!

Oysa Allah-u Teâlâ gösteriyordu, O'nun izniyle hem görüyordum, hem biliyordum, hem de çekinmeden söylüyordum. Bütün bu icraatlar O'nun göstermesiyle, bildirmesiyle yapılıyordu. Bu inananlara âitti. Amma karşıdaki inanmamış, bana ne? Bu durum halk içinde gaybtı, halk bilmiyordu. Amma biz biliyorduk. İtimat edin ahirette duracakları yere varıncaya kadar. On sene sonra gerçek yüzleri ortaya çıktı amma, geçti o artık. O anda inanan yapıştı, o yapışma ile kurtuldu. İşte bunlara sâdik ihvan denir.

İhvan üç kısım demiştik: Kimisi hoştur, kimisi boştur. Kimisi ayıktır, kimisi sarhoştur. Kimisi velidir, kimisi delidir. Bunların içinde bu var amma, bunların içinde ihlâslısı da var.

Şu durumda hâlâ onlara meyleden varsa, bilin ki bunun sebebi iman zaafıdır, iman yoksuzluğudur. Varsa da suretâ imanda kalmış, kalbine iman yerleşmemiş, kâmil imandan mahrum kalmış.

Bu hususu bir temsille şöyle anlatalım. Meselâ birçok küpler var. Bir küpte süt olur, bal olur, sirke olur, bunlarsa dıştan belli olmaz. Ağızları açılınca hangi küpte ne olduğu belli olur. Binaenaleyh insan da küpe benzer. İçinde ne olduğu belli olmaz. Ağızını açtığı zaman ne olduğunu anlamış olursun. O zaman not verirsin, kimin ne olduğunu öğrenmiş olursun. "Bu küpün içinde şu varmış." dersin. Hemen notu verirsin kapatırsın, bir daha onun üzerinde durmazsın. Öğrendin mi? Öğrendin. Tamam, küpün ağızını kapa artık. O kişi onu bilmez. Bunu da ehli anlar. Notunu verir, kimseye söylemez, amma herşeyi bilir. Çok dikkat ediliyor bunlara. Bir taraftan gözle takip edilir, bir taraftan sözle takip edilir. Gözle takip edilmesi, ne yapıyor; sözle takip edilmesi, ne söylüyor! Ne yedi ki bu adam ne söylüyor! Çünkü helâl lokma ibadetle insanın içini nur yapar, haram lokma içi tahrip eder, kötülüğe tahrik eder. O zaman ondan kötü şey çıkar. Artık sen konuş dur.

Hiç şüphe yok ki herşeyi en iyi bilen O'dur. Yarattıcı O'dur, yaşattıcı O'dur, öldürücü yine O'dur. Çünkü O insana şah damarından daha yakındır. Amma insan onu başka yerlerde arıyor. Bu başka yerde araması, O'ndan uzak oluşunun alâmetidir.

•

Allah'ım! Sıdkıyla zatına yöneleni sen lütfunun içine al. Hainlik yapanları sen en iyi bilensin.

•

Sıdkı ile, ihlas ile teslim olan ihvanları yürütürler de ihvan yürüdüğünü bilmez. Fakat yürütürler. Kimi? İhlas ve sadakatı olanı.

•

Müridi teslimiyeti tutar, bu yolda resmiyet teslimiyettir.

•

Laubalilikten Allah'ıma sığınırım. Sizin kaybınız laubalilikten geliyor.

Her hâl ve harekette kendimizi kontrol altında bulduralım. Adımlarımızı ölçü dahilinde atalım. Zanla değil edeple yürüyelim. Nefsin sünepeliğine sapıp da hiçbir zaman lâubali olmayalım.

"Bu kapıda Sıdk, Teslimiyet ve İhlâs lâzım." Bunu elde ettikten sonra insana *"Selâmet, Saâdet ve Muhabbet"* verilir.

Sadâkat bu yolda çok mühimdir. Bir kulun gerçekten Allah-u Teâlâ'ya dayanması lâzımdır. Bu gibi kimselere dilediğini akıtır. Çeşme akıyor, o sırtını çeşmeye vermiş.

Fakat bu öyle bir dayanma olacak ki, bu dayanmanın içine ikinci bir şey girmeyecek. Gaye, maksat, menfaat gibi şeyler girmediği gibi, O'nun râzı olmadığı şeyler de kalpten geçmeyecek. Bu suretle kişi boşalmış olacak. Boşalma ne demek? Yani boru haline gelecek. Borudan su akar amma, o su boruya âit değil.

Bu gibi kimselerin, Mevlâ'nın tecelliyâtını gözü ile görmesi lâzımdır. Artık kendisinin hiçbir hükmü ve rolü olmadığına göre, Fâil-i mutlak'ın fiilini seyretmeye başlıyor.

Bunu da temin eden nedir? Kalbin selimliği, Hakk'tan gayri hiçbir şeye dayanmayışı, Hakk'a dayandığından ötürü Hakk'ın tecelliyâtının husule gelmesi.

Teslimiyet: Cenâb-ı Hakk ezelde bir kulunu almayı murad etmişse, onu bir rehberle teslim eder. Nasibini de teslim ettiği yere koyar. O da günâ gün nasibini oradan alır.

Rehber ona cebinden vermiyor, verilen nasibi veriyor. Çünkü kendisi de muhtaçtır.

O kimsenin o nasibini alabilmesi için, Allah-u Teâlâ o rehberle karşı bir muhabbet ve merbudiyet verir. Bu da Allah-u Teâlâ'dan gelir, kişiye âit değildir. Hatta bu sevgi o kadar ilerler ki, Seyyid-i Kâinat Sebeb-i Mevcûdat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e dahi bu sevgi bulunmaz. Çünkü onun tahsili oradadır, Mevlâ ona o sermayeyi bahşetmiştir. Bu sermaye kendiliğinden değildir.

Sevilen sevmedikçe, sevilenden bir şey gelmez. Yani konmadıkça nasıl olur o testide o su? O muhabbet de Allah'ımızın bir ikramı ve ihsanı olarak konuluyor. O muhabbet sebebiyle yavaş yavaş teslimiyet husule gelmeye başlar. Bu muhabbet tıpkı ekilen bir fidana benzer. Büyüdükçe bir taraftan boy verir, bir taraftan da yavaş yavaş dalını budağını salar, iman yerleşir. Zaten o muhabbet de imanla beraber yerleşiyor. Cenâb-ı Hakk'ın o lütfu onu sağlıyor, teslimiyeti artırıyor, imanı artırıyor. Halbuki Cenâb-ı Hakk anbean imanını artırıyor, imanını artırdığı nispette teslimiyeti de artırıyor.

•

Bu müridan da aynı şekildedir. Ciddi bir ders almış, terbiye görmüş değil, hususiyetli bir şey yok. Kitaplardan nasibi kadar almış, kimisi derunî noktasına yavaş yavaş inmiş, kimisi cihada eğilmiş, kimisi yolda kalmış, amma o yolun içinde bulunuyor. Herkes nasibi kadar nasibini alıyor. Kimisi açık olarak, kimisi gizli olarak terakki ediyor. Fakat hepsi de kapalı olarak götürülüyor, gizli hallerle terbiye ediliyor. Teslimiyeti, bağlılığı, sadakati ve nasibi nispetinde hiç farkına varmadan mahviyetle yürütülüyor, Allah-u Teâlâ'nın ilâhî lütfuna nâil oluyorlar.

O yol ile bu yol bu noktada da bitişiyor.

Her ne kadar mâneviyat yoluna ağırlık veriyorsa da birçok müridan bunun ciddiyetle farkında değil.

6 - Şefkat

Şefkat, acıyıp esirgemek demektir. Büyüklere saygı, küçüklere şefkat göstermek, emsallere karşı da müsamahalı davranmak dinimizin üzerinde durduğu ahlâki faziletlerdendir. "Allah-u Teâlâ'nın emirlerine tâzim, mahlûkatına şefkat" büyük bir esastır.

Müslümanların herhangi bir işe başlamak istemeleri hâlinde ilk önce "**Besmele**" ile, yani Allah-u Teâlâ'nın sonsuz merhamet sahibi olduğunu bildiren "**Rahman**" ve "**Rahim**" ismi ile başlamaları emredilmiştir. Her şey ilâhî rahmetin bir tecellîsidir. Melâike-i kiram duâlarında şöyle söylerler:

"Ey Rabb'imiz! Rahmetin ve ilmin her şeyi içine almıştır." (Mümin: 7)

Müminlere duâlarında şöyle söylemeleri beyan buyruluyor:

"De ki: Ey Rabb'im! Bağışla, merhamet et, sen merhamet edenlerin en hayırlısısın." (Müminûn: 118)

Bir Hadis-i şerif'te şöyle buyruluyor:

"İnsanlara merhamet etmeyenlere Allah merhamet buyurmaz." (Buhârî)

Bir gün huzur-u saâdetlerine bir grup insan gelmişti. "*Siz çocuklarınızı öper misiniz ya Resulellah?*" dediler. "**Evet**" buyurunca "*Fakat biz vallahî öpmeyiz!*" dediler.

Buyurdular ki:

"Allah sizin kalplerinizden merhameti aldıysa ben verebilir miyim?" (Buhârî-Müslim)

Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyuruyorlar:

"Rıfk ve şefkat; yâni halk ile mülâyemet ve lütuf ve merhamet eylemek akıl ve hikmetin başıdır." (Camiüssağır)

"Şefkat insan için uğurlu ve mes'ûd olduğu gibi aksi olan sertlik dahî uğursuzluk sebebidir." (Münâvi)

•

Bütün mahlûkata şefkat ve merhamet nazarı ile bakmak gerekir.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"İyilik yapın, çünkü Allah iyilik yapanları sever." (Bakara: 195)

Tanıdığına tanımadığına sırf Allah rızası için elinden gelen yardımı esirgememek onların şîârıdır. Bu insana olduğu gibi hayvana da şâmildir.

Diğer bir Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Müminlerden sana tâbi olanlara şefkat kanadını indir." (Şuarâ: 215)

Nitekim İbrahim Hakkı Erzurumî -kuddise sırruh- Hazretleri şöyle buyurmuşlardır:

"Allah-u Teâlâ'nın emir ve yasaklarına tam uyar ve bunları gayet yumuşak ve güzel bir dille halka telkin eder, öğretir.

Muhabbet ehlini sever, sevilmeceklere sevgisizlik gösterir. Gerek sevgisi gerekse kızması kendi nefsi için değil, sırf Allah içindir. Kalbinde kimseye kötülük beslemez. Kınayanların kınamasından korkmaz.

Bunun kahrı lütfu ile, kızması hilmi ile, celâli cemâli ile karışık olduğundan; kızma halinde râzı olup, rızâ halinde kızma gösterir. Fakat her şeyi yerli yerinde yapar. Her halinde adalet üzere hareket eder." (Mârifetnâme)

Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir gün:

"Bugün sizden kim oruçlu olarak sabahladı?" diye sordu. Ebu Bekir -radiyallahu anh-: "Ben!" dedi. Aynı şekilde arka arkaya: "Bugün kim bir cenazeye katıldı?", "Bugün kim bir fakire yedirdi?", "Bugün kim bir hastayı ziyaret etti?" buyurdu. Ebu Bekir -radiyallahu anh- her defasında: "Ben!" diye cevap verdi.

Bunun üzerine Resulullah Aleyhisselâm:

"Bu hasletler bir kimsede bir araya geldi mi, o kimse mutlaka cennete girer." buyurdu. (Müslim: 1028)

7 - Merhamet

Hakk Celle ve Alâ Hazretleri Âyet-i kerime'lerinde şöyle buyurmaktadır:

"Kim sabreder, kendisine yapılan kötülüğü affederse, şüphesiz ki bu çok mühim işlerden birisidir." (Şurâ: 43)

"Kötülüğün cezası, yine onun gibi bir kötülüktür. Ama kim affeder, barışırsa, onun mükâfatı Allah'a aittir. Doğrusu O, zulmedenleri sevmez." (Şurâ: 40)

"Af yolunu tut, iyiliği emret, câhillerden yüz çevir." (A'râf: 199)

"Güzel bir hoşgörü ile muâmele et." (Hicr: 85)

"O takvâ sahipleri bollukta ve darlıkta Allah için harcarlar, öfkelerini yenerler, insanların kusurlarını affederler. Allah da güzel davrananları sever." (Âl-i imrân: 134)

"Affetmeniz takvâyâ daha yakındır." (Bakara: 237)

"Eğer bir iyiliği açığa vurur veya gizlerseniz yahut size yapılan bir fenalığı affederseniz, bilin ki Allah çok affedicidir, her şeye kâdirdir." (Nisâ: 149)

"Kusurlarını affetsinler, aldırmasınlar. Allah'ın sizi bağışlamasını sevmez, istemez misiniz? Allah çok bağışlayıcı, çok merhamet edicidir." (Nûr: 22)

"Affeder, kusurlarına bakmaz, günahlarını örterseniz, şüphe yok ki Allah çok bağışlayıcı çok merhametlidir. (O da sizi bağışlar)" (Teğabün: 14)

Musa Aleyhisselâm **"Yâ Rabb'! Senin ind-i ulûhiyetinde en değerli kulun kimdir?"** diye suâl eylediğinde:

"Kendisine ezâ edenin cezasını vermeye kudreti olduğu halde affeyleyenlerdir." buyurdu. (Camiüssağir)

Bu yüksek ahlâkın en güzel numunesi Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'dir.

Risâletinin ilk yıllarında İslâmiyet'i yaymak için Tâif'e gitmişti. Dâvetini kabul etmedikleri gibi, taşla tuttular. Vücudu kan içinde kaldı. Buna rağmen onlara bedduâ etmedi, Hazret-i Allah'a hidayete ermeleri için niyaz etti.

Kendi kavmi olan Kureyş, Uhud savaşında mübârek yüzünü yaraladılar, dişini kırdılar. Bu durumda bedduâ etseydi, helâk olacaktı. Fakat o, yüzünden kanlar akarken şöyle duâ ediyordu:

"Peygamberini öldürmek isteyen bir kavim nasıl felâh bulur? Allah'ım, sen kavmime hidayet ver. Çünkü onlar bilmiyorlar." (Buhârî)

Kureyş'lilerin Mekke'de onüç yıl boyunca ona ve müslümanlara yaptıkları eziyet ve işkenceler saymakla bitmez.

Alay ettiler, hakaret ettiler, ölümle tehdit ettiler. Yoluna dikenler serdiler, üzerine pislikler attılar. Mübarek boynuna kement atarak sürüklemek istediler. Sihirbaz, kâhin, mecnun... dediler. Müslümanları uzun zaman muhasara altında tuttular. Nihayet memleketlerinden çıkmaya mecbur bıraktılar...

Mekke fethedildiği gün, bütün bu zulüm ve işkencelerin intikamını alma fırsatı eline geçmişti. En azılı düşmanları ayakları altına serilmiş, hayatlarından ümitlerini kesmişlerdi. Her an ne suretle öldürüleceklerini bekliyorlar ve bunun kendileri için haklı bir ceza olduğunu da biliyorlardı.

Fakat o şefkat ve merhamet timsali yüce zât onlara **"Ey Kureyş! Bugün benim size ne yapmamı beklersiniz?"** diye sordu. **"Hayır umarız. Sen kerim bir kardeşsin, kerim bir kardeş oğlusun..."** diye cevap verdiler.

Rahmet Peygamberi -sallallahu aleyhi ve sellem- buyurdu ki:

"Size bugün Yusuf -Aleyhisselâm-ın kardeşlerine dediği gibi diyorum. Bugün siz hesaba çekilmeyeceksiniz ve ayıplanmayacaksınız. Gidiniz, hepiniz serbestsiniz."

Kişinin ulaşamadığı nimeti gönül hoşluğu ile, elinde bu mevcutsa, ona o nimeti ulaştırmak. Bunun mânâsı çok derindir.

Tasavvur buyurun ki Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ne kadar merhametliydi, ne kadar şefkatliydi. Bu hususiyet, kuvve-i beşeriyenin haricindedir. Onun vekiline de bu husus intikal etmiştir.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şeriflerinde buyururlar ki:

"Küçüğümüze merhamet, büyüğümüze hürmet ve itaat etmeyenler seçkin ümmetimizden değildir." (Tirmizî)

"Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki, gökyüzündekiler de size merhamet etsin." (C. Sağır)

"Cenâb-ı Allah'a kasem ederim ki, kimse azap görmeden cennete giremez, illâ ki merhamet sâhibi olsun." (Münâvî)

"Bir kalpten merhamet eksik olmaz, meğer ki o kalbin sâhibi şakî olsun." (Ebu Dâvud)

Bu ölçüler kişinin elinde oldukça hayatta yolunu şaşırılmaz, istikametten ayrılmaz.

HAKK'A HASIM KESİLENLERİN

VASIFLARI

1 - Kendini Beğenmek

Bu kişinin kendini beğenme mevzuatı bölücülüğü de meydana koyar. Onun için başta onu söylüyoruz.

Bunlar kendilerini helâk etmiştir. Başkalarını da helâke sürüklerler.

"Allah büyüklük taslayanları asla sevmez." (Nahl: 23)

Hiçbir günahla kıyas edilemeyecek kadar büyük bir günahdır.

Hadis-i şerif'lerde:

"Kendinde varlık görmen diğer günahlarla kıyaslanmayacak kadar büyük bir günahdır."

Şimdi buradan kurtulan kim olabilir? Esas değil mi bu? Şimdi kim kurtulur bu afattan? Ancak Allah-u Teâlâ'nın kurtardığı kimseler, yalnız bunlar kurtulur.

"Bir insanın kendini beğenmesi yetmiş senelik ibadetini mahveder." buyuruluyor. (C. Sağır)

Şimdi insan nerede olduğunu görsün, yolunu bulsun.

Önde görünen bir kişinin kendini beğenmesi çok daha tehlikelidir. Zira kendini beğenmesi demek gizli ilahlık davası gütmek demektir. Bu gibi kişiler etraflarını Hazret-i Allah'tan ayırıp kendilerine bağlamaya çalışırlar.

Halbuki Mürşid-i kâmil sevenlerini daima Hazret-i Allah'a bağlamaya gayret eder. Zira o Fenâfillah makamındadır. Hazret-i Allah'ta fani olmuştur. Ona bağlanan Hazret-i Allah'a bağlanmıştır. O da zaten sevenlerine daima Hazret-i Allah'ı anlatır, Hazret-i Allah'ı sevdirmeye çalışır.

Kendini beğenen kişi ise nefis putuna dayanmıştır. Etrafındakileri kendisine bağlamakla puta bağlamış olur. Nefsini öldürememiş bir kendini beğenmişe bağlanan kişi de puta tapmış olur. Rabita yapıyorsa, puta rabita yapmış olur.

Ortalığı bu şekilde başı bozuklar işgal etmiştir.

Fakat ne hazindir ki, hakiki Mürşid-i kâmil'i bulduğu halde, onun talebesi olduğu halde gizliden gizliye önderlik davası güdenler de vardır. "Ben şeyhim" diye ortaya çıkmaz da, "Ben mürşid-i kâmil'in en yakınıyım" diye ortaya çıkar. Hazret-i Allah'ın bahçesindeki çiçekleri kendime bağlayayım diye çalışır. Ancak kopartıkları solar, soyulur. Neden soyulur? İmandan soyulur?

Artık kendisi yoldan çıktığı gibi, kendine has bir taife edinmiştir. Topluluğun içindedir ama bunlar kendilerini ayırmak suretiyle, kendilerinden olmayanları, hak ve hakikatten ayrılmakla suçlamak suretiyle aynı zamanda bölücülük yapmaya başlarlar.

Biiznillâh-i Teâlâ biz hayatta iken bunlara meydan vermeyiz de bizden sonra meydana çıkmak isterler.

Şimdiden bunlar oluyor. Bizden sonra ne olacak? Hepsi dalâlettedir. Şimdiden davaya kalkanlar bizden sonra ne olacak? Her davaya kalkan helâk olmuştur. Bilin! Çünkü Hakk'ın önüne geçiyor. Hatem-ül Veli deniliyor, bundan sonra yol kapanmıştır. Kim ki davada bulunursa dalâletini ortaya koymuş olur. Kitaplarda kurtuluşu arayanlar için her şey anlatılıyor, fakat nefis dinlemiyor.

Bu Allah yolu benliğin ne işi var burada!

Binaenaleyh bunları tanımak lâzımdır. Ki zarar görülmesin. İcraatına bak notunu ver. Artık o dökülenin üzerinde durma. Onu dost edinme.

Binaenaleyh bu devirde imanla gitmek ne demek bilmiyorum.

•

Sizi size getirmeye çalışıyorum. Bu nefis putunu elinizden atın. Yarın kabre gireceksiniz, mahşere çıkacaksınız. Elinizde bu putla mı çıkacaksınız?

•

Bu yol nezaket yolu, edep yolu, toplama (birleştirme) yolu. Ama beğenme, nefise dayanma ve dağıtma yolu değil.

•

Kayanlar nereden kayıyor? Ben, ben, ben diyenlerin yeri. Ben, ben dediği için, nefisini ilah edindiği için kayıyor. İnsanların en korkunç safhası burası.

•

Ben, ben, ben var ya. İşte seni helâk eder ben.

•

Ben, ben, ben... Davul çalar gibi çalar ama sesi duyulur. Fakat içeride hiçbir şey olmaz.

•

Benlik bir puttur. Ha bir put dikmişsin, ha "benim" demişsin, arada hiçbir fark yoktur.

Birisi "Ben!" dediği zaman, koca bir kütük. Neye yarar? Ancak yanmaya yarar.

•

Sizi size getirmeye çalışıyorum. Bu nefis putunu elinizden atın. Yarın kabre gireceksiniz, mahşere çıkacaksınız. Elinizde bu putla mı çıkacaksınız?

•

Kişinin nefesine mal etmesi puta mal etmesinden farksızdır. İhsan-ı ilâhiyeyi nefse mâletmek puta maletmek gibidir. Evliyaullahın dahi en büyük tehlikeye maruz kaldığı nokta bu. Hakk Celle ve Ala Hazretleri kimseye vermediğini ona veriyor. O da onu halka gösteriyor. Ama kimin malını kime gösteriyorsun? Kime gösteriş yapıyorsun? İşte velilerin kaydığı nokta budur. Meğer O kurtaracak.

•

İnsanoğlu ilim, irfan, cihad peşine koşar. Onu kendisinin yaptığını zanneder. Ve bunları yaparken rahat nefesine mal eder; "*Ben yapıyorum, ben ediyorum.*"

İşte o zaman bu büyük zavallılıktır. Halbuki Âyet-i kerime'de buyuruyor ki:

"Sana gelen her iyilik Allah'tandır, bütün kötülükler de kendi nefsendendir." (Nisâ: 79)

Şimdi biz ne yapıyoruz? İyiyi nefsimize malediyoruz. Kötüyü "**Hayrihi ve şerrihi minellahu Teâlâ**" diyoruz. İşte bu cehaletin ta kendisidir.

•

Riyanın şirk oluşu nedir bilir misiniz? Riya benliği, varlığı gösteren bir unsurdur. Benliği, varlığı gösterdiği için Hazret-i Allah'ın önüne geçiyor. Hazret-i Allah'a şirk koşmuş oluyor, sırrı budur.

•

Kâinat burada boğulmuyor mu efendim? Herkes "Varım!" diyor. Ama herkes burada boğuluyor, kâinat bu deryada boğuluyor. Varlık deryasında boğulmazdın. "O'nun!" derdin, O da seni kurtarırdı, boğulmazdın.

•

Ben "Köleyim!" diyorum. Siz niye "Köleyim!" diyemiyorsunuz. O hâle gelmediniz ki... Siz "*Efendiyim!*" diyorsunuz, kaybınız oradan.

•

Herkese değer ver, kendine verme. Kendine verme, helâk olursun.

•

Allah-u Teâlâ Allah ehlinde haz duyar, nefsinin ilah edinenden ikrah eder.

•

Var olan Hazret-i Allah'tır. Kim ki varlık davasında bulunursa şeytanın arkadaşı olur.

•

Kardeşler! Uyanın, ayılın. Ölmeden evvel nefsi öldürelim. Biz âlemi bırakalım da kendi içimizle uğraşalım.

•

Hiç kimseye gülünmez, hiç kimseye ayıplanmaz. Çünkü kimi ayıplayacaksak, bir de dönüp kendimize bakarsak; bütün ayıpların kendimizde olduğunu anlarız. Ayıplamaya gelmez.

İnsanın başına ne felâket gelirse zaten, kendisini beğenmekten, kendisini bir şey görmekten gelir. Haddi zatında insan gerçekten, basit değersiz bir mahlûktur. Hazret-i Allah dilediği şekilde tecellî eder. Dilediği şekilde onu yürütür.

Şu halde bir mahlûkun elinde hiçbir şey olmadığı halde, kendisinde bir şeyler taslaması çok büyük yersizlik olduğundan, işte bir mahlûkun bunu anlaması ile, Hâlik-ı Azîmüşân'ın tecelliyâtını bizzat görmeye başlaması oluyor. Bu başlamasından ötürü, artık her şeyin O'nun olduğunu aynel-yakîn görmüş oluyor. O zamana kadar olan bilgiler ilme'l-yakîndir. Hazret-i Allah'ın bütün Fâil-i mutlak olduğunu ilme'l-yakîn bilir. Fakat o bu gibi hallerden sonra kendisinin basit değersiz bir saman çöpü olduğunu haliyle anladığı zaman: "*Demek ki beni yürüten bir kuvvet varmış.*" der. O da kimdir? Ancak Hazret-i Allah'tır. O zaman insan ayne'l-yakîn Hazret-i Allah'ın filini görmüş olur.

Tarikat-i Nakşibendiye'de, bilhassa bizim yolumuzda elzemdir bu. Fenâ üzerinde çok duruyoruz. Çünkü Efendilerimiz hep öyle durmuşlar.

Ve bize Elhamdülillâh, Hazret-i Allah hiçbir şey sevdirmemiştir. Kendisinden mâdâ ve fenâ olmaktan başka hiçbir şey sevdirmemiştir Hazret-i Allah... Bunu çok sevdirmiştir. Ve bunda çok tutunmaya gayret ediyoruz.

Nihayet insan ne kadar âciz olduğunu anlarsa, o kadar hakikatini öğrenmiş olur. Daha doğrusu Hakk'ı öğrenmiş olur. Bunlar "**Men Arefe**"nin sırları, sırlarının içindeki hâllerdir. Fakat bu da ancak verilmekle, tecelliyâtla olur. İnsanın elinde yine bir şey yok.

Terakkiyât İle Helâkiyât Noktası:

Bir kimse Tarikat-ı âliye'ye intisap ettikten sonra epey yol alır. Mürşid-i kâmil müridin ruhunu yükseltir. Birinci tepeyi geçirir, orada yol ikiye ayrılır. Cenâb-ı Hakk lütfuyla tecellî ettiği zaman mürid yukarıdan aşağıya doğru kendisini küçültmeye, varlığını yok etmeye çalışır. Mahviyet haline bürünür.

Yani ihlaslı olanlar yürüdükçe varlıklarını yitirirler. O tepeden aşağıya doğru Allah'ın lütfuyla iner. Yani çıkar çıkar, çıkar, hiçliğe iner. O hiçlik onun Daire-i saâdet'ine delâlet eder. Bunlar Allah-u Teâlâ'nın kurtardığı kimselerdir. Senelerden beri nazargâh-ı ilâhi olan kalbine sardığı varlık tellerini, Allah yoluna düşmesiyle yavaş yavaş sermeye başlar. Diğer taraftan da hiçlik tellerini toplar. Mahviyyet kısmına geçince artık yükü azalmıştır. Yapıcılık, bilicilik, öncülük gibi sıfatlar birbir zail olmaya başlar. Kendilerine şevk, teslimiyet, muhabbet, murakaba, tevekkül, vahdet ve hâl gibi lütuflar ihсан olunur. Bunlar "**Nuriye fırkası**"na ayrılmış olanlardır.

Şimdi bir insan mânen yükseldikçe Allah-u Teâlâ dilediğini indirir, indirir, indirir, her şeyi yerde arar. Yerin altında arar.

İhlaslı kimsenin yürüyüşü böyledir. Nasibini aldıçça gider, terakki eder. Nasibi varsa bir gün muradına erer.

"Muradına erer" ne demektir?

Bu üç noktada; Fenâfişşeyh, Fenâfirresul ve Fenâfillah'ta olur. Bu merhalelerden geçenler benliklerini eritirler.

Âyet-i kerime'de:

"Kim inanır, nefsinin islah ederse, onlara hiçbir korku yoktur ve onlar mahzun da olmayacaklardır." buyruluyor. (En'âm: 48)

Bir de şeytana tutunanlar vardır.

O tepede ya, şeytan o anda onu kaydırmaya çalışıyor ve kaydırıyor. *"Herkesten daha üstünüm."* demeye, herkese tepeden bakmaya başlar. Her şeyi kendisine mâleder. Çok yükseldiğini zanneder. Herkesi küçük kendisini büyük görür. *"Ben yürüyorum, ben biliyorum, ben söylüyorum, ben çalışıyorum."* diyerek sivrilmiştir, içine kurt düşmüştür. Bu gibi haller geldikçe yanbaşındakileri küçümsemeye başlar. Artık o yolunu değiştirmiştir. Sola kaymıştır. Kaydığı yetmez, orada plân çevirmeye çalışır. *"Ben bu işi daha iyi yürütebilirim, daha layıkım"* der. Planını tatbik ederken Hazret-i Allah da onun kalbini çevirir. Kalbini çevirdiği anda mukallit sınıfına düşer. Artık o bir yıkıcıdır. Bunlar da Nâr fırkası'dır. Onlarda şekavet, gadap, harislik, tul-i emel, gönlü boş şeylere bağlamak gibi haller vardır.

Âyet-i kerime'de:

"Nefsini tertemiz yapıp arındıran felâh bulmuş, kurtulmuştur, onu kirletip örten kişi elbette ziyana uğramıştır." buyuruluyor. (Şems: 9-10)

Birisi mahviyyete doğru iniş yapıyor, birisi varlıktan kayıyor. Burası mihenk taşıdır.

Öyleyse alındıktan sonra Hazret-i Allah'a sığınmalı, ihlas ve samimiyetle yola devam etmelidir. İnsan mânevi yolda yürüyüp terakki ettikçe kendisini küçük görmeye, küçülmeye, süzülmeye başlar, dâvâlardan geçer. Gayesi Hakk olup rıza için hareket eder. Fakat terakki edemezse kendisini beğenme hâli husule gelir ve eneye kapılır. Kendisine paye verdiği anda olduğu yerde çakılır, hem düşer hem helâk olur. Başkasını da helâk eder. Şöyle ki, çürüyen bir meyvenin yanındaki meyveleri de çürütmesi gibi o anda başkalarını hemen çürütür. Bu ancak Âyet-i kerime ve Hadis-i şerif'lere dikkat etmekle ortaya çıkar.

Enes -radiyallahu anh- buyururlar ki:

"Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şu duâyı çok yapardı:

"Ey kalbleri çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzerine sâbit kıl."

Ben bir gün kendisine:

"Yâ Resulellah! Biz sana ve senin getirdiklerine inandık. Sen bizim hakkımızda korkuyor musun?" dedim.

Bana şöyle cevap verdi:

"Evet! Kalbler, Rahman'ın iki parmağı arasındadır. Onları istediği tarafa çevirir." (Tirmizi: 2141)

Allah-u Teâlâ bir anda parmağıyla çeviriverir. Müslüman iken münâfık olur.

Hatta Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in:

"Ey kalpleri çeviren Allah'ım! Kalblerimizi senin taâtına çevir." diye niyazı vardır. (Buharî)

Şeytan iki yerden avlar.

Saf, cahil insanlar kısmına, *"Sen artık oldun, tamam senin işin, çıktın."* der. O da *"Tamam"* der. *"Artık ben oldum."* İlimi olan okumuş insana da *"Senin ilmin var, sen her şeyi bildin, bunların içinde ne işin var."* der. O da *"Tamam"* der. *"Ben her şeyi bildim."* Ona da oltayı böyle takar. Bunlar şeytana kulak verdiklerinden gerçekten şeytan fırkasından olurlar.

Hadis-i şerif'te:

"Kim ki ben âlimim derse o câhildir." buyuruluyor. (Münavi)

Âyet-i kerime'de ise:

"Size ilimden ancak az bir şey verildi." buyuruluyor. (İsrâ: 85)

Neticede ancak ihlas sahibi kullar aldanmadan kalırlar.

Bakınız ben size demiştim ki, mürşid-i kâmil resimdir, paçavradır, maskedir. Hiçbir ferdin ağzından bunlar çıkmış değil.

Mürşid-i kâmil bir resimdir görüyorum.

Mürşid-i kâmil bir paçavradır görüyorum.

Mürşid-i kâmil bir maskedir görüyorum.

Ben bunları görüyorum ve söylüyorum.

Allah-u Teâlâ kimde tecelli ederse o kendisinin bir "Kulübe" olduğunu bilir. Ama sahibinin de o kulübenin içinde olduğunu görür.

Kulübede O varsa; Hakk var demektir. Kulübede O yoksa; Hakk yok demektir.

Âyet-i kerime'de:

"De ki: Hakk geldi, bâtıl gitti." buyuruluyor. (İsrâ: 81)

Onda Hakk var, halk gitmiştir. Kimde ki masiva var, onda Hakk bulunmaz.

Nitekim Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'de:

"Allah hiç kimsenin göğsünde iki kalp yaratmamıştır." buyuruyor. (Ahzab: 4)

Ki birisini muhabbet-i Mevlâ'ya diğerini muhabbet-i masivaya hasretsin. Kimin kalbinde muhabbet-i Mevlâ varsa o kalbe masiva girmez. Kimin kalbinde masiva varsa oraya muhabbet-i Mevlâ girmez. Bunun kesinlikle böyle olduğunu bilmek lâzım. Size Âyet-i kerime'ler arzediliyor.

Şimdi "**Hazret**" buradan gelir diye kitapta ifşa etmiştik. Oysa Hazret sözü o kişiye değil, Allah-u Teâlâ'ya tâ'zimendir.

Fakat bu hale gelmeyen kişiye söylenen bu gibi sözler hem kişiyi helâk eder, hem de kişi kendisinde varlık görmeye kendisini putlaştırmış olur.

Âyet-i kerime'de:

"Resulüm! Gördün mü o nefis arzusunu ilâh edineni? Artık ona sen mi vekil olacaksın. (Onu şirkten sen mi koruyacaksın.)" buyuruluyor. (Furkan: 43)

Ötekisi de "*Ben, ben, ben.*" diyor. Ben nedir?

Bir kişinin kalbine nefis girdi mi, nefse uydu mu "*Ben*" dediği zaman, "*Ben biliyorum*" dediği zaman kaymıştır. Bütün terakkiyât ve kaymalar bu hâl üzeredir. Onun için bakıyorsunuz, "*Oldum, oldum, oldum.*" Ne oldun? Helâk oldun. Ötekisi ise, yavaş yavaş hiçliğe iner, yok olur.

Şeyh Es'ad Efendi -kuddise sırruh- Hazretlerimiz:

"Eyvan kişi yol alamaz,

Maksudunu tez bulamaz,

Yok olmayan var olamaz,

Varlığı dağıtmak gerek." buyurdular.

İkinci bir sır daha var.

Hazret-i Allah'ın işine karışmayacaksın. Peygamber Aleyhisselâm Efendilerimiz'in işine karışmayacaksın. Mürşid-i kâmil'lerin işine karışmayacaksın. Karıştın, gittin! Çünkü bilmeyerek bir yere, düğmeye basarsın, berhava olur gidersin.

Mürşid-i kâmil'lerin işine nasıl karışılır?

Mürşid-i kâmil'in işini Hazret-i Allah görür. Arzu ve irade yaşamaz. Bunu karşıdaki ölçemez. Mürşid-i kâmil'in işine karışırken, bilmeyerek Hazret-i Allah'ın işine karışır. Duâ ederken **"Allah'ım hükmün arzumdur. Hakkımdaki hükmünü sevdin."** diye niyaz ederiz.

Mürşid-i kâmil'in mühim işlerine, hususi işlerine karışılmamalıdır. Sor, tarifini al, devam et, geç git, yürü...

Çünkü **"Allah'ım iraden üstümdedir."** diyoruz.

Bunu karşıdaki bilmez, düğmeye basarsa helâk olur. Bilmeyerek Allah-u Teâlâ'nın işine karışılmış olur.

"Ey Rabbimiz! Bizi doğru yola hidayet ettikten sonra, kalblerimizi saptırıp döndürme." (Âl-i imran: 8)

2 - Haset Etmek

Haset, Allah-u Teâlâ'nın bir kuluna ihsan ettiği nimetlere karşı kıskançlık duymak, o nimetin ondan çıkmasını istemektir.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Yoksa onlar, Allah'ın lütfundan verdiği kimselere haset mi ediyorlar?" (Nisâ: 54)

Allah-u Teâlâ şeytanın şerrinden korunmamızı emir buyurduğu gibi;

"Haset ettiği zaman, hasetçinin şerrinden sabahın Rabb'ine sığınırım." (Felâk: 5)

Âyet-i kerime'si ile, haset edenin şerrinden de sakınmamızı tavsiye buyuruyor.

Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde buyururlar ki:

"Birbirlerinize buğzetmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin, birbirinizle alâkayı kesmeyin. Kardeş olun ey Allah'ın kulları!" (Buhârî-Müslim)

Allah-u Teâlâ dilediğini dilediğine verir, dilediğini dilediğinden alır. O'nun bir kuluna lütuf buyurduğu her hangi bir nimeti kıskanmak, ilâhi taksime itiraz etmek demektir.

Hadis-i şerif'lerde şöyle buyurulmaktadır:

"Hasetten sakınınız. Şüphesiz ki ateş odunu mahvettiği gibi, haset de sevap ve iyiliklerin yok olmasına sebep olur." (Ebu Dâvud)

"Acı otun balı ifsâd ettiği gibi hased de müminin imanını ifsâd eder."

"İmân ile hased bir mümin-i kâmilin kalbinde kat'iyen birleşmez." (Nesâî)

"Ateş odunu yakıp imhâ ettiği gibi başkasında olan nimetin zevâlini arzu eylemek mânâsında olan 'hased' dahî insanın amel ve ibâdetini mahveyler." (Ebu Dâvud)

Gıpta ise güzel bir huydur. Bir kimsede bulunan güzel huyların kendisinde de bulunmasını istemek demektir.

Haset ise kişiden her şeyi götürür.

Haset eden kimse gıybet ettiği için, ibadetlerinin sevabını da gidermiş olur.

Gıybet insanlar arasında sevgi, saygı, yardımlaşma gibi güzel hasletleri ortadan kaldırarak yerine buğz, kin, düşmanlık getiren kötü bir huydur. Bundan dolayıdır ki, haram kılınmıştır.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurur:

"Kiminiz de kiminizin arkasından çekiştirip gıybetini etmesin. Sizden herhangi biriniz, ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Tiksindiniz değil mi? O halde Allah'tan korkun." (Hucurât: 12)

Diğer bir Âyet-i kerime'de ise şöyle buyuruluyor:

"Allah, zulme uğrayan kimseden başkasının, kötülüğü sözle bile açıklanmasını sevmez. Allah işitir ve bilir." (Nisâ: 148)

Cenâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e gıybetten sorulduğu zaman:

"Gıybet, din kardeşini hoşlanmayacağı bir şeyle anmandır. Eğer o şey kendisinde mevcut ise, onu gıybet etmiş olursun, değilse iftira etmiş olursun." buyurdular. (Müslim)

.

"Bir kimse kendi nefsi için arzu ettiği ecir ve sevabı din kardeşi için de arzu etmedikçe mümin-i kâmil olamaz." (Buhârî)

3 - Nam İçin Çalışmak

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, **"Şöhret afattır."** buyuruyorlar.

İnsan yaptığı işi Hazret-i Allah'ın rızası için, hoşnutluğu için yapacak. Nam için, gösteriş için olan işler gizli şirktir. İnsanı helâk eder.

"Şüphesiz Cenâb-ı Allah, amel ve ibâdeti kabul buyurmaz, riyâ ile garaz ve dünyevî maksat ve hesaplardan hâlis olmadıkça." (Nesâî)

Allah-u Teâlâ'nın rızasından başka maksatlarla yapılan amellerin, iyi işlerin hiçbir hükmü yoktur.

İnsanların rağbetini arzu etmek, nam için hareket etmek gizli şehvettir:

"Gizli şehvetten sakınınız. Meselâ bir âlimin, insanların rağbet ve ikbâlini arzu edip başına toplanmasını sevdiği gibi." (Camiüssağir)

•

Şöhretin, maddenin olduğu yerde iman olmaz.

•

Allah-u Teâlâ bir kulunu lütfundan uyandırırrsa, ona hakikati bahşederse; ne dünyada nam, ne ahirette nişan ister.

•

Vakta ki paraya, şöhrete, nama daldığınız zaman, Allah-u Teâlâ bu varlığı sizden çeker.

•

Kardeşim! Yahu bu yol Allah yolu, kardeşlik yolu. Gaye yok, maksat yok, menfaat yok, gösteriş yok. Paylaşamayacak ne var be yahu? Bu yolu, Allah-u Teâlâ sevmiş, seçmiş, lütfetmiş. Yahu bu sana yetmez mi? Bu yetmez mi lütuf olarak? O kadar bölücü varken, Allah-u Teâlâ'nın dinini parça parça yaparlarken, hepsi cehenneme giderken; Allah-u Teâlâ seni sevmiş, seçmiş, ayırmış. Bu sana yetmez mi?

O zaman neden yolun adamı olmuyorsun?

Nefsinin kölesi olacağına Hakk'ın kölesi olsana...

4 - Makam İçin Çalışmak

Önderlik istemek, liderlik istemek, kendini beğenmek; bunlar hakikat yolunun haricine çıkanlar, kuruyanlar, ruhu ölenler. Yoksa hakikat ehli mahviyeti, kulluğu, ubudiyeti ister. Ama hiçbir dava istemez.

Herkes bir dolap çeviriyor ama o dolap seni nereye atacak? Dünya da bir dolap. Dünya dolabı seni nereye atacak?

Hazret-i Allah sevdiği seçtiği kulunu hıfz-u himayesinde, tasarruf-u ilâhiye'sinde bulundurur. Korur ve muhafaza eder. Diğerleri ise hıfz-u himayeden çıktığı için şeytan yuları takar, alır götürür.

Müslümanken, paraya, dünyaya, saltanat sevdasına kapılır. Bir de bakmışsın dünyevî ihtirasları için, "*Ben olayım*" sevdası için imanını kenara bırakmıştır. Kaymıştır. Dökülmüştür.

Kayandan murat dost gibi görünür, küçük menfaati arzusuna muhalif gibi görünen hallerde bir de bakmışsın ki kaymış gitmiş. Bu bir aynadır. Herkes kendisine bu aynada baksın.

"Nefsini tertemiz yapıp arındıran, felâh bulmuş, kurtulmuştur. Onu kirletip örten kişi ise elbette ziyana uğramıştır." (Şems: 9-10)

•

Dünya, ahireti kazanmak için bir vasıta, gaye değildir. Dünyanın cazip güzelliklerinin, gelip geçici tat ve lezzetlerinin insanı Allah yolundan alıkoymaması ve ahireti unutturmaması gerekir.

Akıllı kimsenin dünyaya aldanmaması, dünya sevgisine aşırı derecede kapılmaması gerekir. Serap gibi parıldar, bulut gibi geçer gider.

Âyet-i kerime'de:

"Dünya hayatı aldattıcı zevkten başka bir şey değildir." buyruluyor. (Âl-i imrân: 185)

Dünya lezzetlerinin mubahlarının suali, haramlarının ise cezası vardır.

Dünyayı ahirete tercih etmek; kâfirin küfründeki, münafığın nifakındaki, âsinin mâsiyetindeki gizli hastalığını gösteren bir işarettir. Onların bütün gayretleri dünya lezzetlerini elde etmek içindir. Dünyanın süsü, eğlence ve lezzetleri gözlerini kör etmiş, basiretlerini örtmüştür. Allah-u Teâlâ'ya kavuşmayı aslâ akıllarına getirmezler. Ahiret yerine dünya hayatına râzı olurlar, geçici olanı ebedî olana tercih ederler.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde:

"Allah-u Teâlâ'nın indinde dünyanın bir sivrisinek kanadı kadar değeri olsaydı, hiçbir kâfire ondan bir içim su vermezdi." buyuruyorlar. (Tirmizî)

Sevgili peygamberini taş kovuklarında, mağaralarda barındırmış, sevmediği kimseleri ise köşklerde-saraylarda yaşatmıştır.

Dünyaya rağbet eden, onu sevendir. Dünyalık edinmek ve sürekli olarak daha fazlasını istemek, dünyaya rağbet etmenin alâmetidir.

Sahl bin Sa'd -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre bir zât Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e gelerek:

"Yâ Resulellah! Bana öyle bir amel göster ki, onu yaptığım takdirde Allah da, kul da beni sevsin." demişti.

Bunun üzerine Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz şöyle buyurdular:

"Dünya muhabbetini kalbinden çıkar ki Cenâb-ı Hakk'ın sevgilisi olasın. İnsanların ellerindekilere göz dikme ki, insanlar da seni sevsin." (İbn-i Mâce: 4102)

5 - Menfaat

Menfaat mi? Yerinde dursun. İşimiz Allah için olsun.

Hiçbir şeye tenezzül etme. Çünkü Allah yolu hiçbir şey kabul etmez.

Hadis-i şerif'lerde şöyle buyruluyor:

"İbâdetini riya ve dünyevî maksat ve hesaplardan hâlis et! O halde az bir amel senin için kâfidir." (Camius-sağir)

"Dünya için ibâdet eden kimse ahiret rahatlığından ve cennetten mahrum olur." (Münâvî)

Dünya ve içindekiler, geçinmek ve faydalanmak üzere verilmiş birer vasıta olması itibari ile nimet ise de gaye bunlar değildir. Birçok insan ise bütün bunlara düşkündür.

Hakk ve hakikati bırakıp dünya lezzetlerine dalanlar büyük bir belâya ve huzursuzluğa uğramışlardır.

Âyet-i kerime'lerde şöyle buyurulmaktadır:

"Siz geçici dünya malını istiyorsunuz. Oysa Allah âhireti kazanmanızı ister." (Enfâl: 67)

Dünya hayatının müddeti kısa ve lezzeti de geçici olduğu için, bir aldanma ve oyalanmadan başka bir şey değildir.

Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

"Dünya hayatı sadece oyun ve oyalanmadır. Ahiret yurdu ise Allah'tan korkanlar için elbette daha hayırlıdır."

"Düşünmüyor musunuz?" (En'am: 32)

Onun için aldanmaya gelmez.

Diğer bir Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

"Senin için ahiret, dünyadan daha hayırlıdır." (Duhâ: 4)

Âyet-i kerime'lerde şöyle buyurulmaktadır:

"Onlar dünya hayatını âhirete tercih ettiler." (Nahl: 107)

"Kim dünya hayatını ve onun zinetini isterse, onlara orada yaptıklarının karşılığını tam olarak veririz. Onlar orada hiçbir zarara uğratılmazlar." (Hûd: 15)

Kâfirler âhirete varınca dünya hayatının bir oyun ve eğlence olduğunu ancak anlayabilecekler.

"Bize kavuşmayı ummayanlar, dünya hayatına râzı olarak, onunla tatmin olanlar ve âyetlerimizden habersiz bulunanlar var ya! İşte onların kazandıklarına karşılık varacakları yer ateştir!" (Yunus: 7-8)

"Onlar dünya hayatı ile şımardılar."

"Oysa âhiretin yanında dünya hayatı sadece bir geçimlikten ibarettir." (Ra'd: 26)

.

Bir kimseye dinden çıkmak için çok para versen dinden çıkmaz da, bilmediğinden ötürü Allah-u Teâlâ'nın hükmüne rıza göstermemekle küfre girdiğinin farkına varmaz. Veya şeytan onu aldattığı için küçücük bir menfaat için dinden çıkar da haberi olmaz.

Birincisi, bir boğaz doyurmak için hiç kimseyi taciz etmeyecek, rahatsız etmeyecek. Yemeğini yiyecek, gideceği yere gidecek. Şu yemeleri içmeleri, şu menfaatleri kökünden kaldırmadıkça hakikate varmış olamayız. Dervişlik demek menfaatçilik yahut boğazcılık demek değildir. Bazı görülüyor ki bir boğaz için ne külfetlere giriliyor. Bu hususa son derece itina göstermek lâzım. Bu noktada rızâsı olduğunu Allah'ımız bize gösterdi.

İkincisi temiz giyinecek. İçi, dışı, dişi temiz olacak. Bu, insanın hüsn-i İslâmiyet'ine delâlet eder. Derviş demek pejmurde demek değildir.

Üçüncüsü ise vakuriyet sahibi olacak. Mütevâzi olana gayet mütevâzi olduğu gibi kibirli olana da mütekebbir olacak.

Bu hususlara çok dikkat ediyoruz. Yoksa Hazret-i Allah'ın yapın ve yapmayın gibi emirlerinin zaten yapılması gerekir.

•

Hazret-i Ali -radiyallahu anh- Efendimiz şöyle anlatmıştır:

"Biz Resulullah Aleyhisselâm ile otururken uzaktan Mus'ab bin Umeyr -radiyallahu anh- göründü, bize doğru geliyordu. Üzerinde deri parçası ile yamanmış bir bürdesi vardı. Resulullah Aleyhisselâm onu görünce (Mekke'de iken giyim kuşam yönünden yaşadığı) bolluğu düşünerek ağladı.

Sonra buyurdu ki:

"(Gün gelip) Sizden biriniz, sabah bir elbise akşam bir elbise giyse ve önüne yemek tabaklarından biri getirilip diğeri kaldırılrsa ve evlerinizi de (halılarla ve kilimlerle) Kâbe gibi örtseniz o zamanda nasıl olursunuz?"

Orada bulunanlar: "O gün biz bugünümüzden çok daha iyi oluruz. Çünkü hayat külfetimiz karşılanmış olacak, biz de ibadete daha çok vakit ayıracağız." dediler.

Resulullah Aleyhisselâm şöyle karşılık verdi:

"Hayır! Bilâkis siz bugün o günden daha iyisinizdir." (Tirmizî: 2478)

•

Bu yolda hile yapan Hazret-i Allah'ın kisasından para çalan demektir.

6 - Hırs

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz buyurdu ki:

"Günahların en büyüğü dünyaya muhabbettir." (Deylemî, Müsned)

İnsanı dünya ve içindekileri çekiyor, münafıklığa sokuyor.

Hırs, Hazret-i Allah'ın hoşlanmadığı hallerden birisidir. İnsan kendisine ayrılan taksime rıza göstermez, hırs edip emeline ve arzusuna ulaşmak ister. "Malım olsun!", "Makamım olsun!", "Namım yürüsün!"... Gaye ve maksadı için hiçbir şey tanımaz. O nefis putuna tabi olduğunu bilmez ve bu hırsı onu helâk eder.

Ebu Musa -radiyallahu anh- anlatıyor:

"Yanımda amcamın evlatlarından iki kişi daha olduğu halde, Resulullah Aleyhisselâm'ın huzuruna girdim. Yanımdakilerden biri:

"Yâ Resulellah! Allah'ın sana tevdi ettiği işlerden bazıları üzerine bizi emir tayin et!" dedi. Diğeri de aynı istekte bulundu.

Resulullah Aleyhisselâm onlara şu cevabı verdi:

"Allah'a yemin olsun ki, biz bu işe onu tâlep eden veya ona hırs gösteren bir kimseyi tayin etmeyiz." (Müslim: 1733)

•

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmaktadır:

"Kim nefsinin mala olan hırs ve cimriliğinden korunursa, işte onlar saâdete erenlerdir." (Haşr: 9)

•

Hazret-i Âişe -radiyallahu anhâ- vâlidemiz buyururlar ki:

"Resulullah Aleyhisselâm vefat ettiğinde, evimin dolabında bir parça arpadan başka canlının yiyeceği hiçbir şey yoktu. Arpadan uzun müddet yedim durdum, nihayet kileye vurdum da tükendi."

•

"Zengin olayım!" demeyin, "Keramet ehli olayım!" demeyin. Bu iki kelimeyi unutmayın. Bunlar insanın helâkine vesile olur.

•

Zengin olmaya çalışmayın, siyasetle ilgilenmeyin!

Zenginlik isteyen olsun, siyaset isteyen olsun. Allah bize yeter!

7 - Gadap

İnsan nasıl raydan çıkar? Sertliği ile, kendini beğenmesi ile, barbarlığı ile.

Şöyle bir vasiyetimiz vardı:

"Sert, ters, şahsiyet ve enaniyet güdenlerden çekinin. Zira onlar parçalayıcıdır, ileride bölücülük yapabilirler."

İşte bunlar insanı yoldan çıkarıyor.

Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'sinde şöyle buyuruyor.

"Çünkü insan çok zâlim ve çok câhildir." (Ahzâb: 72)

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Yazıklar olsun o şahsa ki bir mümine gadab eder, Cenâb-ı Hakk'ın gadabını düşünmez." (Münâvî)

"Şüphesiz şeytan namaz kılan kimselerin kendine ibâdet etmesini beklemez. Lâkin o gibiler arasına buğz ve adâvet gibi kötülükler sokmak üzere son derecede çalışıyor." (Müslim)

"Ümmetimin hayırlısı şol bir hürlerdir ki, gadab ettiklerinde (Nefislerine esir olup fenalık yapmazlar.) Allah için gadablarından rücû ederler." (Münâvî)

"Sirke balı ifsâd ettiği gibi gadab dahî imanı ifsâd eyler. Yâni lütuf, şefkat ve hilim gibi güzel sıfatlarını izâle eder." (Münâvî)

"Kendi gadabını def' edenlerden Cenâb-ı Allah azâbını ref' eder." (Camius-sağır)

Gadap sıfatının zıddı olan yumuşak huyluluk methedilmiş bir meziyettir.

Nitekim Allah-u Teâlâ İbrahim Aleyhisselâm'ı şu şekilde methetmiştir:

"İbrahim gerçekten çok içli ve yumuşak huylu idi." (Tevbe: 114)

"Çünkü İbrahim cidden yumuşak huylu, içli ve kendisini Allah'a vermiş bir kimse idi." (Hûd: 75)

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz de **"Peygamberlik sıfatına en yakın insanların halim olan insanlar olduğunu"** haber vermişlerdir.

"Yumuşakbaşlılık peygamberliğe yakın bir özelliktir." (Camiüs-sağır)

Diğer Hadis-i şeriflerinde de şöyle buyurmuşlardır.

"Müminin yumuşaklığı o kadar ziyâde olur ki kendisini görünce 'ahmak' zannedersin." (Münâvî)

"Yumuşakbaşlı olanlar dünyada ve âhirette büyük ve muhteremdir." (Camiüs-sağır)

İnsanda yaratılmış olan gadap duygusunun hikmetini hiç düşündün mü? İnsan onunla kendisine eziyet veren şeyleri uzaklaştırır. Düşmanına karşı dinini, vatanını, canını ve malını korur. Gadapta zararı defedecek dereceye kadar cevaz vardır.

Her hâl ve hareket Allah için olduğu müddetçe güzeldir. Nefis için olduğu zaman iyi de görünse kötüdür.

Binaenaleyh küffara karşı dinini muhafaza ve müdafaa için, Allah için gadaplanmak nasıl faydalı ve güzel bir amel ise, nefesine uyarak bir müslümana gadaplanmak, olur olmaz hadiseler karşısında bağırıp-çağırıp öfkelenmek de o kadar kötü bir huydur. Nefis ve şeytandan gelen bu gibi haller çok tehlikelidir.

"Kötü huy insan için şeâmeti mûcib olur. Sizin en fenânız, kötü huy ve ahlâk sâhibidir." (Ebu Dâvud)

.

"Güzel Ahlâk" ise sahibini cennete dahil, Resulullah Aleyhisselâm'a yakın eyler:

"Bana en sevgili olanınız ve kıyamet günü meclis bakımından en yakın olanınız ahlâkça en güzel olanınızdır." (Tirmizî)

"Sizlerden cennette bana refik olan kimse dünyada güzel ahlâka mâlik olanlarıdır." (Münâvî)

"Güzel ahlâk kendi sahibini cennete dâhil eder." (Buhârî)

SAADET EHLİ VE

MÜKÂFATI

Allah-u Teâlâ'nın has kulları; ihlâslı ve samimi olanlar hıfz-u himaye'de, tasarruf-u ilâhiye'dedirler. Ve bunlar kaldılar, kaymadılar. Bunlar için büyük mükâfat vardır. Bunlar saâdet ehlidirler:

Ehl-i Cennet:

Allah-u Teâlâ cennet sakinlerinin nâil olacakları nimetlerden Âyet-i kerime'lerinde şöyle haber vermektedir:

"O gün cennetlikler bir zevk ve eğlence ile meşguldürler." (Yâsin: 55)

Bu Âyet-i kerime çok mühim. Biz bu Âyet-i kerime'ye böyle seyreder gibi bakarız. Şimdi bu müjde nerden geliyor.

Câbir -radiyallahu anh-den rivâyet edildiğine göre, Resulullah Aleyhisselâm bir Cuma günü Mescid-i nebevî'de hutbe okurken Şam'dan yiyecek yüklü bir ticaret kervanı Medine-i münevvere'ye gelmişti. Kervanın geldiğini haber veren davul sesini duyan cemaat sabırsızlanarak hemen huzur-u saâdetten çıktılar ve yiyecek maddesi satın alabilmek için kafilenin yanına koştular. O yıl Medine-i münevvere'de büyük bir kıtlık hüküm sürüyordu. Bu ayrılışlarında bir mahzur olmadığını zannetmişlerdi. Yanında sadece on iki kişi kaldı. Resulullah Aleyhisselâm bu duruma çok üzüldü.

Huzurda kalanların onu Aşere-i mübeşşere idi.

Bunun üzerine nâzil olan Âyet-i kerime'de Allah-u Teâlâ onları kınayarak şöyle buyurdu:

"Onlar bir ticaret veya bir oyun eğlence gördükleri zaman hemen dağılıp oraya yönelirler ve seni ayakta bırakırlar." (Cum'a: 11)

Fakat müslümanlar bu dersten sonra bir daha bunun benzeri bir hata işlemeyiler. Bu ilâhî beyanda insanlar için nice gizli hikmetler vardır.

"De ki: Allah'ın nezdinde bulunan, eğlenceden de ticaretten de hayırlıdır." (Cum'a: 11)

Allah katında olan menfaat kesin ve ebedîdir. Eğlencedeki menfaat kesin değil, ticaretteki menfaat ise ebedî değildir. Onlar dünya hayatının geçici menfaatleridir.

"Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır." (Cum'a: 11)

Asıl rızık O'ndan istenmelidir. O nasip etmeyince, sebeplerden hiçbirisinin faydası olmaz. Ticaretlerin üstünde O'nun öyle rızık kapıları vardır ki, onlar kapanınca bütün ticaretler de kapanır.

O'nun lütuf ve ihsanları hesapsızdır, insanlarınki ise hesap iledir. Bazı insanlar O'nun rızıkını diğer kimselere ulaştırmaya ancak vasıta olabilirler. "*Filân kişi iş sağladı.*" denilir. Onların sebep olduğu rızık yaratıcısı Rezzâk-ı kerim olan Allah-u Teâlâ olduğu içindir ki O "**Rızık verenlerin en hayırlısı**"dır.

Orada; üzüntü, sıkıntı, ümitsizlik, güvensizlik diye bir şey yoktur. Oraya girenler bir eğlence havası içinde mest olurlar.

Âyet-i kerime'de geçen "**Şuğul**", akla gelebilecek şeyleri düşünmekten alıkoyan nimetlerdir. Cennet nimetleri ile meşgul olup zevk ve safa sürerken üzülmemeleri için cehennemde bulunan yakınlarını hatırlamazlar.

"Onlar ve eşleri gölgeliklerde tahtlar üzerine yaslanmışlardır." (Yâsin: 56)

Bir insanın eşi, dünyada huzur ve bahtiyarlığa vesile olduğu gibi, cennette de öyle olacaktır. Gözlerin görmediği kulakların işitmediği, akıllardan bile geçmediği güzellikler arasında bu mutluluk beraberce paylaşılacaktır. Hiçbir gönül endişesi olmadan eşleriyle beraber, tarifi mümkün olmayan kanepelere kurulup, rahatlatıcı gölgeliklerde karşılıklı sohbet ederler.

"Orada onlar için her çeşit meyveler vardır." (Yâsin: 57)

Onların meyvelerle merzuk olmaları, sırf lezzet almak, zevkyab olmak içindir.

Bir an olsun meyvesiz kalmış ağaç görülmez. Koparılan ve yenilen bir meyvenin yerine aynı surette bir başkası biter. Meyveler ağacın altından üstüne kadar dizilmiş, birbiri üstüne yığılmıştır.

Cennet meyveleri, hangisi olursa olsun külfetsiz ve mihnetsizdir. Azalmaz ve tükenmez. Atılacak tarafı yoktur, posasızdır. Lezzetleri daima değişir. Hazımı kolaydır, sıkıntı ve zahmeti olmaz.

Bunlar kendilerine, dünyadakilerine benzer meyveler şeklinde sunulur ki yabancılik çekmesinler. İlk anda onları tanırlar ve hemen yemeye başlarlar. Çünkü gönül alışık olduğu şeye çok daha eğilimli olur. Fakat tadıp yediklerinde bunların, dünyadakilerden tamamen farklı ve görülmedik şeyler olduklarını, sadece cins ve şekil bakımından dünyadakilere benzediklerini; tat, hacim ve nefaset bakımından benzerlerini asla görmedikleri şeyler olduklarını hemen kavrarlar.

Eğer meyveyi bizzat ağacın dalından koparmayı arzu ederlerse ağaç onlara doğru sarkıverir.

Herkes ayakta veya oturduğu yerde, hiç sıkıntı çekmeden istediği kadar yiyebilir.

"Bütün arzuları yerine getirilir." (Yâsin: 57)

Şimdi bütün bu arzular nedir biliyor musunuz? Şimdi bir insan elbise giyiyor. Çok güzel bir elbise daha üstüne giyiyor, bir elbise daha üstüne giyiyor. Buradaki arzu mahbubun nurunun yüklenmesidir. Yüklendikçe yüklenir, yüklendikçe yüklenir. O artık kendini kaybedecek durumda bir manevi zevk hayatı içindedir. Hayat buna derler yani. Buna hayat-ı hakiki derler. Bu ancak orada olur. Dünyada olmaz. Dünyadaki hayat sunidir. Biz bu hayatı böyle seyrediyoruz. Demek ki insana ne yükleniyormuş? Mahbuba ne yükleniyormuş? Nur yükleniyor, "Nûrun alâ nur" oluyor. Onun içinde kalıyor. Onun için çalışan orası için çalışsın. Bu mevzu ilk olarak geçiyor.

Dünya bir hayaldir. Kazanma yeridir. İmtihandır, sahnedir ama yaşamak isteyen orası için çalışsın. Fakat buda zahiri, onun batınisi, Hakk ile olmak. Çünkü o bütün güzelliklerini O yarattı. Onun sen O'nunla olduğun zaman hepsi senin. Ama onsuz hayat vefat.

Her türlü zevklerden neyi isterlerse onu hemen yanlarında bulurlar.

Bu zevkli hayatın üstünde bir de mânevî izzet ve ikrama mazhar olurlar.

Allah-u Teâlâ cennetlik kullarına Cemâl-i ilâhî'sini şân-ı ulûhiyetine layık bir veçhile göstermek lütfunda bulunacak ve onlara hitaben selâm vererek onların kadir ve kıymetini artırmış olacaktır.

"Çok merhametli bir Rabb olan Allah'tan onlara söz olarak selâm gelir." (Yâsin: 58)

İlâhî nur, feyz insana indikçe mest olur. Zevkten mest haline gelir. Bu mestlik içinde sarhoşken selâm gelir.

O selâm hepsinin fevkindedir.

Câbir -radiyallahu anh-den rivayet edildiğine göre Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Cennet ehli buldukları nimetler içinde zevke ererken ansızın üzerlerine bir nur parıldar. Başlarını kaldırıncaya bir de ne görsünler, Rabb'leri onlara üstlerinden nazar etmekte ve:

"Ey cennetlikler! Selâm üzerinize olsun!" buyurmaktadır.

İşte:

"Çok merhametli bir Rabb olan Allah'tan onlara söz olarak selâm gelir." (Yâsin: 58)

Âyet-i kerime'si bunu belirtmektedir.

Bunun üzerine onlara nazar buyurur, onlar da O'na bakarlar ve baktıkları süre içinde diğer nimetlerden hiçbir şeye iltifat etmezler. Bu hâl araya perde girinceye kadar devam eder ve Rabb'lerinin nuru onların ve yerlerin üzerinde kalır." (İbn-i Mâce. Mukaddime: 13)

Ebediyet yurdu olan cennetleri, rahmeti ile kuşatan Allah-u Telâlâ'nın selâm ve esenlik nuru altında hayat sürmek müminler için tasavvurun fevkinde bir nimettir. Çalışan O'nun için çalışsın, kaybeden kendisi kaybetmiş, niyetini bozmuş kaybetmiş.

.

İnsan hayatta arzu ettiği her şeye kavuşamaz. Onu muvaffak ettirmeyen Hazret-i Allah'tır.

Genâb-ı Fahr-i Kâinat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz buyuruyorlar ki:

"Cehennem ehlinin dünyada iken en müreffeh yaşayanı, en çok zevk ve safâ süreni kıyamet günü getirilir, cehenneme bir kere daldırılıp çıkarılır ve 'Sen dünyada iken hiç zevk ve safâ sürdürdün mü?' diye sorulur. 'Hayır! Vallahi görmedim yâ Rabb'i!' der.

Sonra cennet ehlinden dünyada en çok sıkıntı çeken bir mümin getirilir, cennete sokup çıkarılır. 'Sen dünyada iken hiç cefâ gördün mü?' diye sorulur. O da 'Hayır!' der, 'Vallahi hiç cefâ görmedim.'" (Müslim)

Halbuki bütün hayatı cefâdan cefâyâ ibtilâdan ibtilâyâ geçmişti. Fakat bir anın safâsı bütün hayatın cefâsını unutturmuş. Bir anın cefâsı da bütün anın safâsını unutturmuş.

Bu bakımdan mümin daima ibtilâlarla meşguldür, arzusuna nâil olamaz. Nâil ettirdiğine şükür, diğerlerine sabretmek lâzım.

FELÂKET EHLİ'NİN

İÇYÜZÜ

Diğerlerine gelince, onların işleri Hazret-i Allah'a kalmıştır. Herkes niyetine göre;

Bunların içyüzü budur. Buradaki gayemiz herkes nerede olduğunu bilsin. Bunlar felâket ehlidir:

Yolların Ayrılışı:

Mahkeme-i kübrâ'da ilâhî adaletin hükmü tamamen icra edildikten sonra Hakk Celle ve Alâ Hazretleri:

"Ey günahkârlar! Bugün şöyle ayrılın!" buyurur. (Yâsin: 59)

Kâfirler müminlerden ayrılırlar. Onların artık müminlerle bulunmaya salahiyetleri yoktur. Her suçlu günahkâr inkârcı ister istemez bu buyruğa uyar.

Herkesin hesapları görülüp amellerinin neticesi olarak gidecekleri yerler belli olunca, insanlar fırka fırka ayrılır. Herkes kendi emsaliyle bir fırka, diğeri de ayrı bir fırka olur. Zira müminin mercii cennet, kâfirin mercii cehennemdir.

Ve cehenneme sevkîyat başlar. İşte bu an pişmanlıkların, korkuların, feryat ve figanların ayyuka çıktığı andır. Şefaât için yalvarışların yapılacağı an bu andır.

İlâhî İhtar:

Allah-u Teâlâ, şeytanın insanlığın babası Âdem Aleyhisselâm'a olan düşmanlığını, onu yasak meyveden yedirek nasıl aldatıldığını, yalan yere yemin ederek ve hile ile Rabb'ine karşı nasıl muhalefet ettirdiğini, neticede cennetten çıkarılmaya sebep olduğunu, Âdemoğulları'na kıyamete kadar süren bir harp ilân ettiğini, Kur'an-ı kerim'inde açıkça haber vermiştir.

Kullarına karşı çok şefkatli, çok merhametli olduğundan şeytanın düşmanlığından korumak ve sakındırmak için şöyle buyuruyor:

"Ey Âdemoğulları! Ben size: 'Şeytana ibadet etmeyin, o sizin apaçık bir düşmanınızdır. Ve bana kulluk edin, bu dosdoğru yoldur.' diye emretmedim mi?" (Yâsin: 60-61)

Kendisini şeytana teslim eden kişi ona ibadet ediyor demektir.

Akıllı insan, hayır görse bile düşmanından bir şey kabul etmez. Çünkü onun tuzağından emin olunmaz.

Binaenaleyh bu ilâhî emre uyararak, şeytana daha şiddetli düşmanlık yapmak, aldatmak istediği hudutlarda onu yalanlamak, muhalefet etmek gerekiyor.

Şeytan cehenneme çağırın bir simsar ve tellâldır.

Onun bundan başka gaye ve maksadı yoktur. Akıllı kimsenin, onun bu çağırısına uyması yakışmaz.

"Andolsun ki o sizden bir çok nesilleri kandırıp saptırmıştır." (Yâsin: 62)

Bu yüzden de başlarına ne türlü felâketler gelmiştir. Bu felâketler ve azapların haberleri her tarafa yayılmış ve asırlar boyu izleri devam edegelmiştir.

Şeytan sizden pek çok cemaatleri saptırmasına rağmen nasıl olur da ona tapar ve emrine boyun eğersiniz. Bu cemaatler onun saptırması sonucu doğru yoldan ayrılmışlardır.

"Hâlâ akıl erdirmiyor musunuz?" (Yâsin: 62)

Sizin aklınız yok mu ki, hâlâ şeytanın peşinden gitmektesiniz!

Daha sonra Allah-u Teâlâ onları bekleyen azabı kendilerine müjdeledi:

"İşte bu size vaad edilen cehennemdir." (Yâsin: 63)

Elçilerin sizleri sakındırdığı, sizlerin ise yalanlayıp durduğunuz cehennem budur.

"İnkârınızdan dolayı bugün girin oraya!" (Yâsin: 64)

İnkârda ısrarınızdan dolayı, onun pek acıklı ve yakıcı azabını tadın, o ebedî azaba yaslanarak yanıp yakılın.

Âzâların Şâhitliği:

Cehennem meskunları, dünyada yaptıkları imansızlıkları ve mâsiyetleri inkâr edeceklerse de, hiç ummadıkları bir durumla karşılaşacaklar. Melekler tarafından tutulan amel defterlerinden başka, inkâra kalkışanların bütün organları yaptıklarına bir bir şâhitlik edecekler.

"O gün ağızlarının üstüne mühür basarız. Bizimle elleri konuşur, ayakları da yaptıklarına şâhitlik eder." (Yâsin: 65)

Onlar o müthiş azap merkezlerini görünce titreyecekler, o şaşkınlık içinde dünyada yapmış oldukları çirkin işleri inkâr etmek isteyecekler. Heyhat ki buna imkân olmayacak. Diller bağlanmış eller konuşuyor, neler yaptığını haber veriyor, ayaklar şâhitlik ediyor. Bu sahne gerçekten de çok korkunçtur. Hiç görmedikleri beklemedikleri ve alışık olmadıkları bir durumdur. Tasavvur etmek bile kalpleri yerinden oynatır. Böylece bizzat kendi organları kendilerini rezil eder.

Yapılan bir işi doğrudan doğruya el yapar. Ayak ise o işin yapıldığı yerde ve esnada hazır bulunur. Hazır bulunmanın gördüğü şeyi anlatmasına "Şâhitlik" denir. O işi yapanın o işi yaptığına dair konuşması ise kendi aleyhinde beyanda bulunmasıdır.

Bu hususta diğer bir Âyet-i kerime'de şöyle buyurulmaktadır:

"O gün kendi dilleri, elleri ve ayakları yapmış oldukları şeylere şâhitlik edeceklerdir." (Nûr: 24)

İnsanlar aynı ruh ve aynı beden ile dirileceklerdir. Bu dünyada iken nasıl bir bedene sahip iseler, en küçük teferruatına varıncaya kadar orada da aynı bedene sahip olacaklardır. Çünkü yaptıkları günahları olduğu gibi aktarabilmeleri için aynı uzuvların olması gerektiği açık bir gerçektir.

Âyet-i kerime'de şöyle buyuruluyor:

"Sonunda oraya varınca kulakları, gözleri ve derileri, yaptıkları hakkında onların aleyhinde şâhitlik ederler." (Fussilet: 20)

İnsanın sadece organları değil, her şey yaptıklarına şâhitlik edecektir.

İlâhî İrade:

Allah-u Teâlâ kudretinin kemalini ve insanlar üzerindeki tasarrufunun pek geniş olduğunu bildirmek için şöyle buyurmaktadır:

"Dileseydik gözlerini silme kör ederdik de yol bulmaya çalışırlardı. Fakat nasıl görebilirlerdi ki?" (Yâsin: 66)

Elbette göremezler. Halbuki insanlar Yaratıcı'nın kudret eserlerini görüyorlar, yollarını takip edebiliyorlar. Binaenaleyh bunun şükrünü yerine getirmeleri gerekmez mi?

"Dileseydik oldukları yerde onların şekillerini değiştirdik. Ne ileri gitmeye ne de geri dönmeye güçleri yetmezdi." (Yâsin: 67)

Siz O'nun iradesi karşısında âcizsiniz. Halbuki O'nun belli bir süre için verdiği güç ve kuvvet sebebiyle kendinizde bir varlık görüp şımarıyorsunuz. Sizden bu ruhsat alındığında, hiçbir şey olmadığınızı anlarsınız.

Şu halde böyle irâde buyurulmuyorsa, yapılmayacağından değil, cezâları ahirette verileceği içindir.

[DEVAM](#)

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |

ALLAH-U TEÂLÂ YOLUNU, HATMÜ'L-EVLİYÂ İLE KEMÂLE ERDİRMİŞTİR!

Fakirin en çok istediği, zevk duyduğu şey; hiç olduğum zaman O'nun varlığı husule geldiği zamanki hâldir.

Deriz ki: "Allah'ım! Beni hep orada tut!"

Bize bu sevdirmiş. Zerre varlık kalsa ondan Allah'ıma sığınırım.

Herkese bir şey sevdirmiş, fakire de bu sevdirmiş.

Çünkü azamet-i ilâhînin karşısında bir zerrenin bulunması benim için büyük varlıktır.

Onu da Rabb'im yok eder. Cesedin ne hükmü var?

Sık sık söyleriz. Allah-u Teâlâ'nın fakire iki büyük lütfu var. Birisi ihsan ediyor, birisi de muhafaza ediyor.

Çünkü muhafaza etmezse kişinin helâkı an işidir.

Allah-u Teâlâ varlığını ifnâ edince, gelecek varlığı kabul etmez. O kendisinde yok ki varlığı olsun, varlık isabet etsin. O isabettir, amma o yok ki isabet etsin.

Zor ve Güç Bir Yola Girerek Peygamberlerin Derecesine Kavuşan Topluluk:

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, muhtelif Hadis-i şerif'lerinde âhir zamanda zuhur edeceğini müjdeleyip haber verdiği "**Bayraklılar ashâbi**" sınıfını ve bu sınıfın başındaki zâtın, dünyadaki çok açık alâmetlerini ve ahiretteki muhteşem hâlini tarif ve tasvir buyurmuştur.

Aşağıdaki Hadis-i şerif; Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin bin kûsür sene önce kaleme aldığı "**Şifâu'l-Alîl**" isimli kitabında bu topluluğu peygamberlerle veliler arasındaki tabaka olarak tanıtan ve neredeyse peygamberlerin derecesine kadar ulaşan bir topluluk olarak vasıflandıran beyanlarını çok açık bir dille te'yid ve tasdik etmektedir.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir defasında Ebu Hüreyre -radiyallâhu anh- Hazretleri'ne öğüt ve nasihatte bulunurken, kurtuluşa erişebilmesi için ona âhir zamanda gelecek olan bu topluluğa uymasını tavsiye etmiş ve onların kimler olduklarını açıkça ifşâ ederek şöyle buyurmuştu:

"Ey Ebu Hüreyre! Sen, insanlar çekindikleri zaman çekinmeyen, insanlar ateşten emin olmak istediklerinde korku duymayan topluluğun yolu üzerinde bulun!"

Ebu Hüreyre -radiyallâhu anh- dedi ki:

"Yâ Resulellah! Onların vasfını bana anlat ki onları tanıyayım!"

Buyurdu ki:

"Onlar benim ümmetimden, âhir zamanda gelecek bir topluluktur ki; kıyamet gününde, tıpkı peygamberlerin haşrolunduğu gibi haşrolunacaklardır. İnsanlar, durumları gösterilip de onları gördükleri zaman, onların peygamberler olduklarını sanacaklar. Tâ ki ben; 'Ümmetimdir, ümmetimdir!..' deyip de kendilerini tanıtıncaya kadar... Nihayet halk onların peygamber olmadıklarını anlayacak. Şimşek ve rüzgâr misâli geçip gidecekler, nurlarından mahşer ehlinin gözleri kamaşacak!"

Dedim ki; **"Yâ Resulellah! O hâlde bana onların yaptıklarına dâir bir misal ver de, ben de onlara katılayım!"**

Buyurdu ki:

"Ey Ebu Hüreyre! Bu topluluk, zor ve güç bir yola girerek peygamberlerin derecesine kavuşurlar. Allah kendilerini doyurduktan sonra açlığı, giydirdikten sonra çıplaklığı, içirdikten sonra susuzluğu tercih ederler; Allah'ın katındakine ümitlerini bağlayıp bunları terkederler. Hesabından korku duyarak helâli dahi bırakırlar. Dünyaya sadece bedenleri ile ilgi gösterirler, onun herhangi bir şeyiyle iştigâl de etmezler.

Onların Rabb'lerine olan itaatleri karşısında, melekler ve peygamberler dahi hayrete düşer. Ne mutlu onlara, ne mutlu onlara! Allah'ın, onlarla benim aramı birleştirmesini ne kadar çok isterdim!"

Sonra Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- onlara duyduğu iştiyaktan dolayı ağladı ve daha sonra şöyle buyurdu:

"Allah yer ehline azap etmeyi murad ettiğinde onlara nazar eder de, azâbı derhâl onlardan geri çevirir. Onun için ey Ebu Hüreyre, sen onların yolu üzerinde bulun! Onların yoluna karşı gelen, vereceği hesâbın şiddetinden tir tir titreyecektir!" (el-Vesâyâ li-İbnü'l-Arâbî, Hâlet Ef. nr.: 198/2, vr. 486^a)

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Allah-u Teâlâ'nın nuru, âlemlerin gurur ve surûrudur. Ebu Hüreyre -radiyallahu anh- Hazretleri onun bizzat huzur-u saâdet'inde terbiye görüyordu. En çok Hadis-i şerif rivâyet edenlerden birisi idi ve aynı zamanda seçkin Ashâb-ı kiram'dandı.

Buna rağmen ona bu topluluğa katılmasını emretmesi, bütün insanların dikkatlerini çekmesi ve bu âlf yolu tarif etmesi içindir. Yoksa dünya kurulduğundan beri onun fevkinde bir nur, bir terbiyeci gelmedi ki ondan terbiye alsın.

Bunun mânâsı; Bu topluluk o topluluk, o topluluk bu topluluktur. Arada hiç fark olmadığını ihsas ettirmek istiyor.

O böyle olduğu halde, ona o topluluğa katılmasını, o ordunun askeri olmasını emrederse kime ne düşer? Bu ise, beşerin idrâkinin haricinde bir lütuftur.

Bunun bir mânâsı da: "Onlar peygamberlerle beraber haşrolacaklar, o haşrın içine sen de gir! Bu ordu mahşerde büyük bir nazar toplayacağından ötürü, sen de bu orduya iltihak et! Bu dereceye sen de nâil ol, bu lütfa dahil ol!" demektir.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in Ebu Hüreyre -radiyallahu anh- Hazretleri'ne o orduya katılmasını emretmesinin sebebi budur.

Onu çok sevdiği için ve o ordu peygamberlere karışacağı ve peygamberlerin yakınına kadar vâsıl olacağı için, o orduya iltihak etmesini emrediyor. Aksi takdirde Ashâb'ı olarak çıkacak.

Hadis-i şerif'te onların mahşerdeki durumları göz önüne getirildiğinde görülecektir ki, onlar Allah-u Teâlâ'nın hususiyetle desteklediği kimselerdir. Nitekim ileride bütün bu hususların hepsi bir bir size izah edilecek. O zaman her şeyi daha yakın kavramış olacaksınız. Derine varanlar inecek, nasibi olan nasibi kadar alacak.

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin memleketinden sürülmesinin sebebi bu sırdır. Sakın siz o hâle düşmeyin!

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinin bir noktasında: "**Bu topluluk, zor ve güç bir yola girerek peygamberlerin derecesine kavuşurlar.**" buyuruyor. Peygamber Aleyhimüsselâm Hazerâti'nin vazifesi de güç idi. Bunlar da o güç yola girdiklerinde bu vazife verilir.

Daha evvel de size şöyle demiştik:

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in Ebu Hüreyre -radiyallahu anh- Hazretleri'ne olan bu beyanlarına siz şaşmayın. Muhakkak ki ileride bunun çok daha mühimi ile karşılaşacaksınız ve hayrete düşeceksiniz. İleride arzedecek sırlar için bunlar bir basamaktır, bir hazırlıktır. O zaman o mevzuları daha iyi kavrayacaksınız.

•

Allah-u Teâlâ Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'i aliyü'l-âlâ peygamber yaparken, onun ümmetini de ümmetlerin en efdali yaptı.

Ümmetinin efdal oluşu Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in efdal oluşundan gelir.

Fatih Sultan Hazretleri de o zamanın faziletlisi idi. Onun faziletinden dolayı askeri de faziletli olmuştur.

Çünkü Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyurmuştur:

"Kostantiniyye muhakkak fetholunacaktır. Onu fetheden kumandan ne güzel kumandandır, onu fetheden askerler ne güzel askerlerdir!" (Ahmed bin Hanbel)

O bu millete neler miras bıraktı...

Hâtemü'l-velî'nin faziletinden dolayı ihvan da faziletli olmuştur. Bu faziletin sebebi de budur.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz hayat-ı saâdetinde iken Ebu Hüreyre -radiyallahu anh- Hazretleri'ne bu ordunun askeri olmasını tavsiye ediyor. İspat olarak bu Hadis-i şerifi gösteriyorum.

Allah-u Teâlâ bu ilmi bugün indirdi.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz "Bayraklı" demedi, **"Bayraklılar Ashâbı"** buyurdu.

İşte bu fazilet umuma âittir, şahsa âit değildir. Şu kadar var ki şahıstan umuma doğru gidiyor.

İşte size izahı ve ispatı!..

Nitekim Bediüzzaman Hazretleri bunu teyid etmiş ve parmak basmış, bunun böyle olduğunu beşeriyete duyurmuş.

"Emirdağ Lâhikası" adlı eserinde buyurur ki:

"Bu vazifenin istinad ettiği kuvvet ve mânevi ordusu, yalnız ihlâs ve sadâkat ve tesanüd sıfatlarına tam sahip olan bir kısım şakirtlerdir. Ne kadar az da olsalar, mânen bir ordu kadar kuvvetli ve kıymetli sayılırlar." (s. 259)

O mânevî ordu, az olmasına rağmen Allah-u Teâlâ'nın desteği ile çok kuvvetli olacaktır.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'in o topluluğa katılmasını emir buyurduğu Ebu Hüreyre -radiyallahu anh- Hazretleri buyururlar ki:

"Ben Resulullah'tan iki kap ilim aldım. Birisini yaydım (söyledim), eğer ötekisini de yaymaya kalksam bu boğaz kesilir." (Buhârî)

Bu suretle bu ilmin değerini duyurmuş oluyorlar.

"Bu boğaz kesilir" dediği ilimlerin hepsi yayıldı da kimse farkında değil! Allah-u Teâlâ öyle bir üslup vermiş ki, herşey söyleniyor, fakat hiç kimse birşey diyemiyor. Çünkü hep Âyet-i kerime ile arzediliyor. Karşıdaki bakıyor, Âyet-i kerime var, duruyor. Ne akli ne de ilmi yetmiyor. İkinci ilim budur işte.

Size açtıklarımız gizli sırların tâ kendisidir. Buna sizin hafsalanız ermez, anlar gibi görünürsünüz o kadar.

Bunun sırrını ancak ahirette göreceksiniz. Dünyada ne belli olur, ne anlaşılır, ne de söylenir. Bunun sırrı ahirette belli olur. Burayı Mevlâ kapamış. Yalnız Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz, Muhyiddîn Arabî -kuddise sirruh- Hazretleri ve diğer zâtlar açmış. Halkın anlayacağı şey değil. Bu yalnız ve yalnız ahirette anlaşılması gereken bir husustur. Yoksa beşerin anlayacağı bir iş değildir.

"Söylesem baş kesilir!" dediği sırlardan bir tanesi de budur işte!

Bunu size misal olarak gösteriyorum. Bundan başka neye inanacaksınız?

Nitekim Mevlânâ -kuddise sirruh- Hazretleri de, bütün ehl-i İslâm'ı onlara tâbi olup iman etmeye dâvet etmektedir:

"Açtılar kenz-i füyûzu olunuz hil'at-pûş,

Mustafa geldi yine cümleliz iman ediniz!"

Allah-u Teâlâ'nın, Yahya Aleyhisselâm'a Müjdelediği Seçkin Kul:

İbrahim bin Edhem -kuddise sırruh- Hazretleri'nden rivâyet edildiğine göre; Allah-u Teâlâ İsrâiloğulları'na gönderdiği peygamberlerden Yahya bin Zekeriyya Aleyhisselâm'a, velilerinden birini niyetinden ötürü sevmeyi kendisine şîâr edindiğini, bu kimseyi nebilerin ve resullerin dahi gıpta edeceği bir kemâlatla göndereceğini vahyetmiş; onda tecellî edip, onu Zât'ından gayri her şeyden temizleyeceğini haber vermişti.

Allah-u Teâlâ ona, son Peygamber'in ümmetinden olan bu büyük zâtı müjdeleyerek şöyle buyurmuştu:

"Yahya!

Bil ki ben kullarımdan bir kulu, niyetinden ötürü sevmeyi kendime şîâr edindim. Ben ancak onun kulağı olacağım, benimle işitecek; gözü olacağım, benimle görecek; dili olacağım, benimle konuşacak; kalbi olacağım, benimle anlayacak. Bunu yapınca da, benden başkasıyla meşgul olduğu takdirde ona kızacağım. Onun tefekkürünü dâimi kılacak, gecesini ağartacak, karanlığını aydınlatacağım.

Ey Yahya!

Ben onun kalbinde oturup, arzusunun ve emelinin yegâne gâyesi olacağım. Onu her gün ve her saat (kendimden) korkutacağım. O bana yaklaşacak, ben ona daha çok yaklaşacağım. Onun sözünü işitecek, sığınmasına icâbet edeceğim.

İzzet ve Celâl'ime yemin ederim; ben onu öyle bir gönderişle göndereceğim ki, Nebi'ler ve Resul'ler dahi ona gıpta edecekler!

Sonra da bir münâdi'ye; 'Bu filân oğlu filândır! Allah'ın velisi, seçtiği ve yarattıklarının en hayırlısıdır!' diye nidâ ettirerek, onu ziyâretime çağırmasını emredeceğim. Vech-i kerîm'ime nazar ettirerek, onun gönlüne şifâ vereceğim. Bana gelince de, onunla aramdaki perdeyi kaldıracacağım; bana nasıl dilerse öylece nazar edecek.

Ve diyeceğim ki; 'Müjdeler olsun sana! İzzet ve Celâl'ime yemin ederim ki, bana ettiğin nazarla senin gönlünü iyileştirip; her gün, her gece ve her saat içinde senin için bir keramet ortaya koyacağım!'" ("el-Muhabbe li'l-Muhâsibî"; s. 22-23)

Zaten her şey keramet. Bir kuru ağaçtan bir şey çıkar mı? Bu çıkanlar hep O'nun kerametidir, lütf-u ihsanıdır. Allah-u Teâlâ ona bu şekilde tecellî edecek ve bu tecelliyâtla ona bunları verecek.

"Ben kullarımdan bir kulu, niyetinden ötürü sevmeyi kendime şîâr edindim." beyanının mânâsı; Allah-u Teâlâ'nın nurunu yaymak, küfrü kökünden kaldırmak. O murad ettiğini yapar. Onun azmi ve niyeti budur.

Allah-u Teâlâ hususi olarak onu böyle tanıtıyor.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ise beş alâmet vererek onu şöyle tanıtıyor.

Nuaym bin Hammad'ın Ka'b -radiyallahu anh-den rivayet ettiği bir Hadis-i şerif'lerinde buyururlar ki:

"Mehdi'nin çıkış alâmetlerinden bir tanesi de batıdan, başlarında Kinde kabilesi'nden ayağı sakat bir adamın bulunduğu Bayraklılar'ın çıkmasıdır." (Suyûtî, Kitabu'l-Arfi'l-Verdi fi Ahbâri'l-Mehdi; Cârullah, nr.: 1494, vr. 99^b. Bl. 7, Hadis nr.: 13)

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bu mucize Hadis-i şerif'i ile Bayraklılar'ın başına geçecek olan zâtın, Mehdi Hazretleri ile münasebeti olduğunu haber vermişler; onun çıkış alâmeti olduğu gibi, ilk iman kurtarma cihadını başlatacağını da ifşâ etmişlerdir. Bu cihad-ı ekber'i yapanlara **"Bayraklılar"** ismini bizzat Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz vermişlerdir.

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri de **"Şifâu'l-Alîl"** adlı eserinde şöyle buyurmuştu:

"O'nun, velilerden sırf kendi hizmetinde bulunmaları için kendilerini seçip temizlediği, Allah-u Teâlâ'ya dâvet eden, yarın mahşerde velilerin saflarının öncülüğü ile kendisini senâya da ehil kılacağı bir 'Bayraklılar ashâbi' vardır ki; onlar peygamberlerin yolu üzere kendilerini seçtiği 'Hassü'l-Has'; yâni 'Seçkinlerin de seçkini'dir." (Velîyyüddin, nr.: 770, vr. 5^b)

Hâtemü'l-velîf tanınmadığı için, gerek Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz ve gerekse diğer Evliyâullah Hazerâtı işaret ediyorlar ve **"Budur!"** diyorlar. Yoksa Hazret-i Mehdi'yi herkes tanıyor, onu herkes duydu. Halk Hâtemü'l-velîf'i bilmediği için **"Budur!"** diye parmak basıyorlar.

Hâtemü'l-Evliyâ'nın Apaçık Alâmetleri Kur'an-ı Kerim'deki Bâzı Âyet-i kerime'lere ve Hadis-i Şerîf'lere Yerleştirilmiştir!..

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arâbî -kuddise sırruh- Hazretleri Hâtemü'l-evliyâ olan zât hakkında eşine rastlanmadık çok açık işaretler verdiği **"Ankâ-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ"** adlı kitabında; Hâtemü'l-evliyâ'nın apaçık alâmetlerinin ve yapacağı vazifeye dâir pek çok bilginin, Kur'an-ı kerim'deki bâzı Âyet-i kerime'lere ve Resulullah Aleyhisselâm'ın bazı Hadis-i şerîf'lerine yerleştirildiğini haber vermiş; onun bu alâmetlerini, büyük bir keramet olarak asırlar öncesinden halka ifşâ etmiştir.

Hazret eserinde bu zâtın vazife ve alâmetlerini **"Cifr ilmi"**ne ve Kur'ân-ı Kerîm'deki bâzı Âyet-i kerime'lere dayanarak;

"Bu fasıl, Kur'an'ın açıklamalarına ve apaçık sarîh haber(ler)e düzgün bir şekilde yerleştirilen şeye göre; onun doğumunu, nesebini, evini, kabilesini, öleceği âna kadar yapacağı işleri, ismini ve annesi ile babasının isimlerini ihtivâ eder."

Başlığı altında, esrârengiz bir biçimde dile getirerek şöyle söylemiştir:

"Bil ki Allah-u Teâlâ, kendisine tâbi olunan en büyük imamı; velâyet bayrağının ve mührünün taşıyıcısı, cemaatin ve hikmet ehlinin öncüsü olan bu kerem sahibi 'Hatm'i zikretmiş; Aziz Kitab'ının pek çok yerinde ondan haber vererek, bir ayırım ortaya koymak için onun mertebesiyle ilgili tenbihlerde bulunmuştur."

"Kur'an'da hem onun zikri, hem de ihvânının zikri yerleşiktir. Haber'e gelince; bir yerde kendisine tâbi olanlarla birlikte zikredilmesi dışında, genellikle ihvanı olmaksızın zikredilir. Ben Kur'an'da onun hakkında çokça mevcut olan açıklamaları, alâmetlerini ayırmak üzere, ondan haber veren mevzularla birbirine bağlayacağım."

'Bakara'daki iki yer onun hakkındadır, onun alâmetleri ve bulunduğu yerler onda yer alır.

'Âl-i İmrân'daki dört Âyet'te ise; asıl vücudundan önce ona gösterilen itinâ, cismî yaratılışının öncesinde onun şerefının kıvama erdirilişi, güzel eserleri ve müşâhade edilen fiilleri; nâkıslığa, hatalara ve aykırılıklara karışıp, onları iyice şiddetlendikten sonra çözmesi ve (neticeye) bağlaması, korku ve çekingenliğin hiç değişmediği evi, peşinden gidenlerin onu bilemeyişi, onu tasdikîn halka vâcip olduğu ve Şer'î vesikaların ona tevdi edildiği mevzu edilir.

'Nisâ'da; asılsız sözlere rağmen, onun kendi zâtında Nûr'a ve temizliğe sahip olduğu, ihvanı ile birlikte O'na münâcaatta bulunduğu, O'nun meydanında dolaşıp durduğu, konuşmasındaki

doğrulukla tek ve benzersiz olduğu, halkla O'nun arasını birleştireceği, etkili ve keskin bir uyarı için geleceği, öteden beri sürüp geleni parça parça böldürmeyeceği ve onun mertebesinin ve yerinin selim akıllılar için apaçık ortada olduğuna dâir dört yer vardır. Sonra, Ebu Yezid (el-Bistâmî) de İsrâ sûresi sahibinin isimlerinin izahında, Tevhid ve şirk isimleriyle ilgili münâcaatında ona delâlet eden şeyi zikretmiştir.

'Mâide'deki sekiz yerde ise; onun ilminin râsihliği, nasibinin yüceliği, Nûr'unun açıklığı; sırrını en güzel üslûpla dile getirdiği, öğüt ve nasihat verdiği, teşvik ettiği ve çürüttüğü, nasip verdiği, alçalttığı ve aşağıladığı; delilinin açıklığıyla, ilminin kemâlî ve anlayışının seçiciliğiyle, eksiklik ve noksanlıkla ustalığının ve şiddetli vuruşunun yok olmadığı, Hakk'ın tıpkı nebilerine ve resullerine yaptığı gibi, kullarına onun dilinden hitab ettiği, onu bekâ âleminde örtülü kâinat âlemine getirerek, gözden kaybolan fiillerle söylediği; en yüce makamlardan en ulu çizgiye nüfûz ettirdiği, misilleme yoluyla âdil olana da süflî olana da erıştirdiği, sırrını Rabb'yle birleştirdiği, O'na yaklaşacağı zaman (kendinden) sıyrılıp çıkmak için aşka geldiği, içinden dönmeyi murad ettiği, O'nun aydınlık yoluna sülûk ettiği, zillet arasatında suçtan berî olduğunun ortak bir dille ufuklarda nidâ edileceği, Tevhîd edeceği, şâhitlik edeceği ve Vâhidü'l-Ehad'a secde edeceği yer alır.

'En'âm'da; Onun buluşmasının ayrılmadan buluşma olduğu ve onun hiç yaratılmamış bir şekilde yaratılacağı mevzu edilir.

'Berâet'te (Tevbe sûresi) yer alan bir yerde, onun nefsinin şerefli hakikati üzerinde durulmasıyla, kendi cinsine müyesser olacak şeye gönderme yapılır.

'Meryem'de fesad'dan kurtarışıyla ve yardım ateşini söndürüşüyle ilgili iki yer vardır.

'Enbiyâ'da tezkiye edilip temizlendiği, Nur'unun kirletilemeyeceği, ayrılık ve çekişmeleri ıslah edişinin, (getirdiği) hayır ve bereketin, huzur ve saâdetin kokusunu müminlerin sezeceği mevzu edilir.

'Sâffât'ta, beraberindeki oğullarının cümlesini kardeşine sunup takdim edeceği;

'Şûrâ'da O'nun yolunun tohumunu atıp, onu büyütüp yetiştireceği ve nâzil olan (Âyet'lerin) sebeplerini târif edeceği mevzu edilir.

'Zuhruf'ta; engellenmeden ve (karşısında) delil getirilemeden, uyarı makâmı üzerinde haber verip uyaracağı mevzu edilir.

'Hadîd'de; ululuğa ve yüceliğe kavuşturulacağı, siddîk bir veli olduğuna dair peşinden gidenlerde hiçbir şüphe kalmayacağı mevzu edilir. Zirâ bir Peygamber'in erişilmese de peşinden gidilir. Veli ise (herhangi bir kişiye) yönelen kimsedir, onun üzerine vâlî değildir.

'Saff'ın iki yerinde, ona: 'Hatânı getir, borcun artık son buldu!' sözünün söyleneceğine dâir iki yer vardır.

'Tahrîm'de ise gizli ve örtülü kalacağı, onun daha çok yeri ve selâmete erdirişiyile üste çıkarılacağı yer alır.

Haber'e gelince; Buhârî ve Müslim'deki misâldedir. İbn-i Battal ve 'Kitâbu'l-Muallim'in sâhibinin ona dâir işaret ettiği şeye bakanlar, bu apaçık Âyet'lerden başkalarına da ulaşırlar. Şu kadar var ki Peygamber Muhammed Aleyhisselâm, onu hem Âdem Aleyhisselâm'ın kendisinden yaratıldığı arzda; hem de kendisine duyurulması güç olmayan, ancak yayılışı çok büyük olan acâipliklerin şu arzında toplayıp biraraya getirmiştir. Nitekim ben bu arzı, arta kalanından Âdem Aleyhisselâm'ın tynetinin de yaratıldığı arzda Allah'ın yarattığı muhteşemliklerle; gerek kendisindeki acâipliklere, gerekse 'Kitâbu'l- A'lâm' diye isimlendirdiğim eşsiz kitaptaki acâiplikleri ihtivâ edişine göre açıklamışım." ("Ankâ-i Muğrib fi Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ ve Şemsü'l-Mağrib", s. 72-75, bas.: Muhammed Ali Sabîh Matbaası, Mısır, 1954)

Görüldüğü üzere gerçekten Allah-u Teâlâ Âyet-i kerime'lerinde işaret buyuruyor, fakat insanların çözmesi mümkün değildir. Ancak dilediğine duyuruyor, kime duyurmuşsa o çözebiliyor.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz bir Hadis-i şerif'lerinde buyurur ki:

"Kur'an'ın bir zâhiri bir de bâtını vardır. Bâtını da yedi dereceye kadar gider."

Birde kalan da vardır, yediye kadar da ulaşan vardır.

Hiç şüphesiz ki Allah-u Teâlâ'nın duyurduğu ve bildirdiği kimseler, bu gerçekleri göre göre bilirler. Ve fakat başkalarına bildirmeleri imkânsızdır. Zira gerek ilim gerekse akıl o noktada değildir.

Çünkü Âyet-i kerime'sinde:

"Size ilimden pek az bir şey verilmiştir." buyuruyor. (İsrâ: 85)

Bu küçücük bir ilimle O'nun her beyanını anlamak mümkün değildir. Fakat "*İlimde derinleşenler*" böyle değil, "*Ulû'l-elbâb*" da böyle değil.

İlmin bir hududu vardır. İlmin hududu bittiği zaman ilâhî ilim başlar. Bu ilâhî ilim ilhamla olur, dilediği şekilde olur. O artık O'nun ilmi olur. Mahlûkatın ilmi değildir o zaman. Fakat o ilmi ona verdiği için O'nun ilmiyle o "*Ulû'l-elbâb*" olmuş olur. O ilme sahip olduğu için, o esrara mazhar olduğu için ulû'l-elbâb olmuş olur. Başkası bilmez. Esrârını ona duyurmuş, ona bildirmiş, O'nun ilmiyle yalnızca o biliyor. Ne kadar biliyor? Bildirdiği kadarını biliyor. Başkası bilemez, çünkü ona bildirmedir. Meselâ Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sirruh- Hazretleri cifr ilmini biliyordu, siz biliyor musunuz? Bilenler biliyor, amma sizin bilmemeniz onun bilmemesi demek değildir. Bunun gibi, O'nun bildirdiği ilim ona âttir.

İşte ilimde derinleşenler bunlardır. Allah-u Teâlâ ilimde derinleştirdiği kimseye vukufiyet kesbettiği zaman oraya iner.

Bunu nasıl ayırdedebiliriz? İlimde çalışır çalışır çalışır, sonra Allah-u Teâlâ gizli noktaları ona bildirir, deruna varır. Bildirdiği için derundaki sırlara vâkıf olur.

Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"İlimde derinleşenler ise: 'Ona inandık, hepsi Rabb'imizin katındandır.' derler. Bu inceliği ancak akl-ı selim sahipleri düşünüp anlarlar." (Âl-i imrân: 7)

Buradaki akl-ı selim, "*Ulû'l-elbâb*" akıldır. "*Ulû'l-elbâb*" olan kimse bunu anlar, başkası anlamaz. Bu Âyet-i kerime'de çok derunî mânâlar var.

Ulû'l-elbâb; Allah-u Teâlâ'nın duyurması ve göstermesi ile husule gelen bir akıldır. "*Akl-ı kül*"den sonra artık akıl çalışmaz.

Allah-u Teâlâ kalp gözü ve kalp kulağı halketmiştir. Dilediği zaman bir kulunun kalp gözünü açarsa, gayb âlemi görülür.

Kişinin kalbine ne döktüyse, kalp gözüne ne gösterdiyse, kalp kulağına ne duyurduysa o onu bilir.

Hakikat gözü ile bakabilen, Allah-u Teâlâ dilerse âlemleri de seyreder, Levh-i mahfuz'daki esrarı da dilerse ona okutur. İç dünya, âlemleri içine alır.

Kalp kulağını açarsa, ona istediğini duyurur. İşte gerçek duyma budur.

Ve bu tecelliyat sonsuzdur.

Görüldüğü üzere Allah-u Teâlâ ancak ilimde derinleşen ve akli Ulû'l-elbâb'a varan hakikat ehlinin bu inceliği kavrayacağını, başkasının kavrayamayacağını beyan ediyor.

Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime'sinde de:

"Bunu bir bilene sor! (Sana gerçekten böyle olduğunu anlatacaktır)." buyuruyor. (Furkân: 59)

Zira onlara dilediği kadarını bildirmiştir.

Bu bir emr-i ilâhî'dir. Dilediğine dilediği kadar bildirdiğini açık olarak ferman buyuruyor ve duyuruyor.

Onlar derûnî noktalara inebiliyorlar. Sen denizi görüyorsun amma dibini göremiyorsun! Bunlar da mâneviyat denizinin dibine inenlerdir.

Nitekim Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime'sinde:

"O'nun dilediğinden başka, insanlar O'nun ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar." buyurmaktadır. (Bakara: 255)

Bu ancak onlara mahsustur, onlar denize inebiliyorlar, Cenâb-ı Hakk'ın bu cevherlerini dipten alıyorlar, dışarıya çıkarıyorlar, cevherle söz söylüyorlar ve kaleme alıyorlar, amma hepsini izah etmeleri mümkün değil. Çünkü beşerin ilmi ve akli onu kavramak için tekamül etmemiştir.

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Ebu Hüreyre -radiyallahu anh-den rivayet edilen bir Hadis-i şerif'lerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Öyle ilimler vardır ki, gizlenmiş mücevherat gibidir. Onu ancak Ârif-i billâh olanlar bilirler. Bu ilimden konuştukları vakit, Allah'tan gâfil olan kimseler anlamazlar."

Binâenaleyh, Allah-u Teâlâ'nın kendi fazlından ilim ihsan ettiği âlimleri sakın tahkir edip küçük görmeyin! Çünkü Cenâb-ı Hakk onlara o ilmi verirken tahkir etmemiştir." (Et-Terğîb ve't-Terhîb, c. 1, s. 103)

İşte bu Hadis-i şerif, onlara verilen ilmi beşeriyetin anlayamayacağını da teyid ediyor. Onlar bu ilimden bahsederken beşeriyet bunu anlamaz. Çünkü akılları ve ilimleri yetmez. Onların muallimleri Allah-u Teâlâ olduğu için, onlara verilen ilim Allah-u Teâlâ'dan verildiği için, bir kimse âlim de olsa bu ilmi idrak edemez. Çünkü onun muallimi benî beşerdir. Zâhirî ilimde ne kadar ilerlerse ilerlesin bu ilmi anlamaz.

Bu ilim doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ'dan gelir, O'nun bildirdiği kimseler bu gizlenmiş mücevherâtı bilir, başkasına şâmil değildir. Burada Allah-u Teâlâ Ârif-i billâh olanları ayırmaktadır. Yani Allah-u Teâlâ'yı bilenler ve O'nun bildirdiği kimseler bu ilme mazhardır. Bu onlara mahsus bir ilimdir. Amma ister açar, ister açmaz.

İtiraz edenler bu Âyet-i kerime'lerin ve bu Hadis-i şerif'lerin tecelliyatlarından mahrum oldukları için bilmeyerek itiraz ediyorlar.

**Allah-u Teâlâ'nın Kendi Adına
Veli Olarak Kullandığı,
En Yüksek Dereceye Sahip Olan Veli:**

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sirruh- Hazretleri "**Nevâdirü'l Usûl**" isimli eserinde; velayetin en yüksek derecesini elinde bulunduran zâtın bazı alâmetlerini aynen zikretmiş ve kendisinden sonra pek çok münakaşalara sebep olan, onun yakınlık cihetinden peygamberlerden öne geçmesi meselesini şer'î bir delille ispat ederek şöyle buyurmuştur:

"Hepsi Enbiya Aleyhimüsselâm'dan olmalarına rağmen, kalpler ve dereceler hususunda peygamberler arasında bir farklılık vardır. Her biri velilerden oldukları halde, velilerin aralarında da böyle bir farklılık mevcuttur.

İşte bu kimsenin vasfı, Resulullah Aleyhisselâm'ın Allah-u Teâlâ'dan hikâye ettiği gibidir.

Şöyle buyurmuştur:

'Velilerimden kendisine en çok gıpta edilen kimse, benim katımda derecesi ulu ve yüksek peygamberlerin derecelerinden bile daha yakın olan gizli bir kimse, Üveysü'l Karnî'ye ve onun benzerlerine denk olan hafifü'l-haz bir mümindir. İşte bu onun zahirî sıfatıdır, bâtını ise tarife sığmaz.'

Velilerden bir kimse en yüksek dereceye sahip olur. Bu, Allah'ın kendi adına, veli olarak kullandığı bir kuldur. O Rabb'inin himayesi içinde hareket eder; O'nunla konuşur, O'nunla bakar, O'nunla tutar, O'nunla anlar. O, yeryüzünde onun şöhretini yaymış; kendisini halkın imamı, velilerin bayrağının sahibi, yer ehlinin emini, gök ehlinin nazar yeri, gönüllerin reyhanı, Allah'ın has'ı, O'nun nazargâhı ve kendi sırlarının kaynağı yapmıştır.

O yeryüzünde Allah'ın; halkı kendisiyle terbiye ettiği ilâhî bir kırbaçtır. Ölmüş olan kalpleri onun ru'yetiyle diriltir ve halkı (onunla) kendi yoluna çevirir. Hukuk-u ilahî'sini onunla ayakta tutar. O hidayet anahtarı, yeryüzünün nuru, veliler defterinin emanetçisi ve onların rehberidir. Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem-in huzurunda Rabb'ini anmakla meşgul olur. Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu yerde onunla iftihar eder, Allah da bu makamda onun ismini yüceltir. Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bizzat onunla yetinip karar kılar. Allah onun kalbini dünyaya kapılmaktan alıkoyar. Ona 'Hikmetü'l-ulyâ'sını, yani 'En yüce hikmet'ini bağışlar. Onu kendi Tevhid'ine sevkedip yönelterek, nefsinin görmekten ve hevanın gölgesinden yolunu uzak eder. Velilerin defterini ona emanet eder, onların makamlarını kendisine tanıtır ve menzillerine muttali kılar. O neciplerin seyyidi, hikmet sahiplerinin sâlihi, mânevî tabiplerin imamıdır. Sözü kalpleri esir eder, görünümü nefislere şifâ verir, yönelmesi hevâ ve hevesleri yok eder, yakınlığı kötü huyları temizler. O bir çiçek misâli baharda açar, meyveleri ise güzün toplanır. Kendisine sığınılan bir sığınaktır. Elde edilmek istenen şeylerin kaynağıdır. Hakk ile bâtılın arasını ayırır. O siddîk'tir, fâruk'tur, veli'dir, ârif'tir, muhaddes'tir.

O Allah'ın yeryüzündeki 'Tek'idir." ("Nevâdirü'l-Usûl fî Ma'rifeti Ehâdisü'r-Resul" c. 1, s. 619-620)

Melekût Âlemindeki İsmi "Azîm" Olan Zât:

Seyyid Abdülkâdir Geylânî -kuddise sirruh- Hazretleri **"Gayb âleminde sesler"** mânâsına gelen **"Fütûhü'l-Gayb"** adlı eserinin 33. Makale'sinde insanları dört dereceye ayırmış; en yüksek velâyet derecesinin dördüncüsüne verildiğini söyleyerek Hâtemü'l-velî'nin yüce vasıflarını bir bir beyan etmiştir.

"Dördüncüsü;

En yüksek derece buna verilmiş ve melekût âleminde kendisine 'Azîm' adı verilmiştir.

İşte Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu büyük zâtın şanını tarif ederken şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse öğrenir ve öğretirse; ayrıca bildiği, öğrettiği ile amel ederse melekût âleminde ona 'AZÎM' ismi verilir."

Bu zât, âlim-i billâhtır, mertebeler ölçülürse en yüksek derecede onun olduğu ortaya çıkar.

Dinin hikmet yönü tarafını en iyi bilen odur.

Allah-u Teâlâ birçok bilinmeyen ilimleri onun kalbine yerleştirmiştir.

Hiç kimsenin erişemeyeceği sırları ona sezdirmiştir.

Bu saf ve temiz kul, Allah tarafından seçilmiş, sevilmiş ve Hakk'a cezbedilmiştir.

İlâhî hikmetlerin çözüldüğü kapıya yalnız bu insan yetişmiştir.

Hidayet yolları buna açıktır.

İstidat bunda çok büyüktür ve bütün sırları anlamak kabiliyeti vardır.

Bunda bilgi sonsuz, hikmet ölçsüzdür.

Bu zât, Allah yolunda bir şâhtır.

Kulları, Hakk yola çağırır, kötülükleri onlara o gösterir.

Kıyamet günü şefaatçidir.

Dünyada temizdir.

Allah indinde her şeyi makbul ve merguptur.

Doğrudur, doğruluğu tasdiklidir.

Resul ve nebilerin vekilidir, işte peygamberler bunu vekil etmişlerdir.

İşte son had buraya kadardır. İnsanoğlunun son durağı bu makama varır, buradan öte peygamberlik başlar." (Fütûhü'l-Gayb, 33. Makale)

"Hatemü'l-Evliyâ"dan

Başka Hiç Kimsenin Erişemediği Makam:

Abdülkerim-i Cîlî -kuddise sırruh- Hazretleri "**El-İnsanü'l-kâmil**" isimli eserinde Hâtemü'l-evliyâ'nın makamının, Resulullah Aleyhisselâm'a ihsan buyurulan Makâm-ı mahmud'dan başka bir şey olmadığını ve bu makama ondan başka hiçbir velinin erişemeyeceğini ifade ederek şöyle buyuruyorlar:

"Her kim bu yakınlık makâmına vâsıl olursa, o kimse Hâtemü'l-evliyâ olup, hitam (hatemiyyet) makâmında Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-in vârisidir.

Çünkü bu yakınlık makamı, Makâm-ı mahmud ve vesîle makâmıdır. Oraya kadar vâsıl olan velinin vardığı yer, kimsenin erişemeyeceği bir makamdır." ("El-İnsanü'l-kâmil"; s. 455, trc. A. Mecdi Tolun)

İşte ispatı bu! Bu zât-ı muhterem en ince sırlardan, gerçek vuslattan bahsetmiş; Hakk'a yakınlığın, Resulullah Aleyhisselâm'a ihsan ettiğini ihsan etmekle mümkün olacağını, yani ona ne bildirirse ona da onu bildirmekle mümkün olacağını ifşâ etmiştir. Allah-u Teâlâ ona duyurmasa o bilebilir mi? Onlara duyurduğunu da ben size anlatıyorum.

Hazret **"Kimsenin erişemeyeceği bir makam."** buyuruyor. Hâtemü'l-velî'ye ihsan edeceğini Allah-u Teâlâ ona duyurmuş.

Allah'ın, Hayrını Dilediği Kimseye Gösterdiği ve Nasipsizlerden Gizlediği, Velileri Arasındaki 'Tek'i:

Abdülkâdir Geylânî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin "**Fethü'r-Rabbânî**" isimli eserinin "**5. Meclis**"inde de; Hâtemü'l-velî'nin mânevî yönüne, yapacağı cihadın mâhiyetine ve askerleri olan Bayraklılar'ın zuhuruna işaret eden ifadelere rastlanmaktadır.

Hazret, "**Hâtemü'l-velâye**" mertebesine eren zâtın mânevî durumuna, ilim ve icraatlarına dikkatleri çekerek şöyle buyurmaktadır:

"Şifâ bu yolda olur. Yakınlık buradan başlar. Mülk burada, ün, saltanat bu ufukta. Beylik yine bu yolda. Köşkünü buraya kuranın, zerresi kocaman dağ olur, damlası ummana döner. Yıldızı ay kadar parlar. Ayı, yılı aşar. Azı çok, yokluğu varlık olur. Bitmişini sonsuzluklar kucaklar. Hareketi, sanki kâinatı yerinden oynatıyor sanılır. Selvi dalları gibi, yücelere çıkar, arş onu kucaklar. Kökü zemin derinliğinde saklıdır. Dalları dünya ve ahirete serin ferahlık verir. Bu dalları ilim ve hikmettir. Bunlara sahip olan başka bir şey istemez. Dünya, önünde yüzük kaşı kadar küçülür. Dünya onu bağlayamaz. Ahiret ona sınır çizemez. Sultanlar ona ferman okuyamaz. Mülk onu avutamaz. Perdeciler ondan nesne saklayamaz. Ona tek el uzanamaz. Üzüntü ondan uzak olur. İşte yol buraya varır, yolculuk biter. Kul, salâhını böyle bulur ve yine kullara döner. Bir kurtarıcı olarak ellerinden tutar, dünya denizinden çeker çıkarır, tabii ki nasibi olanı, Hakk'a uyanı.

Allah'ın hayır dileğine eren bu büyük insan esirgeyen olur. Kulların delili, saklayıcısı, terbiyecisi, yöneticisi olur. Kalbinde saklı duran dilleri bu zât çözer. Onun nuru, sağında solunda ışık tutar. İşte Allah'ın hayır dilediği kimseler bu zâtı bulurlar. Hayır dilemedikleri de onu göremez, kör olurlar. Bulamazlar, kaybolurlar. Bunlar tek olur.

Onlar halkın arasına girerken sahipleri Hakk'tır. Halkın zararı onlara dokunmaz. Her bakımdan selâmet içinde olurlar. Halkın yararı ne ise onu başarırlar. Hakk'ın yardımı onlara her güç işi kolay eder. Allah'ın yardımı ile kulları doğru yola çağırırlar." (5. Meclis)

.

Nitekim Şeyhü'l-Ekber -kuddise sırruh- Hazretleri, Allah-u Teâlâ'nın "**Hâtemü'l-velâyet**"i âlemde tek bir şahsa tahsis edip, velâyeti onunla mühürleyeceğini ifade ederek şöyle buyurmuştur:

"...Onların (velilerin) Hatm'ine gelince; o zamanda bir değil, bilâkis âlemde birdir. Allah, velâyeti onunla hatmedip mühürleyecektir. Muhammedî veliler içinde ondan daha büyük bir kimse yoktur." ("Fütûhâtü'l-Mekkiyye"; c. 2, s. 9. Beyrut, trs.)

Bunun sebebi; Seyyid-i Kâinat Sebeb-i Mevcûdat -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz âlemde birdi, Âdem Aleyhisselâm yaratılmazdan evvel yaratılmıştı. Allah-u Teâlâ onu kendi nurundan yarattı, o nurla âlemleri donattı. Hâtemü'l-velî de Âdem Aleyhisselâm yaratılmazdan evvel yaratıldığı için, aslından vâris olduğu için ve Hâtem de olduğu için, o da âlemde bir tane olmuş oluyor, başka olmuyor.

İlm-i Ledün:

İlm-i ledün nedir? İlm-i ledün'ün özü Allah-u Teâlâ'yı bilmek, görmek; kendisinin maske olduğunu bildiği gibi, kendisini görmemektir.

Hazret-i Allah'ı görecek, bilecek, kendisini görmeyecek. Kendisinin yalnız ve yalnız bir maskeden ibaret olduğunu bildiği zaman "İlm-i ledün"ün özünü bulmuş olur. Çünkü o zaman Hazret-i Allah ile kendi maskesini ayrı olarak görür, ancak orada görür.

Bu bilgileri Rabb'im bana öğretmese, ben bunların bir tanesini bilemezdim. Bilmem de mümkün olmazdı. Zira kitaplarda yok ki okuyayım, şimdiye kadar böyle bir ilim inmiş değil ki bileyim. Bu ilim ancak O'nun öğretmesiyle mümkündür. Yalnız beşer beşerdir, o kendisini bile bilemez. Maske olduğunu bilir, maskeden ötesini bilmez. Allah-u Teâlâ'nın o maske hakkında verdiği hükmü de bilmez.

İnsan bir maskeden ibarettir, kâinat da bir maskeden ibarettir. Hepsisi de "OI!" demekten ibarettir ve O'nunla kâimdir.

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Cevâbu Kitâbu mine'r-Re'y**" isimli eserinde, "**Hikmetü'l-ulyâ**"yı elinde bulunduran Hâtemü'l-evliyâ'nın ilm-i billâh'a sahip olduğunu, Allah-u Teâlâ'yı en iyi tanıyan kimse olduğunu; hem öne alındığını, hem de geride bırakıldığını; bu geride bırakılma sayesinde onun, mahşerde Muhammed Aleyhisselâm'ın minberine kadar çıkacağını beyan buyurmuştur:

"İlm-i billâh, Allah'ı tanımak ve Allah'tan düşünmek, şu üç şeyi ihtivâ eden kişindir: Kalbini Allah ile dirilten; O'nun belâsını güzel görüp, ruhunu temizleyip, ubûdetini sağlam kılan ve nefsin esaretinden hürriyetle zafere ulaşan... İşte onun rütbesi delil, menzili aşikâr, eşkâli de seyid'liktir; Mevlâ'sı ile keremleşmiştir. O, öne alması ve geride bırakması sayesinde, onu arzu ettiğinden daha da yücelere ulaştırır.

Şu kadar var ki, öne alması; onu kendi Rubûbiyet hazinelerinden olan 'Hikmetü'l-ulyâ'ya yöneltmesidir. Artık o, Rabb'inin huzurunu kendisine mekân edinir ve O'nun sırlarını elde eder. Geriye bırakması ise; velileri ve peygamberleri seçtiği gün onu kendi hizmetinde kılması ve benzerini hiçbir kulağın işitmediği bir senâ ile onu kendisiyle konuşturmasıdır. Tâ ki onu, Mustafa -sallallahu aleyhi ve sellem-le aynı şekilde ikrâr edebilsin ve onun minberine kadar çıkabilsin." (Cevâbu Kitâbu mine'r-Re'y, s.191, bas. Beyrut, 1992)

Çok ince bir sır, sırrın da sırrı bir mevzu. Temsil olarak size bunun özünü anlatayım.

İnsanda kemik var, kemiğin içinde ilik var. İlik çıkınca kemiğin hükmü kalıyor mu? Kalmıyor. Yani demek istiyoruz ki; beden içinde ruh var, ruh çıkınca bedenin hiç hükmü kalmaz. Ruh Hakk ile olduğu zaman da beden hükümsüz olur. Bu durum dünyada da olur, ahirete intikal edince de olur.

Allah-u Teâlâ bir Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Resul'üm! Sana ruhtan sorarlar. De ki: Ruh Rabb'immin emrindedir. Size ilimden pek az bir şey verilmiştir." (İsrâ: 85)

Anlatılamayacak kadar ince bir sırdır bu. Ruh o noktada Hakk ile oluyor, ceset bir kemik mesabesinde kalıyor. Kemiğin içindeki ilik ne ise mahlûkun içindeki varlığın Hazret-i Allah olması da odur. Bu irtibat doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ ile ruhun irtibatı olmuş oluyor. Fakat bu ayırımın dünyada iken olması gerekir, ölümlük değil. Ruh çıkınca cesedin hiç hükmü olmadığı gibi, ilik çıkınca da kemik ortada kalıyor. İş gören iliktir. Sırrın sırrı bir mevzu. Akıl almaz, ilim yetmez. Bu mevzu açılmaz bile. Çünkü açmak için anlatmak gerekiyor. İlim yetmez ki anlatılsın. Bu ancak yaşayana âittir, işitene âit değildir. Hakk ile ruhun arasındaki bir mevzudur, Hakk ile halkın arasındaki mevzu değildir.

Bilinen ilik başka, ledünnî ilik başka. Bu arzettiğimiz ledünnî iliktir.

Diğer bütün velilerin ruhları cesetle beraberdir. Yalnız Hâtemü'n-nebi ile Hâtemü'l-velî'nin ruhu cesetsizdir. Öz burada toplanıyor. Öz budur. Kimsenin erişemediği de budur, diğer ilimlerin kabul kalışı da budur. Herkes bildiği kadar erişiyor, amma O'na erişemiyor. Ancak kemiğe kadar gelinir, iliğe kimse nüfuz edemez. Bunu ifşâ etmemiştim.

Size anlattığım bu sırta ancak İmam-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri temas etmiştir.

Buyurur ki:

"Bu dikkat sonunda elbette bileceklerdir ki, bu mârifet ve ilimler, ulemânın ilimleri, evliyânın da mârifeti ötesindedir.

Hatta onların ilimleri, bu ilimlere nispetle kabuk kalır." ("Mektûbât"; 317. Mektûb)

Allah-u Teâlâ ona bildirdiğini başka bir kimseye bildirmedığı için, onun bildiğini başka bir kimse bilmediğı için, o "**Hikmet-i ulyâ**"ya vâsil olmuştur. Daha doğrusu Allah-u Teâlâ onu vâsil etmiştir, mahlûk oraya vâsil olamaz.

Onun ilmi ilmullahtır. Bu ise doğrudan doğruya yakınlık makamıdır. Allah-u Teâlâ'nın çektiğı, bildirdiğı, duyurduğu kullara mahsustur, tahsil ile elde edilmesi mümkün değildir. Kişinin veya başka hiçbir şeyin hükmü yoktur. Sahibi onda öyle tecellî etmiştir.

Nitekim bir Âyet-i kerime'sinde buyurur ki:

"Allah dilediğı kulunu zâtına seçer." (Şûrâ: 13)

Allah-u Teâlâ en gizli hikmeti ona bildirmeyi, gizli sırları ona duyurmayı murad etmiş, onunla olmayı murad etmiş.

O Hakk iledir, Hakk'ın huzurundadır. Hakk'tan aldığı verir. O O'nunla beraberdir. O Hakk'ın istediğı iledir, kendi arzusu yaşamaz. Yani Allah-u Teâlâ neyi istiyorsa o onu ister. Onda nasıl tecellî etmişse o ondan memnun, kendi arzusu yaşamaz.

Bunun delili de bu ilim ve bu kitaplardır. Zira bunların hepsi Hakk'ın ihsanıdır, ikramıdır ve tecelliyâtıdır. Bunun delili budur, başkasına da vermemiş.

Size bunun zâhirî mânâsını anlatayım.

Fakir der ki:

"Allah'ım! Beni hükümsüz ve değersiz olarak bulundur."

Hükümsüz ne demek? Hiç hükmü olmayan demek. Hiç hükmü olmayan şey zaten değersiz olur. Hüküm olmadığı zaman O'nun hükmü geçiyor. İlik O oluyor. Aslında hep O. Eğer kişide zerre kadar varlık husule gelirse, bunu söyleyemez ve bunu yapamaz, söylediğı zaman riyâ olur. O kadar da incedir.

Hükümsüz; senin bir varlığın vardı, varlığını attın. Artık ikinci bir mevzu orada yaşamaz. İlik O'dur, varlığın zerresi atıldığı zaman, kül olduğu zaman O kalır. Amma bu sözle olmaz. Bu Hakk ile olan bir iştir, ancak ehline mahsustur. Ehli kimdir? Allah-u Teâlâ kimi sevip seçtiyse ve kimde tecellî ettiyse ehli odur. Kişiyi mahviyete sürükleyen işte o tecelliyâttır. Çünkü bir şey görecektir, ötekisinin hükümsüz olduğu anlaşılacaktır. Allah-u Teâlâ'nın varlığı başka varlık kabul etmez.

Kimsenin erişemediğı sır işte budur. İmam-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin tarif etmek istediğı sır budur. Allah-u Teâlâ'ya o kadar yakın ki, o kadar sevgili bir kulu ki, onu o kadar vâkif etmiş ki; bu ilmi, bu sırrı Hâtemü'l-velî'ye bildireceğini ona bildirmiş. Bir de bu var. Bunun böyle olduğunu bilebiliyor, ancak o kimsenin açabileceğini ifşâ ediyor. Ona bildirmiş amma ona vermemiş ve kimseye vermemiş. **"Evet, ben erişemedim amma, buraya erişen varmış."** diyor.

Bu hususu anlayabilmek için bu beyanına çok dikkat etmek gerekiyor.

Öyle tecellî etmiş, işi O görüyor. Velâyetin özü de zaten budur. Velâyetin özü, O'nun idare etmesidir. Mahlûk bir maskedir, bir elbisedir, o kadar, hepsi bundan ibaret. Bu sırlar da buradan geliyor.

Fakirin en çok istediği, zevk duyduğu şey; hiç olduğum zaman O'nun varlığı husule geldiği zamanki hâldir.

Deriz ki: *"Allah'ım! Beni hep orada tut!"*

Bize bu sevdirmiş. Zerre varlık kalsa ondan Allah'ıma sığınırım. Herkese bir şey sevdirmiş, fakire de bu sevdirmiş. Çünkü azamet-i ilâhînin karşısında bir zerrenin bulunması benim için büyük varlıktır. Onu da Rabb'im yok eder. Cesedin ne hükmü var?

Sık sık söyleriz. Allah-u Teâlâ'nın fakire iki büyük lütfu var. Birisi ihsan ediyor, birisi de muhafaza ediyor. Çünkü muhafaza etmezse kişinin helâkı an işidir. Allah-u Teâlâ varlığını ifnâ edince, gelecek varlığı kabul etmez. O kendisinde yok ki varlığı olsun, varlık isabet etsin. O isabettir, amma o yok ki isabet etsin.

Nitekim Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri **"Kitâbu'r-Riyâze"** isimli eserinde; bu ilâhî muhafazayı ve Rabbanî tecellileri şöyle ifşa etmiştir:

"Allah ile düşündüğünü, Allah ile konuştuğunu, Allah ile işittiğini, Allah ile baktığını ve Allah ile yürüdüğünü tasavvur dahi edemediğimiz bir kulun; dünya diyârındaki meşguliyeti, eserleri ve hareketleri acabâ nasıl olur!"

Onunla konuşan dedi ki: Bu nasıl olur?"

Buyurdu ki: Allah'ın kendisinde gizlendiği bu kul; O'nun idare ettiği, koruduğu, gözettiği ve kendi adına hareket ettirdiği bir velidir. Nitekim O, onun içindeki şehvetleri öldürüp, onu bizzat kendi ortaya koyduğu şeylerin içinde bulundurur. Onu kendi Nur'u ile açıp, zorlukları kendisine kolaylaştırır. Onda Ulû'l-elbâb'ı meydana getirerek; sebepler, ilâhî himmet ve idrak hususunda da kendisine istimdat eder. O da konuşurken hikmetle konuşup, tefekkürle açıklar. Bakarken ibretle bakar. Yürürken heybetle yürür. Tutarken kuvvetle tutar. O onun kalbini lüzumsuz düşüncelerden meneder, ilâhî tedbir ile ilgili işlerde de ondan selbeder. İşte bunların hepsi, hakikatiyle Kitap'ta ve haberde mevcuttur." ("Kitâbu'r-Riyâze ve Edebü'n-Nefs", Es'ad Efendi, nr.: 1312, vr. 10^b-11^a)

İşte bütün öz bunun içinde. Maske maskedir, fakat o maskenin içine O girerse dilediğini yapar. O'nun varlığı, O'nun tecelliyâtı bütün işleri görür. Amma bu zâtın bu sözünü kim anlayacak? Şimdi daha güzel meydana çıktı. Allah'ın gizlendiği kul...

O O'nu görüyor, O'ndan görüyor, O'nunla iş görüyor. Esas da bu oluyor.

Hazret: **"Nevâdirü'l-Usûl"** isimli eserinde ise;

"Bu, Allah'ın kendi adına, veli olarak kullandığı bir kuldur." buyurmuştur. (s: 620)

Binaenaleyh Allah-u Teâlâ yapılması gereken işleri ona yaptırır.

O Hakk ile hemhâl, Hakk ile meşgul, halk ile değil. Hakk onunla meşgul. Çünkü Hakk onu kendisi için yaratmış, halk için yaratmamış.

Diğer bir noktasında ise:

"Onu kendi işlerinde kullanır." buyurmuştur. (s. 671)

Hangi yerde ne lâzımsa o şekilde tecellî eder ve onu o şekilde yürütür, o işleri gördürür.

İlm-i Billâh'ın Âlâsı:

Şeyhü'l-Ekber Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri ise "**Fusûsu'l-Hikem**" isimli eserinde şöyle buyurmuşlardır:

"Bu ilim ilm-i billahın âlâsıdır. Bu ilim, ancak peygamberlerin ve velilerin sonuncusuna verilmiştir. Bu ilmi, Nebî ve Resûller'den görebilenler ancak Hâtem-i nübüvvet olan Muhammed Aleyhisselâm'ın mişkâtından görürler. Velilerden görebilenler de ancak onun mirascısı olan hâtem-i velinin mişkâtından (kandilinden) görürler, hatta peygamberler, o ilmi ne zaman müşahade etseler ancak Hâtem-i velâyet kandilinin ışığıyla görürler. Çünkü Resullük ve Nebilik keyfiyeti sona ermiştir. Velilik ise aslâ nihayete ermez. Kitap ile gönderilen peygamberler aynı zamanda velilerden olduklarından bahsettiğimiz ilmi ancak Hâtem-i evliya mişkâtından alırlar. Şu hale göre onlardan aşağı mertebede bulunan veliler nasıl olur da bu ilmi o kaynaktan almazlar? Her ne kadar Hâtem-i evliya hükümde Hâtem-i resul'ün teşri'den getirdiği şeye tâbi ise de bu, onun makamına noksanlık vermez. Ve bizim gittiğimiz yola da aykırı değildir. Binaenaleyh o (Hâtem-i evliya) bir cihetten enzel (geri) olur, bir cihetten a'lâ (yüksek) olur." (Fusûsu'l-Hikem ve't-Ta'likat aleyhi, s. 62)

İlm-i billâh'ın âlâ'sı olduğunu söylemesi, onun ilminin Allah tarafından geldiğini gösterdiği gibi; "O Cebrâil Aleyhisselâm'ın aldığı yerden alır." buyurması ise, doğrudan doğruya Allah tarafından gönderildiğine, O'nun hükmünde ve idaresinde hareket ettiğine delildir.

Cebrâil Aleyhisselâm'ın aldığı yerden alması demek; yani o bir peygamber değil, Resulullah Aleyhisselâm'dan sonra peygamber gelmeyecek, fakat peygamberlik vazifesi ile gönderilecek. Hâtem olduğu için hayatta bu bir kişiye nasip olmuş, bir daha bir kişiye nasip olmayacak. Çünkü Ulü'l-azm peygamberlerin vazifesini yapmak için gönderilecek.

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri bu husustaki tasdikini "**Fusûsu'l-Hikem**" adlı eserinde:

"O, zâhirde tâbi olduğu hükmü, bâtında Allah'tan alır." sözü ile ifade etmiştir. (s. 45)

Doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ tarafından gönderilmiş ve desteklenmiş olduğundan ötürü Allah-u Teâlâ bu karanlığı bu nur ile dağıtmıştır. Buradan da anlaşılıyor ki; Hakk'tan alıyor, halktan almıyor.

Sadreddin-i Konevî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Kitâbü'l-Fukûk**" isimli eserinde Hâtemü'l-evliyâ ile Hâtemü'l-enbiyâ arasındaki şer'î bağıllığın mâhiyetini beyan etmek üzere şöyle buyurmuşlardır:

"Hâtemü'l-evliyâ, Hâtemü'r-rusul'ün şeriatına tâbi olduğu için şeriatı zâhirde ondan alır. Bâtında ise vahiy meleğinin Hâtemü'r-Rusul'e onu aksettirdiği yerden, aynı kaynaktan alarak, şeriat hususunda Hâtemü'r-rusul ile denkleşir." ("Kitâbü'l-Fukûk fî Müstenedâti Hikemü'l-Fusûs"; vr. 31)

Ne lütfederse, ne ihsan ederse ve ne murad ederse orada veriyor, o oradan alıyor. Çekecek ki söyleyecek, söylediğini sana bildirecek. Amma sana söylerken de kimse duymayacak, kimse bilmeyecek. Bu ise harfsiz hurufatsız olur. Onun için yanyana olacak ki, O buyuracak, sen anlayacaksın.

Bu makam o makamdır, mukarreb meleğın dahi sokulamayacağı makamdır. O anda arada hiçbir vasıta yoktur.

Bunların hiçbir tanesi bana âit değil. Bana âit olmadığı için zerresini bile kendime mâletmem. Lâyık olmadığımı, hiç olduğumu, hükümsüz olduğumu biliyorum. Bunun Zât-ı akdes'inin lütfu olduğunu görüyorum. Zerresini mâletmekten Allah'ıma sığınırım. Allah'ım! Sana sonsuz şükürler olsun, sendindir, sendendir.

Vallâhi bu söylenenler karşısında, lââyık olmadığımı bildiğim için çoğu zaman utanıyorum. Fakat O'nun ve O'ndan olduğunu da biliyorum.

Bütün Tecelliyat Allah-u Teâlâ'ya Âittir:

Lütuf, ihsan ve ikram O'na âittir, aslâ mahlûka âit değildir. Kişi ile elbisesi arasında bir ilgi var mı? Yok! Kişiyi O yaratıyor, ruh veriyor, elbise cansız, işte o kadar. Bunun tarifi budur.

Onu sevmiştir, seçmiştir, onu o yürütür, o idare eder, idare edeni kimse görmez. O onda tecellî etmiştir. Görünüşte berikisi, fakat her şeyi O idare ediyor.

Nitekim İmâm-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri:

"Bu ilimlerin ve mârifetin sahibi, bu binin müceddididir. Ki bu, ona bakanlara gizli bir mânâ değildir." buyuruyor. ("Mektûbât"; 317. Mektûb)

Yani; "Onu görmüyorsan, ona Allah-u Teâlâ'nın ihsan ettiğini de mi görmüyorsun, oradan da mı tanı mıyorsun?" demek istiyor.

Abdullah-ı Bosnevî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Şerhü'l-Fusûs li'l-Bosnevî**" adlı eserinde şöyle buyurur:

"Ruhu; ruhtar arasındaki herhangi bir ruhtan değil, vâsıtasız olarak Allah'tan istimdâd eder." ("Şerhü'l-Fusûs li'l-Bosnevî"; Nâfiz Paşa, nr.: 536, 544-545. yp.)

Tâ ezelden Âyân-ı sâbite'sinde yerleştirmiş, kandillere koymuş, peygamberlere dahi oradan almasını emretmiş. Amma bu hiçbir şekilde beşere âit değildir. Öyle murad etmiş. Bu doğrudan doğruya Allah-u Teâlâ'ya âittir de, beşeri perde olarak gösteriyor. Çünkü O'nun zuhur etmesi mümkün değildir, dilediği kulda tecellî ediyor, icraatını o kul vasıtası ile yapıyor. İşin aslı budur. Kendisini bildirmek için öyle tecellî etmiş. "*Ben ona bildirdim, beni oradan öğrenin.*" mânâsına geliyor.

Müeyyedüddin el-Cendî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Kitâbu Şerhü'l-Fusûs**" adlı eserinde buyurur ki:

"O hiçbir kimseden istimdâd etmez; ilâhî vergiler hususunda herkes onun kandilinden istimdâd eder. Zira o, Allah'tan vâredildiği için, ilâhî isimlerin hazîrelerinden biri olmuştur." ("Kitâbu Şerhü'l-Fusûs li'ş-Şeyh Müeyyedüddîn el-Cendî"; Şehid Ali Paşa, nr.: 1240, vr. 146^b)

Cenâb-ı Hakk'a sonsuz şükürler olsun ki, bu zamanda bu ilmi indirdi. Bu ilim Allah-u Teâlâ'ya âittir, ilm-i billâhtır ve en son ilimdir, gizlinin de gizlisi bir ilimdir.

Siz bunların sadece ismini duyuyorsunuz, anlar gibi görünüyorsunuz, amma o noktaya çıkmadığınız için anlamıyorsunuz.

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Fütûhâtü'l-Mekkiyye**" isimli eserinde Rûh-i Muhammedî'nin Hâtemü'l-Velâye'deki zuhuru hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Rûh-i Muhammedî âlemin içinde; zamanın kutbunda, efrâd'da ve Muhammedî velâyetin Hatm'inde en kâmil şekliyle zuhur etmiştir." (c. 1, s. 383. Beyrut, 1994)

Öyle murad etmiş, öyle dilemiş...

Hâtemü'l-Velî Allah-u Teâlâ'nın Kabzasındadır:

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri O'nunla tuttuğunu, O'nunla yürüdüğünü, O'nunla düşündüğünü, O'nunla baktığını ve bu nedenle de önderlik hususunda ebedî kılındığını **"Hatmü'l-Evliyâ"** başta olmak üzere pek çok kitabında haber verdiği bu velinin, bu lütufla öne geçirilmesinin mâhiyetini ve O'na eriştirilmesinin sebeplerini şöyle izah etmektedir:

"Allah seni muvaffak kılsın! Eşyada O'nunla olmak; dünyada da, ahirette de yakınlık menzillerine O'nunla ulaşmak... İşte bu sebeple O, ona her devirde ve her hâl üzere sana öncü olmayı vâcib kılar. Şu kadar var ki o, dünyada O'nun kabzasındadır; O'nunla kalkar, O'nunla oturur, O'nunla mukâbele eder, O'nunla tedbirde bulunur, O'nunla daralır, O'nunla genişler; O'nunla işitir ve görür, O'nunla bilir ve düşünür.

Ahiretekine gelince; sana O'nun Resul'ünün hediyesini, müjdesini ve armağanı ile beraberliği verir.

Zira onunla ilgili olarak şöyle buyurulmuştur:

'Ölen kimse Allah'a yaklaştırılanlardan ise; ona rahatlık, güzel rızık ve Naîm cenneti vardır.' (Vâkıa: 88-89)

İşte bu kula onun da öncülüğünü buldurur. Kendisini vafettiğimiz ve kendisine izâfe ettiğimiz şeye hazırlar. Bahsettiğimiz şeye göre de, gelecek her şeyi kendinde hazır bulur." ("Cevâbu Kitâbu mine'r-Re'y"; s. 184, bas.: Beyrut, 1992)

Hâtemü'l-velî'nin önderlik hususunda ebedî kılınması, onun Âdem Aleyhisselâm'dan önce yaratılmış olması sebebiyledir. Allah-u Teâlâ Âdem Aleyhisselâm'ı yaratmazdan evvel Muhammed Aleyhisselâm'ın nurunu yarattığı gibi, Hâtemü'l-velî'nin nurunu da Âdem Aleyhisselâm'ı yaratmazdan evvel halketmiştir. Bu ise murâd-ı ilâhîdir, buna akıl ve ilim yetmez.

Âlemlere Şâmil:

Davud el-Kayserî -kuddise sırruh- Hazretleri Hâtemü'l-velâye'nin ilâhî isimler hususunda herhangi bir istimdâda muhtaç olmadığını, onun mânevî kemâlâtını tümüyle Allah'tan aldığını beyan buyurmaktadır:

"İlâhî vergilerin kendisine tertip edildiği ilâhî isimler, nebilerin ve velilerin Âdem'inin evlâtlarından bir oğul olan Şit Aleyhisselâm'a tahsis edilmiştir. Ancak, Hâtemü'l-velâye bundan müstesnâdır; zira o, kemâlâttan yana zuhur eden şeylerin tümünü Allah'tan alır." ("el-Matlâ'u Husûsî'l-Kilem fî Meânî Fusûsü'l-Hikem", Şehid Ali Paşa, nr.: 1242; 34^a vr.)

Allah-u Teâlâ bu zevât-ı kiram'a neler duyurmuş, neler bildirmiş! Onları çok büyük sırlara vâkıf ettirmiş, olmuş ve olacıklara mazhar etmiş.

Kemâlâttan yana zuhur eden şeylerin tümünü Allah-u Teâlâ'dan almasının mânâsı; ona O karışır, ona başka kimse karışamaz. Ona Allah-u Teâlâ veriyor, başkasına muhtaç değil.

Nitekim Mahmud Şebüsterî -kuddise sırruh- Hazretleri şöyle buyurmaktadır:

"Veliliğin tam zuhuru 'Velilerin sonuncusu' ile olacak. İki âlem de onunla tamamlanacak, onunla kemâl bulacak. Bütün velilerin varlıkları, son velinin âzâsına benzer. O küll'dür, öbürleri cüz. Onun 'Peygamberlerin sonuncusu'yla tam bir münâsebeti vardır. Bu yüzden umumî rahmet de onunla zuhur eder. İki âlem de ona uyar, Âdemoğulları içinde Allah'ın halifesi odur." (Gülşen-i Râz, s. 32)

O da bir **"Sirâc-ı münir"**dir; dünyaya değil, âlemlere şâmilidir. Maskede hüküm yok, hüküm Hazret-i Allah'ındır.

"Kudsî Ruh", "Cesetlenmiş Bir Rûhâniyet":

Velîlerin "**Şeyhü'l-ekber**"ine Allah-u Teâlâ Hâtemü'l-evliyâ'yı o kadar net bildirmişti ki; onun hiçbir tahsili olmadığı, hiçbir kimseden tek harf öğrenmediği hâlde bu "**Hâtemü'l-velâyet**"e erişireceğini çok iyi biliyordu.

Bunu öğrenmek için onun "**Ankâ'-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ**" adlı eserindeki şu sözlerine kulak vermek yeterlidir:

"Bil ki, velâyet bayrağının ve mührünün taşıyıcısı makâmın ve gâyenin nihâyeti olan Hatm, hiç bilmezken 'Hatm' oldu ve cesetlenmiş bir rûhâniyet ve müteaddit bir ferdâniyet içinde, dilemeksizin ve tasarruf etmeksizin iş onda vâroldu." ("Ankâ'-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ"; s. 71, bas.: Mısır, 1954)

Yani kendisinde varlık taşıyacak zerre kadar bir şeyi bulunmaz, fakat O öyle dilemiş, o kandile koymayı murâd etmiş; peygamberler de o ilmi kendisine mâletmesin!.. İşin inceliği burada. Niçin? "**Siz de o 'hiç bilmez' kandilden aldınız!**" Burada iki gizli nokta var; "**Ben O kandile koydum, siz o kandilden alıyorsunuz. O kendisinin hiç olduğunu biliyor, siz de bilin!**" mânâsı çıkıyor. Burada insana âit bir şey yok; burada mahlûkun hiçbir dahli, hiçbir yeri ve değeri de yok. Ne var? Öyle murâd etmiş, bu var! Rabbü'l-âlemîn öyle dilemiş, öyle olmuş; yoksa onun aklına-hayâline gelen bir şey değil!...

Bu hakikati düşündüğünüz zaman Hakk'ı bulmak çok kolay olur.

"**Cesetlenmiş rûhâniyet**"in mânâsı; bir usta tulumunu giyer, o tulum o ustanın işâretidir. Amma tulum iş yapmaz, ancak yapılan o işleri seyredir. Rûhâniyet konuşuyor, o görünüyor. Açık mânâsı bu!.. "**Kudsî ruh**"la desteklediği kimsede aslında "**Kudsî ruh**" konuşuyor, fakat ona mâlediliyor. Niçin? "**Kudsî ruh**"u onun emrine verdiği için. Hâlbuki işi gören Allah'tır, o işi "**Kudsî ruh**"a gördürüyor; onu gösteriyor, gören de "**O gördü!**" diyor.

Bunun aslı şudur:

Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Bedir'de Cebrâil Aleyhisselâm'ın tavsiyesi üzerine yerden bir avuç kum alarak müşriklerin üzerine attı, bu atış onların hezimetine vesîle oldu.

Âyet-i kerîme'de ise;

"Resul'üm! Attığın zaman sen atmadın, Allah attı!.." buyruluyor. (Enfâl: 17)

Görünüşte Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz attı, fakat Allah-u Teâlâ; "**Ben attım!..**" buyruluyor. Gerçekten de O attı, O ulaştırdı! Yapılan işler ne kadar büyük olursa olsun Allah-u Teâlâ'ya hamletmek lâzımdır, nefse değil... Çünkü "**Kudsî rûh**"u veren de "**O**", destekleyen de yine "**O**"... O görülüyor, halbuki Allah-u Teâlâ öyle murâd etmiş, onda tecellî etmiş; O'nun tecelliyâtı yürüyor, bütün işi de O görüyor. Başka türlü olması mümkün değildir, O'ndan başka her şey âcizdir. O bir tulum mesâbesindedir; amma halk tulumu görüyor, robotu görüyor, içindekini göremiyor! Hâlbuki bütün işi yapan Allah-u Teâlâ'dır. Bütün icraatı O yapıyor, amma o "**O yapıyor!**" diyor, ben de diyorum ki; hayır, "**O**" yapıyor! Bilen bilir kimin yaptığını!.. Yalnız şu kadar var ki, insanın varlığını ifnâ etmesi gerekir ki "**Var**" husule gelsin...

Ben bir robot şeklindeyim, O öyle murâd etmiş, öyle tecellî etmiş! Cesetlenmiş bir rûhâniyet... Fakat hiç kimsenin bu "**Rûhâniyet**"i görmesi mümkün olmadığı için kişiyi görüyor, kişiye mâlediyor. Allah-u Teâlâ diğerlerine de rûhâniyet veriyor, fakat ona verilen rûhâniyet "**Cesetlenmiş bir rûhâniyet**"tir. O "**Rûhâniyet**" de Allah-u Teâlâ'nın emrindedir, başlıbaşına değildir.

Bu "**Rûhâniyet**" diğler velîlerin dahî giremediğı bir rûhâniyettir, tamamen esrârdan ibaret olan bir rûhâniyettir. Bu "**Rûhâniyet**"i bizzat Allah-u Teâlâ idare eder. Dolayısıyla onun iradesi elinde değıldir, bütün irade O'nun kudret elindedir. Kısacası O idare ediyor, irade O'nundur; O dilediğini dilediğı şekilde kullanır, mahlûk bir resim gibidir.

Muhammed Aleyhisselâm'ın Kademi Üzerinde Bulunan Velî:

Abdülgâni en-Nablusî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Cevâhirü'n-Nusûs**" adlı eserinde, velâyet ilimlerinin alındığı asıl kaynak olan Hâtemü'l-velâye kandili ile ilgili olarak şu malûmatı vermiştir:

"Kıyâmet gününe kadar her devirdeki veliler bu ilmi ancak Hâtemü'l-velî'nin, o zamandaki velâyet kandilinin nûrundan görebilirler." (Cevâhirü'n-Nusûs, vr. 36)

Yani Allah-u Teâlâ onu halkettiğı zaman ona bir nur bahşetti. Bu nur bir kandil mesabesine konursa, kıyamete kadar gelecek bütün veliler, o kandilin nur ışığından görebilecekler, eserlerini ve hakikatleri oradan çözebilecekler.

Hazret eserinde: "**Âdem su ile toprak arasında iken ben peygamber idim.**" Hadis-i şerif'inin tefsir ve izâhını yaparken, mevzunun bir noktasında, Hâtemü'l-velâye mevzusu ile ilgili en gizli sıklardan birisine temas ederek şöyle buyurmuştur:

"Bahsettiğimiz türlerden üçüncüsü olan Hâtemü'l-evliya da velî iken, Âdem henüz su ile toprak arasında idi. Çünkü o, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-in kademi üzerindedir." (Cevâhirü'n-Nusûs, vr. 38)

Yani Allah-u Teâlâ Habib-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem-inin nurunu yarattığı zaman henüz Âdem Aleyhisselâm yaratılmamıştı. O su ile toprak arasında iken peygamberdi, Hâtemü'l-velî de öyledir. O zaman taktığı nurdan ötürü, bütün veliler ve nasipdar olanlar, o zaman taktığı nurdan beri geliyor, sonra takılan birşey yok.

Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz Âdem Aleyhisselâm su ile toprak arasında iken peygamberdi, orada peygamberlik var, burada da velilik var.

Peygamberlikle veliliğı size şöyle izah edelim:

Hâtemü'l-velî Resulullah Aleyhisselâm'ın kademi üzerindedir, yani yolu üzerinde izi üzerindedir. Fakat sizin anlayacağınız başka bir tabir kullanayım: Meselâ bir kimsenin başından su dökseniz, o su nereye gider? Ayaklarına gider. Bunun gibi, işte o onun ayağıdır, onun mânevi ayakkabısıdır, yahut izidir. Feyiz ona geliyor, o feyizi o alıyor, beşeriyet de ondan alıyor. Yani Resulullah Aleyhisselâm'ın mânevi ayakkabısından almak zorundadır. İşte asıl sır bu noktada toplanıyor.

İşte o velilerin efendisi, arz ehlinin emniyeti, gök ehlinin nazar yeri, Allah'ın hâlis kulu ve O'nun nazargâhıdır. O'nun kelâmı ile terbiye ederek, halkı O'nun yoluna çeviren halk içindeki adâlet kırbacıdır. Tevhid ehli'nin kalplerini O'nun sözüne bağlar, hakk ile bâtılın arasını ayırır.

Tâbi Olan Kimse Tâbi Bulunduğı Şeyde Aslâ Tâbi Olunanı Geçemez:

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri Hâtemü'l-evliyâ hakkındaki asılsız düşünceleri izale etmek için "**Fusûsu'l-Hikem**" isimli eserinde şöyle buyurmuştur:

"Şimdi sen Allah erlerinden birinin: 'Velâyet nübüvvetten yüksektir.' dediğini veya ondan böyle bir rivâyet nakledildiğini işitirsen, bil ki o ancak bizim söylediğimiz bu hakikati kastetmiştir. Hatta onlardan birinin: 'Veli, nebi ve resulden üstündür.' dediğini de işitirsen, o bu sözünüyle tek bir şahsı murad etmiştir.

Çünkü o şahsın nebi ve resul olması cihetiyle işgal ettiği makamdan, veli olması cihetiyle işgal ettiği merteye daha tam ve kâmdir. Yoksa nebîye bağlı olan veli hiçbir zaman nebiden yüksek değildir. Zira tâbi olan kimse tâbi bulunduğu şeyde aslâ tâbi olunanı geçemez. Eğer tâbi olan, tâbi olunanı geçebilseydi tâbi olmazdı. Bunu iyi anla!" (s. 177-178)

Hâtemü'l-enbiyâ'dan üstün olması aslâ mümkün değildir, zira o ona tâbidir. Bu ise diğer bazı peygamberlere âittir.

Onun velâyeti doğrudan doğruya Resulullah Aleyhisselâm'ın velâyetidir. Resulullah Aleyhisselâm'ın velâyetinin üstünde hiçbir velâyet olmadığı için, diğer peygamberlerin velâyeti dahi ondan aşağı kalıyor. Çünkü onun velâyeti.

Risâlet ve nübüvvet kesilmiştir, peygamberlerin devri kapanmıştır. Amma o yol durduğu için, onu o yola sürmüştür, o peygamber vekâletini yürütüyor.

Nitekim Saîdüddîn el-Fergânî -kuddise sirruh- Hazretleri bu sırra işâret ederek şöyle buyurmuştur:

"Nübüvvet, dışta nebilerin noktasından oluşan bir alan meydana getirerek, bu Muhammedî nokta ile kemâle erdiği gibi; velâyet de velilerin noktasından oluşan bir alan meydana getirip, velâyetin Hâtem noktası ile kemâl bulur.

Hâtemü'l-evliyâ, gerçekte Hâtemü'l-enbiyâ'dan başkası değildir."

"Nebi ile veli arasındaki fark, işte bu mevzu ile ortaya çıkar. Veli ancak nebîye tâbidir. 'Veli nebiden üstündür.' sözü mutlak anlamda değil, kayıtlı mânâda sahihtir." ("el-Mukaddimâtü'l-Fergânî", vr. 13-14)

Abdülkâdir Geylânî -kuddise sirruh- Hazretleri **"Fütûhü'l-Gayb"** adlı eserinde buyurur ki:

"O resul ve nebilerin vekilidir, peygamberler bunu vekil etmişlerdir." (33. Makale)

Onların vazifeleri bitti, onlar çekildiler ve onların vazifesini o yapacak, o onları aratmayacak.

Nübüvvetin üstünde hiçbir rütbe olamayacağına göre, bu rütbeye vâris olmaktan daha büyük şeref tasavvur edilemez.

Şeyh Müeyyedüddîn el-Cendî -kuddise sirruh- Hazretleri **"Şerhü'l-Fusûs"** adlı eserinde Hâtemü'l-evliyâ'nın; Hâtemü'l-enbiyâ Aleyhisselâm'ın mertebesine, zâtına, hâline, ahlâkına ve yaptıklarının hepsine tâbi olan en kâmil vâris olduğunu beyan buyurmaktadır:

"Hâtemü'l-veli, Resulullah -sallallahu aleyhi ve sellem-in mertebesine, zâtına, hâline, ahlâkına ve yaptıklarının hepsine tâbi olan vâristir." ("Kitâbu Şerhü'l-Fusûs li'ş-Şeyh Müeyyedüddîn el-Cendî;" Şehid Ali Paşa, nr.: 1240, vr. 136^b)

Allah-u Teâlâ asırlar önce bu zevât-ı kirâm'a esrârını duyurmuş. Bu sırlar gösterilmedikçe bilinecek bir şey değildir.

Yani sanmayın ki size bildirilenlerin hepsi bildirilmiştir.

Tek kelime ile onun ahlâkı ile ahlâklanacak, tabiatı ile tabiatlanacak. Onun ahlâkı da Hazret-i Kur'an olduğuna göre, o yolda yürüten Sahibim'e sonsuz şükürler olsun.

Âhiret Hasenesinden Murad Odur:

1338 yılında vefat etmiş olan Saînüddin Ali Türkî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Fusûsu'l-Hikem**" kitabı'na yazdığı şerhte, Hâtemü'l-evliyâ olan zâtın mânevî ve uhrevî cihetini beyân etmek üzere şöyle buyurmuşlardır:

"Hâtemü'l-evliyâ, O'nun sırlarını asıldan alan, onun (Muhammed Aleyhisselâm'ın) risâlet ve nübüvvet mertebesine bizâtihi vâris olan velidir. O'nun kuşattığı mertebeleri müşâhade eder. Tarif ettiğim gibi, bunların her ikisi de has ve hususidir. Her ikisinin Hâtemü'l-evliyâ'lığı da başka türlü değil, ancak gizli sırlarla ve mânevî hakikatlerle, has ve husûsi bir şekilde zuhur etmiştir."

"O (Hâtemü'l-evliyâ) Hâtemü'r-rusul olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-in güzelliğinden bir güzelliğdir."

'Rabb'imiz! Bize dünyada da güzellik ver, ahirette de güzellik ver!' (Bakara: 201)

Buyruğundaki geriye bırakılma buna hamledilir. Dünya hasenesi Hâtemü'n-nübüvve olduğu gibi, ahiret iyiliği ile murâd edilen de Hâtemü'l-velâye'dir." ("Şerhü'l-Fusûs li-Saînüddin et-Türkî"; Hacı Mahmud Ef., nr.: 2226, vr. 88^b - 89^a)

Bu zât-ı muhteremin beyanlarında çok ince sırlar var.

Şöyle ki;

Hâtemü'l-evliyâ'nın, Allah-u Teâlâ'nın sırlarını asıldan aldığını beyan buyurmaktadır. Tek kelime ile bunun mânâsı, Allah-u Teâlâ kendi esrârını ona duyuruyor.

"O Muhammed Aleyhisselâm'ın risâlet ve nübüvvet mertebesine bizâtihi vâris olan velidir. Onun kuşattığı mertebeleri müşâhade eder." buyurarak intikali haber veriyor.

Tam vâris demek; **"Allah-u Teâlâ onun nurunu olduğu gibi ona intikal ettirmiş."** demektir.

Nitekim Abdülkâdir Geylânî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Fütûhü'l-Gayb**" adlı eserinde buyurur ki:

"O resul ve nebilerin vekilidir, peygamberler bunu vekil etmişlerdir." (33. Makale)

Bunun da mânâsı, o bizzat onların vazifesini görüyor. Çünkü risalet ilâhî hükümleri duyurmak ve tebliğ etmektir. Bundan daha güzel tebliğ mi olur? Meselâ bir insan bir şehirde irşad yapar, çok çok yapsa bir beldede yapar, amma beldelere nasip olmaz. Bu nur beldelere yayıldıkça, hiç kimsenin yapamayacağı cihadi bunların yaptığı artık belli olmuş oldu.

Nasıl ki Allah-u Teâlâ bütün mükevvenâtı kuşatmışsa, ona da ona âit olan vazifeleri mânen kuşattırıştır.

Onu hususiyetine almış, hususiyetini lütfediyor ve onu öylece idare ediyor.

Ali Türkî -kuddise sırruh- Hazretleri Hâtemü'l-evliyâ'nın Hâtemü'r-rusul olan Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-in güzelliğinden bir güzellik olduğunu beyan buyurmaktadır. Yani ona ihsan ettiğini ona da ihsan etmiştir.

Bakara sûre-i şerif'inin 201. Âyet-i kerime'sindeki ahiret hasenesinin "**Hâtemü'l-velâye**" olduğunu beyan etmesi; ona ahirette vazife verecek ve ona göre iş gördürecek demektir. O, O'nun

maiyetindedir, O onu kullandıracak. Yani dünyada onu kullandırıyordu, ahirette de onu kullandıracak, dilediğine dilediğini verecek. O onların oradaki hizmetçisidir. Bir padişahın yanında hususi hizmetçileri bulunur. O ise O'nun hizmetçisidir. O dilediğini yapar. Nazarı nerede ise, nereye nazar ederse her şey oradadır.

Arzettiğimiz bu mevzular çok hassas, çok incedir, Hakk'a taalluk eden meseledir.

Onlar aslâ, hiçbir menfaate tevessül etmezler.

Dünyada da Öncü, Ahirette de Öncü:

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sirruh- Hazretleri O'nunla tuttuğunu, O'nunla yürüdüğünü, O'nunla düşündüğünü, O'nunla baktığını ve bu nedenle de önderlik hususunda ebedî kılındığını "**Hatmü'l-Evliyâ**" başta olmak üzere pek çok kitabında haber verdiği bu velinin, bu lütufla öne geçirilmesinin mâhiyetini ve O'na eriştirilmesinin sebeplerini, Re'y'de bulunan talebelerinden birine yazdığı cevapta şöyle izah etmektedir:

"Allah seni muvaffak kılsın! Eşyada O'nunla olmak; dünyada da, ahirette de yakınlık menzillerine O'nunla ulaşmak... İşte bu sebeple O, ona her devirde ve her hâl üzere sana öncü olmayı vâcib kılar. Şu kadar var ki o, dünyada O'nun kabzasındadır; O'nunla kalkar, O'nunla oturur, O'nunla mukâbele eder, O'nunla tedbirde bulunur, O'nunla daralır, O'nunla genişler; O'nunla işitir ve görür, O'nunla bilir ve düşünür.

Ahirettekine gelince; sana O'nun Resul'ünün hediyesini, müjdesini ve armağanı ile berâberliği verir.

Zira onunla ilgili olarak şöyle buyurulmuştur:

'Ölen kimse Allah'a yaklaştırılanlardan ise; ona rahatlık, güzel rızık ve Naîm cenneti vardır.'
(Vâkıa: 88-89)

İşte bu kula onun da öncülüğünü buldurur. Kendisini vafettiğimiz ve kendisine izâfe ettiğimiz şeye hazırlar. Bahsettiğimiz şeye göre de, gelecek her şeyi kendinde hazır bulur." ("Cevâbu Kitâbu mine'r-Re'y", s. 184. bas. Beyrut, 1992)

Dünyada da Delil, Ahirette de Delil:

Hâtemü'l-evliyâ olan zâtın dünyada O'nun himaye ve tasarrufu, ahirette de O'nun emniyeti içinde bulunacağını beyan eden Hazret'in yukarıdaki sözlerini; "**Nevâdirü'l-Usûl**" isimli eserinde mağfiretin derecelerini ve "**Heybet**" ve "**Üns**" mertebesi ile "**Ferdâniyyet**" mertebesi arasındaki farkı beyan ederken, daha açık ifadelerle ortaya koyduğu görülür.

O'nun bu mertebede, önceki iki mertebeyi de üzerinde toplayacağını beyan eden Hazret, onun kalbindeki şeyi dünyada iken tarif etmenin mümkün olmadığını; Allah'ın "**Emîn**"i ve "**Muhaddes**"i olan bu zâtın tüm bu lütuflara rağmen O'ndan son derece korkup çekindiğini ve bu vasıflarıyla onun dünyada da, ahirette de ilâhî bir delil olacağını ifşâ ederek şöyle buyurmuştur:

"Bil ki, mâğfired için birtakım dereceler vardır. Resul -sallallahu aleyhi ve sellem-in gerek önceki, gerekse sonraki günahları mağfired edilmiştir. Ondan sonra onun, bundan hâlî olmayan ameli de iyi amellerle mağfirete uğramıştır."

"Dünyada iken O'nunla Üns'ten bol hisse alan her kişiyi, buradaki bir örtü kendi günahlarından perdeler. O'nun Allah-u Teâlâ ile ünsiyeti iyice artar. Kalbi O'nun katındaki Cemâl mülkünde bulununca, O'nun cemâlinden destek görmesinden ötürü Allah-u Teâlâ ile ünsiyet eder. Onda artık üns ağır basar ve yarın arzalandığı günde de onun Üns'ü ile karşılaşılır. Kalbi O'nun katındaki Celâl mülkünde bulunan kimseye gelince, onda ise Heybet gâlip gelir ve yarın da O'nun emniyeti ile karşılaşılır.

Kalbi O'nun katındaki, O'nun melikliğinin Mülk'ünde bulunan kimsenin ise, Cemâl ve Celâl mülkünü aşır, O'nun vahdâniyyet'ine kadar ulaşması, O'nun ferdâniyyet'inin içinde O'nunla ferdleşmesi dahî mümkünleşir. İşte onlar o gün hafif olarak gelirler.

Onlar işte bu halvet sâyesinde, O'nun katındaki sıfatların ilmi bitip tükenerek, kalpleri Mülk'ün Melik'inde bulunan; kalplerindeki şey dünya gücü ile tarif edilemeyen, O'nun yeryüzündeki emînleridir. Onlar yarın da bir dâvetçi tarafından karşılaşılırlar.

İşte o, O'na kulluk hususunda Heybet sahibidir. Zira O ona kendi işlerinden olan her işte, büyük bir korku ve dehşetli bir tehlike üzerinde tutarak, âdetâ canını çıkartır gibi farklı bir şekilde muâmele eder. O, aynı zamanda O'na kulluk ve amel etme hususunda da Üns sahibidir. Ne var ki, onu kendisine atfetmeye meylettiği vakit, bunu kendisinden gizler. O'nu kendisine yükselterek kendisine muhabbet eder. O, O'nun emniyeti hakkında şaşkınlık sahibidir. O'nun ilâhî kabzasının içinde bulunduğu için, âdetâ itminan bulmuş gibidir. O, O'nu kendi adına kullanır, kendi adına kullanmasıyla da ilâhî işler üzerinde şerefini arttırır.

O dünyada da bir delildir, ahirette de bir delildir.

O, O'nun genişletmesiyle geniş çıkan bir Emîn'dir. Aynı zamanda o Muhaddes'tir. O Heybet sahibi ve Üns sahibi olan ilk iki sınıftan çok daha ulu ve yücedir. Zira Üns sahibi Melik'le ünsiyet ederek geniş çıkar, bu ise bizzat Melik'le geniş çıkar. Melik'le geniş çıkanla, Melik'in Üns'ü ile geniş çıkan elbette ki birbirinden daha farklıdır." (Nevâdirü'l-Usûl fî Ma'rifeti Ehâdisü'r-Resûl, c. 1, s. 656-657)

Hatmü'l-Evliyâ'ya Muhabbetin Neticeleri:

İsmail Hakkı Bursevî -kuddise sırruh- Hazretleri Bursa Eski Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi'nde muhafaza edilen "**Kitâbu'n-Neîce**" adlı eserinde ise, Hâtemü'l-evliyâ olan zâtın kitaplarının Hazret-i Kur'an'la dolu olacağını, bu ilmin has bir ilim olduğunu iki asır öncesinden haber vermekte, o devirde yaşayacak bütün ehl-i imâni bu zâta tâbi olup kurtulmaya teşvik etmektedir:

"Hatmü'l-evliyâ'ya muhabbet eyle, tâ ki bununla dahi şefaâte muhtaç olmayasın.

Zira bu bir muhabbettir ki adâvetleri ref' eder. (Düşmanlıkları kaldırır).

Ve bu bir ikrardır ki kabirde, münker ve nekiri hayrette kor.

Ve bu bir intisabdır ki selâtin ona reşk eyler. (Sultanlar gıpta ederler).

Ve bu bir ilimdir ki, hakîmin akli bunda münce mid olur. (Hikmet sahiplerinin akılları donar kalır.)

Ve bu bir dergâhtır ki, havâss (zâtlar) ona meşyen ale'l-vücu (yüzüstü sürünerek) gelir.

Ve bu türbeye kubbedir ki, seri eflâkin (süratli feleklerin) fevkindedir.

Ve bu türbenin sırrı bir sırr-ı azîmdir ki, (öyle büyük bir sırdır ki), cemî'i emsâra sâridir. (Bütün şehirlere sirayet etmiştir).

Ve bu bir kitaptır ki, kütüb-ü ilâhiyye umumen bunda mündericdir. (İlâhî kitaplar bunun içinde dercedilmiştir).

Ve bu bir kalemdir ki onun levhi âriflerin kalpleridir.

Ve bu bir nakş-ı garib (bambaşka bir nakış)dır ki, her kim onun sıbğıyla masbuğ olursa (onun boyasıyla boyanırsa) ebedî solmaz.

Ve bu bir şekildir ki, bunun neticesine kimse ermez ve ilmî dairesine bir fert girmez." ("Kitâbü'n-Netice"; Genel, nr.: 1136, vr. 248^a)

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri bu husustaki tasdikini "Fusûsu'l-Hikem" adlı eserinde:

"O, zâhirde tâbi olduğu hükmü, bâtında Allah'tan alır." sözü ile yapmıştır. (s. 45)

İsmail Hakkı Bursevî -kuddise sırruh- Hazretleri; **"Bu bir kitaptır ki, ilâhî kitapların hepsi de bunda dercedilmiştir."** buyuruyor. Bütün ilâhî kitapların hülâsası Kur'an-ı kerim'dir. Kur'an-ı kerim'in bütün Âyet-i kerime'leri girdiğine göre kütüb-i semâviyye bu kitaplara yayılmış demektir. Bunu da Allah-u Teâlâ başka kimseye nasip etmemiştir.

"Bu bir ikrardır ki kabirde münker ve nekiri hayrette kor." sözünde gizli sırlar var. Size temsilini verelim: Farz-ı muhal ki herhangi bir ifade almak için eve emniyetten bir polis geldi. Reisicumhuru orada görürse ne yapar? Bu husus ise ondan da incedir.

Yine bu beyanında onun boyası ile boyanan kimsenin ebedî olarak solmayacağını beyan buyuruyor. Bu ise Cenâb-ı Hakk'ın nasıpdar ettiği seçkin müride âittir. Seçkin mürid onun boyası ile boyanmıştır, onun ahlâkı ile ahlâklanmıştır. Onun resmidir, benzeridir. Durumları böyle olduğu gibi, ahirette de beraber olacaklardır.

Bunlar Allah-u Teâlâ'nın sevdiği, seçtiği öyle kullarıdır ki, **"Hâtemü'l-velî"**ye neler bahşedeceğini Allah-u Teâlâ göstermiş, görerek ve bilerek konuşmuşlar; işin ehemmiyetini, ciddiyetini ve faziletini ibraz etmişlerdir.

Bâtın Saltanatının Kemâli:

İbrâhim Hakkı Erzurûmî -kuddise sırruh- Hazretleri **"Mârifetnâme"**sinde; İmâm-ı Rabbânî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin, âlemin imandan uzaklaştığı bir zamanda gönderileceğini haber verdiği **"Kutb-u irşad"**ın vasıflarını bir bir beyan etmiş, mânevî mertebesinin yüceliğini gözler önüne seren ifadeler arzetmiştir.

Hazret, eserin **"5. Bâb"**ının **"7. Fasil"**ında bu hususla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

"Bu yedinci makam bütün diğer makamların en büyüğü ve en yükseğidir. Zira bunda bâtın saltanatı kemâle ermiş, mücâhede tamam olmuştur. Riyazete ihtiyaç kalmayıp, orta halde bulunmak yeterli olmuştur. Bu makam sahibinin artık hiçbir isteği kalmamış, her murada nâil olmuştur. Yalnız Cenâb-ı Hakk'ın rızâsını almak kalmıştır.

Bu kâmilin bütün hareketleri sevap ve ibadettir. Onun temiz nefesleri kudret ve inayettir. Tatlı sözleri sırf ilim ve hikmettir, pür lezzet ve halâvettir. Mübarek yüzünü görmek huzur ve nûzhettir. Bu azizi görenlerin kalbine Allah-u Teâlâ'nın zikri ve fikri gelir, huşû ve hudû ile Cenâb-ı Hakk'a yönelir. Nasıl yönelmesin ki, bu Allah'ın velisinin mübarek yüzünü görmektedir.

Belki o dördüncü makamda Allah'ın velisi idi. Çünkü dördüncü makam avam evliyâsının makamı, beşinci makam seçkin evliyânın makamı, altıncı makam seçilmişlerin seçilmişlerinin makamıdır.

Vermek isteyince, vermesine hiç kimsenin mâni olamadığı, vermemek isteyince de, vermemesine hiç kimsenin mâni olamadığı Allah-u Teâlâ her ayıptan münezzehtir.

Bu Kahhar ismi Kutb'a mahsus olan isimlerdendir. Kutup bununla sâliklerin yardımlarına koşar, onlara nur ve hidayet müjdeleri ulaştırır. Hatta sâliklerin içinde kendiliğinden zuhur eden cezbe, sürur ve huzur gibi gönül ve ruh hallerine yardım, İrşad kutbundan olup onların zikir ve teveccühlerine karşılıktır.

Bu makam sahibi bir an bile ibadetsiz olmaz. O bütün vücut âzâlarıyla, diliyle, eliyle, ayağıyla yahut yalnız kalbiyle ibadettedir. Bir an bile Cenâb-ı Hakk'tan gâfil kalmaz.

Bu kâmilin istiğfarı çoktur. Tevâzusu yerindedir. Halkın Cenâb-ı Hakk'a yönelişi onu çok sevindirir. Halkın gafleti ve yüz çevirmeleri ise onu fazlasıyla üzer ve öfkelenir. Allah'ı isteyenleri ve sevenleri, evlâdından daha çok sever.

Bu kâmilin ağırları çok, hareketi az, kuvveti zayıftır.

Allah-u Teâlâ'nın emir ve yasaklarına tam uyar ve bunları gayet yumuşak ve güzel bir dille halka telkin eder, öğretir.

Muhabbet ehlini sever, sevilmeceklere sevgisizlik gösterir. Gerek sevgisi gerekse kızması kendi nefsi için değil, sırf Allah içindir. Kalbinde kimseye kötülük beslemez. Kınayanların kınamasından korkmaz.

Bunun kahır lütfu ile, kızması hilmi ile, celâli cemâli ile karışık olduğundan; kızma halinde râzî olup, rızâ halinde kızma gösterir. Fakat her şeyi yerli yerinde yapar. Her halinde adalet üzere hareket eder.

Himmetle bir şeyin olmasına, bir sözünün yerine gelmesine teveccüh ederse, onun muradına uygun olarak hasil olmuş bulur. Çünkü bu kâmilin dileği, Hakk'ın dileğine uygundur. Rızâ ve kızması O'nunla kâimdir. Ruhu O'nunla olup hep huzurdadır."

Fakir tevazu kanatlarını yerlere kadar serer. Ne mutlu o insanlara ki altına girer. Ne bahtsız insan ki üstüne çıkar.

Şunu tavsiye ederim ki; bizi üzmeyin. Bizi üzdüğünüz zaman siz iflah olmazsınız.

Allah-u Teâlâ'nın "Ferdaniyet"ine Ulaştırdığı "Lütfullah"ı:

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Şifâu'l-Alîl**" kitabı'nın son yaprağında ilâhî dâvetin ancak iki yol üzerinde gerçekleşebileceğini beyan ederek, bunlardan ikincisini "**İnfirâd**"; yâni "**Ferdleşme**" yolu üzerinde bulunan zâtin gerçekleştireceğini haber vermiştir.

Buyurur ki:

"O'na sevap ve ikab yolu üzere dâvet eden kimsenin durumu; onları O'nun emrine ve nehyine dâvet etmek, onlara O'nun sevâbından ve ikâbından bahsetmek, böylece de nefislerini bununla tedavi etmektir..."

O'na 'İnfirâd'; yani 'Ferdleşme' yolu üzere dâvet eden kimsenin durumu ise, onları ubûdete dâvet etmek ve kötü hâlleri terk, hâkimiyeti ve iktidârı bırakma, şehvetleri giderme, tâ ki nefislerini buna bağlayıncaya kadar, onlara O'nun ihsan ve minnetini zikretme, sonra da kendilerini bundan yana bir âyete, O'nun hükümlerine ve rubûbiyetine dair sıfatlara, nefislerine onu istetinceye ve kendilerine O'nun sebebinden bir sebep bularak, akıllarını O'na yöneltinceye kadar, bidayetten nihayete kadar ilâhî Heybet'e sürüklenme hususunda onlara bir delil olmaktadır. ("Kitâbu Şifâu ve'l-Alîl"; Veliyyüddin, nr.: 770, vr. 8^b)

Allah-u Teâlâ onu bu vazife ile ileriye sürmüş, onu bununla vazifeli kılmış. O bu vazifeyi yapmak zorundadır.

Allah-u Teâlâ Resul-i Ekrem -sallallahu aleyhi ve sellem- Efendimiz'e hitaben Âyet-i kerime'sinde şöyle buyurmuştur:

"Ey Resul! Rabb'inden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun." (Mâide: 67)

Zira o da aynı vazife ile vazifelidir, bu emr-i şerif ona da mahsustur.

Peygamber Aleyhimüsselâm Hazerâtı ümmetlerini katî delillerle Allah yoluna dâvet ettikleri gibi, Vâris-i enbiyâ olan ümmetin seçkinleri de halkı Hakk'a davet ederler. Onların tebliği daima kati delillere dayandırıldığından, onları yıkmak ve çürütmek imkânsızdır. Zanlarıyla karşı çıkanlar her zaman için zelil düşmüşlerdir.

Nübüvvetin üstünde hiçbir rütbe olmayacağına göre, bu rütbeye vâris olmaktan daha büyük şeref tasavvur edilemez.

Onlar şu Âyet-i kerime'nin lütuf tecelliyatına mazhardırlar:

"Yarattıklarımızdan öyle bir topluluk da vardır ki, onlar Hakk'a iletirler ve Hakk ile hüküm verirler." (A'râf: 181)

Bu topluluk Allah-u Teâlâ'nın, kalplerine nuru akıtıp hakikati bildirdiği, Zât-i akdes'ini duyurduğu ve hakikati bildirmek için gönderdiği kullardır.

Bu ilâhî hüküm Asr-ı saâdet'ten kıyamete kadar geçerlidir ve müslümanlar için büyük bir müjdedir.

Allah-u Teâlâ bir lütuf, ikram ve ihsan olarak, hâl, ahvâl ve zamana göre Peygamber Aleyhimüsselâm Efendilerimiz'i, onların gelmediği bir zamanda da vekillerini gönderdi.

Bu gönderilme durumunun Kur'an-ı kerim'deki ispatı şudur:

İsa Aleyhisselâm hayatta iken, dinini müjdelemek için zaman zaman çeşitli yerlere dâvetçiler gönderiyordu. Antakya halkını Tevhid'e dâvet etmek için Havârilere'nden iki kişiyi göndermişti. Oranın halkı karşı çıkınca, arkalarından bir Havârî daha gönderdi.

Bu üç zât Antakya halkına:

"O zaman kendilerine iki elçi göndermiştik de, onları yalanlamışlardı. Biz de bir üçüncü ile onları takviye edip desteklemiştik. 'Gerçekten biz size gönderildik.' demişlerdi." (Yâsin: 14)

Dikkat edilirse onları görünüşte İsa Aleyhisselâm gönderdi, fakat Allah-u Teâlâ: **"Biz gönderdik."** buyuruyor. **"Biz gönderdik."** buyurulması, İsa Aleyhisselâm tarafından gönderilmeleri de Allah-u Teâlâ'nın emriyle olduğundan dolayı olmuş oluyor.

Binaenaleyh bu gönderilenler Allah-u Teâlâ'nın emrini tebliğ ediyorsa, gönderilmiş olduğu için, halkın onlara itaat etmesi gerekiyor.

Bir kardeşin rüyâsında geçen gizli bir söz var. Sıddık-ı Ekber -radiyallahu anh- Efendimiz: "O *Lütfullah'tır.*" buyurmuş.

Bu isim ona çok önceden beri verilmiş, amma bugün meydana çıktı. Allah-u Teâlâ merhameti, ihsanı, ikramı ve lütfu olarak bu Lütfullah'ı beşeriyete gönderdi.

Bu gönderilmenin mânâsı: Bu O'nun lütfudur, ilâhî emirlere ve hükümlere râm olmanız, saâdet-i ebediyeye ulaşmanız için sizi Hakk'a hakikate dâvet ediyor, bu Lütfullah'ı vesile kılıyor.

Kendisini bu lütfu mazhar etmiş, mazhar ettiği lütfu size de ulaştırmaya çalışıyor.

Dünya bozulmaya yüz tutmuş, fitne ve fesat ayyuka çıkmış, bölücülük ateşi ortalığı sarmış; dinsizliğin, ahlâksızlığın her türlü son haddine varmış, Deccâl'den daha beter olan sapıtcı imamlar türemiş. Bu en büyük fitne zamanında hükümlerini ayakta tutmak için, kâfirlerin küfrünü ortaya koymak için, bu fesadı yok etmek için, o bir fırkayı kurtarmak için Allah-u Teâlâ Lütfullah'ı göndermiş.

Bu noktada Hazret-i Ali -radiyallahu anh- Efendimiz buyururlar ki:

"Yeryüzü, ilâhî hükümleri ayakta tutan kimseden hâlî kalmaz. ... Allah-u Teâlâ hüküm ve hüccetlerini onlarla korur. ... İşte bunlar Allah-u Teâlâ'nın kulları içinden seçtiği dostları, yeryüzünde dinine dâvet ve irşad için vazifelendirdiği kullarıdır." (Ebu Tâlib el-Mekkî, "Kûtu'l-Kulûb", c. 1, s. 134'den naklen)

İlâhî dâveti "**İnfirâd**", yâni "**Ferdleşme**" yolu üzerinde bulunan Hâtemü'l-velî'nin gerçekleştirmesi mevzusuna gelince;

Her şey bir kabuktur, Hâtemü'l-velî de bir kabuktur, amma o kendisinin kabuk olduğunu görür, o kabuğun da yok olmasını ister. Fenâfillâh işte burada tecellî ediyor. Bunun içindir ki Fenâfillâh'ın içine ikinci bir noktanın girmesi yersiz olur.

Fenâfillâh deyince O var, kabuk vesaire gibi başka hiçbir şey yok. Bu mevzunun özü de budur.

Bu fertleşmenin mânâsı şudur ki; o bir kabuk olduğunu bilip, hükümsüz olduğunu anladığı zaman fertleşir, fertleştiği zaman da O kalır. Çünkü O'ndan başka hiçbir mevcut olmadığını görünce, kendi kabuğunu da eritince, O'nunla fertleşmiş oluyor, yani O oluyor.

Size temsil getirelim: Farz-ı muhal ki bir şeyin üzerine bir perde geçirilmiş. Perdeyi kaldırdığınız zaman o şey zâhir olur ve görünür. İşte bu fertleşmede de perde erimiş oluyor, o artık O'nunla fertleşiyor. Başka bir şey kalmadı artık, perdenin hükmü kalmadı.

Bu da ancak O'nun tecelliyâtı ile husule gelir. Yoksa bir mahlûkun yapabileceği bir iş değildir ve bu hâl sık sık tecellî eder.

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin bir beyanları da şöyledir:

"İşte bu mertebe 'İnfirad billâh'tır, yakınlıkların en büyüğü de O'nun yakınlığıdır. O, onu kendisine yaklaştırır, onu kendi huzur-u ilâhîsine yerleştirir ve tertemiz kılar. Vahdaniyet'ine ulaşan yolu ona açar; artık o, O'nun ferdâniyyet'ine nazar eder. Allah-u Teâlâ onu kendisiyle diriltir ve onu kendi adına kullanır. O, O'nunla konuşur, O'nunla düşünür, O'nunla bilir, O'nunla hareket eder. Heybet ve Üns makamı sayesinde eminlerin makamına ulaşması da mümkünleşir." ("Nevâdirü'l-Usûl fî Ma'rifeti Ehâdisü'r-Resûl"; c. 1, s. 479-480)

Allah-u Teâlâ onu öyle yaratmış ve onu dilediği gibi O kullanıyor, dilediği gibi O yürütüyor. Onun iradesi yok. Gerçekten onun iradesi Allah-u Teâlâ'nın iradesine bağlıdır. O yarattı, O yürüttü. Onun aslında bir sıfatı var, bir hayâli, bir maskesi var. O bir robot gibidir. Bütün değer; içinde O olduğundan, O yürüttüğünden, O koruduğundan dolaydır. Ona verdiği diğerine vermemiş.

**Hikmetü'l-Ulyâ ve
Hâtemü'l Velî'ye Verilen
"Has Velâyet" in Mâhiyeti:**

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sırruh- Hazretleri "**İlmü'l-Evliyâ**" kitabı'nda, Hâtemü'l-evliyâ hakkında şöyle buyurmuşlardır:

"Ayrıca onlar, ilâhî hücceti ayakta tutarlar.

Onlar o kimselerdir ki, Ali bin Ebî Tâlib -radiyallahu anh- onları tavsif ederek şöyle buyurmuştur:

'Yeryüzü Allah'ın hüccetini ayakta tutan kimseden hâlî kalmaz. Bunların sayıları çok az, fakat Allah'ın yanındaki yakınlıkları çoktur. Ruhları en yüce yere bağlıdır. İşte bunlar kulları içinde Allah'ın halifeleri, beldeleri içinde O'nun emînleridir.'

Onlar Aziz ve Celil olan Allah'ın Kitap'ta zikrettiği hidayet imamlarıdır.

Buyurur ki:

'Yarattıklarımızdan öyle bir topluluk da vardır ki, onlar Hakk'a iletirler ve Hakk ile hüküm verirler.' (A'râf: 181)

Onlar, kendilerine itaat etmeleri halka vâcip kılınan emir sahipleridir.

Allah-u Teâlâ şöyle buyurmuştur:

'Allah'a itaat edin, Resul'üne itaat edin. Sizden olan emir sahiplerine de!' (Nisâ: 59)

Allah Azze ve Celle'nin kendisine itaati, üstünlüğü nedeniyle Resûl'üne itaatin içinde kılması da bundandır.

Allah Tebâreke ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

'Peygamber'e itaat eden, muhakkak ki Allah'a itaat etmiş olur.' (Nisâ: 80)

İşte bu, bu ümmete, O'nun diğerlerinden mükerrem kılındığını bildirmek içindir. Onun derecesi diğer Resul'lerin derecesinden daha yüksektir. Zira bu, O'nun bütün herkese 'Hatmü'n-nübüvve' ile gönderdiği kuludur. Ona hem nübüvvet vermiş, hem de onu kendisiyle hatmetmiştir. Nefsi, hevâsı ve hevâsının kendisine yol bulabilecek bir gölgesi yoktur.

İşte Allah onu da ona yükseltmiş; kendisine bir keramet vererek, onun ümmetinin içindeki halifelerden kılmıştır. Dolayısıyla onları da hevânın gölgesinden ve nefislerinin kendisini hatıra getirmesiyle ilgili alâkalardan tefrik etmiştir.

O, onu diğer Resul'lerden üstün yaparak, kendisine itaati Resul'e itaatin içinde kıldı. Diğer veliler üzerindeki üstünlükleri nedeniyle, bu halifelere itaati ümmete vâcip kılması da tıpkı bunun gibidir.

Onlar has veliler ve Allah'ın yeryüzündeki erleri olan öyle kimselerdir ki, peygamberler ve şehidler kıyamet gününde onların yerlerine ve Allah-u Teâlâ'ya olan yakınlıklarına gıpta edeceklerdir. Allah bilendir." ("Kitâbu İlmü'l-Evliyâ"; Haraççioğlu, nr.: 806, vr. 45^p - 46^a)

Hatmü'l-Evliyâ'ya Yapılan Biat'ın Hakikati:

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sirruh- Hazretleri onun elini kabul etmekle emrolunmasının mânâ ve hikmetini ise şöyle açıklıyor:

"Hakk Teâlâ en büyük imamı vrettiği vakit, evvelkilerin de tâbi olduğu kimse olur.

Nitekim şöyle buyurmuştur:

'Sana biat edenler ancak Allah'a biat etmiş olurlar. Allah'ın eli onların eli üzerindedir.' (*Fetih: 10*)

Bu makama büyük seçkin Peygamber'den sonra, Hatmü'l-evliyâ'dan başkası erişemez." ("Anka-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-Evliyâ", Şehid Ali Paşa, nr.: 1287, vr. 46^b)

•

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sirruh- Hazretleri "**Ankâ-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-evliyâ**" adlı eserinde; Hâtemü'l-enbiyâ Aleyhisselâm'ın ashâbı ile Hâtemü'l-evliyâ olan zâtın ihvanını aynı noktada birleştiren zamandan söz ederek şöyle buyurmuştur:

"Seniyye ameli'ne ve en ulu tecellî'ye göre, Peygamber'in sahâbesinden herhangi bir kişiyi öne geçirmiş olan şey, sana has kılınan zamanda, senin ihvânın arasında da meydana gelince; senin zamânın onların zamânıyla birleşir ve artık onların yoldaşı cümlesinden olursun." (vr. 15^b)

Bu durumda ihvana ne düşer? İlâhî emir ve hükümlere tâbi olması, Resulullah Aleyhisselâm'ın izinde yürümesi ve Hâtemü'l-velî'ye teslim olması.

Bu dairede yürüyenler bu dâirenin içine alınır.

Bu nimetin kıymetini bilelim, şükürümüzü artırmak için vesile arayalım.

Hâtemü'l-Evliyâ'nın, Halkın Fesada Düştüğü Bir Devirde Türk'e Gönderilmesi:

Yaklaşık on bir asır önce kaleme aldığı "**Hatmü'l-Evliyâ**" adlı eserinde, kırkların tümünün zuhurundan sonra "**Hâtemü'l-evliyâ**" olan zâtın kâim olacağını haber veren Hakîm et-Tirmizî -kuddise sirruh- Hazretleri (v. 932), yaşadığı mânevî tecellîleri anlattığı "**Büdüvv-ü Şe'n**" adlı risâlesinde belirttiğine göre, kırkların zuhûrundan sonra kâim olacak olan bu zâtın, halkın fesada düştüğü bir zamanda Türk'e gönderileceğini keşfetmişti.

Hazret sanki âhir zamanın fitne, sıkıntı ve buhranla dolu karanlık günlerinde yaşayan insanların, isyanları nedeniyle belâyâ maruz kaldıkları bir âna nazar edercesine, mânâ âleminde; "**halkın hepsini susmuş, korkudan dehşete düşmüş**" ve "**kimileri kimini tanımaz ve korkudan garipleşmiş**" bir hâlde müşâhade etmiş; kendisine Allah tarafından "**emrolunmuş bir kimse**"nin, "**hiç kimse farkına varmadan**" böyle bir ortamda "**yardımcılarıyla birlikte**" yeryüzüne geldiği haber verilmişti.

Bu kişi diğer veliler üzerinde söz ve tasarruf sahibi bir zât olmalıydı ki, tanımadığı bir kimse kendisine; "**Şu acâipliği görüyor musun? Emrolunan kişi kendileriyle konuşmak için tüm dünya ehlerinden kırk kişiyi istemiş!**" diyerek, onun "**hepsi dünya ehlerinden olan bu kırklar**"ı mânevî bir toplantıya çağırıldığını bildirmişti. Toplantı emri yalnız kırklar'a gelmiş, ancak bu zâtı, yanındaki bazı velilerle birlikte Hazret de merâk edip görmeyi istemiş. Öyle ki; "**Emrolunan kişiyi ben hangi şeyle tanıyacak ve (onunla) ne zaman tanışacağım?**" diyerek, bu arzusunu açıkça da dile getirmekteydi. Bunun üzerine Hazret'e: "**Kırkların henüz tamamı mevcut değilken; emrolunan kişinin bunların üzerine, Türk'e geleceği haber**" verildi.

Nitekim Hazret, bu haberi aldıktan kısa bir süre sonra; halkı içinde buldukları çalkantı ve karışıklıktan kurtaran bir de ordu bulunduğunu müşâhade ederek; **"Halkın, maiyyeti Türk olan bir orduya mürâcaat ettiklerini gördüm, Türk onlara yoldaşlık ediyordu."** diyor ve ardından **"Kendilerini korkuttuğunu görmüş olduğum şeyden onlar sayesinde tesellî buluyorlardı."** buyurarak, halkın içine düştükleri fesaddan bu ordu sayesinde kurtulduklarına işaret ediyordu. Çünkü bu zât **"Türk'e geleceği"** sırada, henüz **"kırklar tamamına ermeden bu halk fesâda düşmüş"**tü.

Hazret nihayet kırklarla birlikte bu toplantıya katılacağını haber aldı ve kendisini tutamayıp ağlamaya başladı. O an kendisine: **"Niye ağlıyorsun? Biz onunla konuşup sırlaşacağız ya!"** diyen bir kimseye; **"Ben başka bir yere konulacağım diye ağlamıyorum. Kalbimin merhametinden ötürü ağlıyorum. Bana insan topluluklarının içine konulacak olan kırklar daha bu devirde seyrettirildi ya, işte bunun için ağlıyorum!"** demiş ve yine kendisine heyecanla: **"Emrolunan kişiyi gördün mü? Emrolunan kişiyi gördün mü?"** diyen başka bir kişiye ise: **"Hayır! Lâkin kubbe kapısının sonuna kadar vardım, iki ayağımla sıçrayarak emrolunan kişinin kapısını çaldım. Emrolunan kişiyi bu kubbeden elini çıkarır gibi gördüm."** cevabını vermişti.

Bunları söylerken, birdenbire **"emrolunan kişi"**nin **"kırklar"**a işaret ederek; **"Bu kırkları şu hazîreye götürün, onları burada 'ayakta tutma'ya hapsedin!"** emrini verdiğini işitti. Hazret, o kişiyi görme lütfuna eriştiği bu andan sözederken; **"O bu dünya ehlinden daha farklı ve seçkindi. Ben emrolunan kişinin küçük ordusuyla ve Türk'le yürüyordum, bana hiç kimse zarar veremiyordu. O ben de dâhil olmak üzere, büyüklerin hepsini bu toplantıda biraraya topladı."** diyordu. Bundan sonra o zât, Hazret'e; **"Mescide çık, sana kendimle ilgili sırlar vereceğim!"** dedi ve ardından kendisine: **"Sen onların tümünün zuhuruyla kâim olacak kimseyi görüyorsun!"** şeklinde bir hitap geldi. (Hakîm et-Tirmizî, "Risâle-i Bûdûv-i Şe'n", İsmâil Sâib, nr.: 1571, vr. 215b-216^a-217^a)

Bu beldenin Türk beldesi olduğunu Allah-u Teâlâ ona bin kûsur sene evvel bildirdi. Bu doğrudan doğruya ilâhî bir ilhamdır ve bir keramettir.

Hazret arzettiğimiz beyanlarında; **"Halkın, maiyyeti Türk olan bir orduya mürâcaat ettiklerini gördüm, Türk onlara yoldaşlık ediyordu."** buyuruyor.

Bunun mânâsı;

Osmanlı devleti bir zamanlar İslâm'ın bayrağını götürüyordu. Hilâfet onlardaydı. Allah-u Teâlâ onları her devirde velilerle destekledi. Fakat âhîrzaman geldi, fesat devri başladı ve bu necip millet bozuldu, fesat hâline düştü. Öyle bir fesat ki, iman ile küfür birbirine karıştı.

Böyle bir zamanda, bu necip milletin necip olanlarını kurtarmak için, Allah-u Teâlâ bu beldeye Hâtemü'l-velî'yi gönderdi. Bu milleti seviyor, neciplerini ayırıyor, onları desteklemek için bir lütuf veriyor.

Daha evvel de arzetmiştik ki; bu birinci basamaktır. Hem Türk milletine, hem de Türk ordusuna gönderildi. Bu gönderilme Türk milletinin ıslâhı, ordunun mânevî desteğidir.

Binaenaleyh bu destek ahirete çekilinceye kadar devam edecek. İşin nezaketi daha sonra başlayacak. Nasıl ki her çadırın bir direği olur, çadırı ayakta tutar, direk yıkılınca çadır da yıkılır.

Allah-u Teâlâ bu direği çekince bu millet büyük bir perişanlık içine düşecek, bu perişanlık bütün İslâm âlemine sirayet edecek. İslâm âlemi bir müddet büyük bir çalkantı içinde bulunacak. Fitnenin en çok yayıldığı bir anda Allah-u Teâlâ çığır açmak için, bayrağı kaldırmak için Hazret-i Mehdi'yi gönderecek ve ona ruhsat verecek. O kendisine bahşedilen ruhsatla, mânevî destekle murad edilen noktaya kadar yürüyecek, vazifesini ifâ edecek. Sonra onun elindeki iradeyi de çekecek. Deccal'e salâhiyet vermeyi murad edince, onun kuvvetine karşı çok zayıf düşecek. Bunun sebebi, Hazret-i Mehdi uzağa açılacak, o ise istilâya başlayacak. Ortalık büsbütün karışacak. Hazret-i Mehdi çok zayıf düşünce, onun maiyetini kurtarmak ve İslâm'ı galebe çaldırmak için Allah-u Teâlâ üçüncü olarak da Hazret-i İsa Aleyhisselâm'ı gönderecek. Deccal ve yahudiler o şekilde temizlenecek. İslâm âlemi küffârdan, yahudinin zulmünden kurtarılmış olacak. Fakat bununla kalmayacak. Bu hâlâtı gören Çin harekete geçecek, o zamana kadar harplerle boşalan dünyayı istilâ edeyim diyecek. Üzerlerine tank gibi

yürüyecek, fakat Allah-u Teâlâ onları da bir gecede helâk edecek ve böylece dünyayı boşaltmış olacak.

Halkın Tepesine Vurulan Tokmak:

Seyyid Abdülkadir Geylânî -kuddise sirruh- Hazretleri "**Feth'ur-Rabbânî**" adlı eserinin **60. Meclis**'inde şöyle beyan buyuruyorlar:

"O öyle bir kuldur ki, Hakk'a vâsıl olmuş, O'nu görmüş ve mâsiva denen Hakk'ın zâtından gayri şeyleri bilmiştir. Artık işi halkla uğraşmaktır. Yerine göre halkın tepesine bir tokmak olur. Hak olanla bâtil olanı birbirinden ayırt eder. Onları Azîz ve Celîl olan Allah'ın katına götürmek için bir elçi bir kılavuz olur.

Bu zâta melekût âleminde Azîm; yani 'Büyük kişi' ismi verilir. Bütün halk onun kalbinin ayakları altında durur ve onun gölgesinde gölgelenir. Bu hâlleri işitip heyecana kapılma!.." (60. Meclis)

Hâtemü'l-Evliyâ'nın

"Din Kâfirleri"ne Vurduğu İki Kılıç:

Âhir zamanda zuhûr edecek olan "Hâtemü'l-evliyâ"nın vasıflarını açıkça gözler önüne seren Sa'deddîn el-Hamevî -kuddise sirruh- Hazretleri, "**Risâle fî Zuhûr-ı Hâtemü'l-Velâye**" adlı eserinin son satırlarında Hâtemü'l-evliyâ'nın vazîfesine işâret etmiş; onun Allah tarafından verilmiş iki kılıca sâhip olduğuna dikkati çekerek, onu "din kâfirleri"ne gâlip getiren bu kılıçlardan birinin "kalem"i, diğeri ise, vâris olduğu "yakîn" mertebesi olduğunu haber vermiştir:

"Bil ki, onun alâmetlerinden birisi de; onun kılıcının, mukâbele ettiğinde kendisini gâlip getiren 'kalem'i olmasıdır. Peygamber Aleyhisselâm kâfirlere kendi kılıcıyla vurup, onları öldürürdü; Hâtemü'l-velî de onlara bâtında, kendi kalemiyle vurur ve onları helâk eder. Böylelikle Allah onu, Zât'ıyla mukâbelede bulunan bir 'kılıç' kılar.

Allah-u Teâlâ'nın kılıcı ikidir:

'Din kılıcı' ki, Muhammed Aleyhisselâm'ın izinde bulunmaktır. O kılıç, din ehlinin kendisiyle ayakta durduğu; şirk, şek (şüphe) ve tahmin ehlinin boyunlarının kendisiyle vurulduğu kılıçtır. 'Yakîn kılıcı' ise 'Kibriyâ kılıcı'dır ki; Kudsî ruh'tan sür'atle 'Hâtemü'l-evliyâ'ya ulaşır. Bu kılıç ise; 'Temkîn ehli'nin kendisiyle ayakta durduğu, alâkaların ve mel'un (şeytan)ın vesveselerinin kendisiyle kesilip koptuğu, din kâfirlerinin ruhlarının Zât'ıyla katlolunduğu bir kılıçtır. Yakınlığın incelikleriyle onlardan sıyrılıp çıkarılan mü'minlerin ruhlarının cemaati içinde Allah, onları katlettiği din kılıcını Hâtemü'l-enbiyâ'ya has kılmış ve şeytanın nüfûzundan selâmete erişen Yakîn erbâbı'na miras bırakmıştır." ("Risâle fî Zuhûr-ı Hâtemü'l-Velâye", Süleymâniye Kütüphânesi, Ayasofya, nr.: 2058, vr. 207^b)

Allah'ın Hücceti,

O'nun Sürüsünün Çobanı:

Hakîm et-Tirmizî -kuddise sirruh- Hazretleri Nevâdirü'l-Usûl isimli eserinin "**Yüz yirmi sekizinci Asl**"ında ise Resulullah Aleyhisselâm'dan sonra ashâbının önde gelenlerinin dini bid'at ve fitnelerden temizleyip aslını koruduklarını misallerle anlattıktan sonra, bahsettiği bu velinin de dini ve onun ehlini buna benzer fitnelerden koruyacağını haber vererek şöyle buyurmuştur:

"O öyle bir kimsedir ki, bunun benzeri şeyleri (dinden) uzaklaştırıp defeder. Ondan temizleyip, kovup uzaklaştırması sayesinde de artık onu giderir. O'nunla düşündüğü, O'nunla konuştuğu için O'nunla defeder. İşte o Allah'ın halk üzerindeki hücceti, O'nun sürüsünün çobanı ve kullarının mânevî tabibidir. O'nu engellemeye kalkışan kimse farkına bile varmadan helâk olur." (Nevâdirü'l-Usûl fî Ma'rifeti Ehâdisü'r-Resul, c. 2, s. 225)

Hâtemü'l-Velî Ehl-i Beyt'tendir:

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Fütûhâtü'l-Mekkiyye**"nin 18. Bâb'ında yer alan bir ifşaatında, bu Hâtemü'l-velâyet'in Araplar arasından seçilecek en şerefli bir kimse ile gerçekleşeceğini haber vermektedir.

Buyururlar ki:

"Velâyet-i Muhammedî'nin Hâtem'i bu Arap soyundan bir kişidedir ki, o bu milletin en asillerinden bir zâttır." (s. 214)

Bütün bu lütuflar ilâhî hüküm ve takdirdir, mahlûkun hiçbir dahli ve hükmü yoktur, ona âit hiçbir şey yoktur. Hüküm Allah-u Teâlâ'nındır. Mahlûk hükümsüzlüğünü bilmeli, O'nun takdirine râzî olmalıdır. O murad ettiğini yapar.

Yani nefis hiçbir zaman paye almamalı. Gerçekten hükümsüzüm. Hayatta ne bulduysam hep aşağıda buldum, hiçlikte ve hükümsüzlükte buldum, yukarıda hiçbir şey bulamadım. Var olan O'dur; yaratır, yaşatır, öldürür, diriltir. Amma senin bir yumurta kadar hükmün yok. Bu nokta çok mühim.

Daha önceki sohbetlerimizde Zeyneddîn el-Hâfî -kuddise sırruh- Hazretleri'nin bir beyanını arzetmiştik.

Buyurur ki:

"Kemâlin gâyesine ulaşır O'nu Tevhîd eden, kâinât mertebesinde O'nun vahdâniyyet'ini müşâhade eden; isimlerin ve sıfatların bilinmesiyle ilgili ilimlere sâhip olup Tevhîd'in nihayetine eren kimse düşünceye sığmaz!" ("Risâletü'l-Kudsiyye", vr. 78^b)

Allah-u Teâlâ onda tecellî ettiği zaman, kendisine yaklaştırıp kapıyı araladığı zaman, onlara neyi verdiğini bir kimsenin bilmesi mümkün değildir.

Bu iki kandil üzerinde akıl yürütmeyin, herhangi bir mütalâa yapmayın. Allah-u Teâlâ bu iki kandili yarattığı zaman o kandillere neler koyduğunu yalnız O biliyor, başka kimse bilmiyor. O öyle murad etmiş, ezelden öyle takdir etmiş, Hâtemü'n-nebî'yi de, Hâtemü'l-velî'yi de Âdem Aleyhisselâm'dan evvel yaratmıştır. Bu lütuf mahlûka âit değildir, bir bilgi ve ilgi dahilinde de hiç değildir. Beşerî akılla idrak edilemez, burada ilim yürümez. Niçin? Allah-u Teâlâ'nın ne koyduğunu kimse bilmediği için.

Hâtemü'l-Velâye Batı Tarafından Zuhur Edecektir:

Molla Abdurrahman Câmî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Kitâbu'n-Nusûsu'n-Ni'em fî Şerh-i Fusûsu'l-Hikem**" isimli eserinde Şeyhü'l-ekber -kuddise sırruh- Hazretleri'nin "Ankâ-i Muğrib" kitabındaki beyanları doğrultusunda, Hâtemü'l-evliyâ'nın batı tarafından zuhur edecek bir kimse olduğunu haber vermektedir:

"Hâtemü'l-velâye, Şeyh'in 'Ankâ-i Muğrib fî Ma'rifeti Hatmü'l-evliyâ ve Şemsü'l-Mağrib' adlı kitabındaki bir açıklamasına göre; İsa Aleyhisselâm'ın devri dışında zuhûr edecek bir tahsis iledir. Zira Hâtemü'l-velâyeti'l-Muhammediyye batıdan bir kimsedir. Zikir geçen şahıs, diğer

peygamberlerin velâyetinden farklı olarak, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-e mahsus olan velâyet'le zuhur edecektir. Nitekim Ankâ'da ona da işaret edilmiştir. Şu hâle göre, onun Hâtemü'l-velâye'liği herkes için geçerlidir." ("en-Nusûsu'n-Ni'em fi Şerh-i Fusûsu'l-Hikem"; Âtîf Ef., nr.: 1442, vr. 52^b)

Bâzı zevât-ı kirâm her ne kadar İsa Aleyhisselâm'dan sonra mutlak bir sûrette veli gelmeyeceğini ve bu nedenle "**Hâtemü'l-velâye**"nin ona tahsis edildiğini ileri sürmüşlerse de, Molla Abdurrahman Câmî -kuddise sırruh- Hazretleri burada ciddî bir ayırım noktası ortaya koymuş ve bu zât-ı muhteremin İsa Aleyhisselâm'ın nüzul edeceği devirden farklı bir devirde, Muhammed Aleyhisselâm'a has kılınan velâyet'le, batı tarafından zuhur edeceğini haber vermiştir. Böylelikle o, daha önce "**Ankâ-i Muğrib**" kitabında; Hâtemü'l-velâf, Mehdi Resul ve İsa Aleyhisselâm'ın zuhuru hususunda üç farklı devirden sözeden Şeyhü'l-ekber -kuddise sırruh- Hazretleri'nin beyanlarını tasdik edip, bilinmesi gereken hakikati gözler önüne sermiştir.

Mühim Bir Vasiyet:

Yedi yüz sene kadar önce yaşamış olan Alâüddeve Semnânî -kuddise sırruh- Hazretleri "**Kitâbü'l-Urve**" isimli eserinde, kıyametin kopmasına çok yakın bir zamanda, irşad kutbu olarak gönderilecek olan Hâtemü'l-evliyâ'nın ilâhî adaleti her tarafa yayacağını ve halkı surette ve mânâda islah edip, birlik ve beraberliği sağlamla vazifedar kılınacağını ifade ederek; bu zâtın Hazret-i Mehdi'nin zuhuruna yakın bir zamanda ortaya çıkacağını haber vermiştir.

Buyurur ki:

"İlâhî hakimiyet ve velâyet tek bir şahısta toplandığı vakit, ilâhî adalet zâhirde de, bâtında da yaygınlaşır; halkın ahvâlî sûrette ve mânâda islah olur. İnsanların geçim ve ahiret işi en kâmil ve en üstün şekilde intizâma kavuşur. Allah'ın, vaadettiği Mehdi'yi açığa çıkarması da artık yaklaşmış olur." (Kitâbu'l-Urve li-Alâüddeve Semnânî; Es'ad Efendi, nr.: 1583, vr. 88^a)

Muhyiddîn İbnü'l-Arabî -kuddise sırruh- Hazretleri de "**Fütuhatü'l-Mekkiyye**" isimli eserinin "**Sorular ve Cevaplar**" bölümünde şöyle buyuruyorlar:

"Şer'î nübüvvet (peygamberlik) makamı böylelikle kapanmış, fakat velâyet (velilik) makamı durmaktadır. Bu sebeple bunu da, yani velâyet makamını da bir sona bağlamak hakkını kazanmıştır. Ki bu kendi seviyesine göre bir son olsun ve kendi sonuna benzesin.

İşte bu sona getirecek ve bizim beklediğimiz Mehdi değildir. Bu ancak kendi ehl-i beytinden olacak birisidir." ("Fütühâtü'l-Mekkiyye", s. 216, trc. S. Alpay)

Bu beyanlarından anlaşılıyor ki, Rabbü'l-âlemîn bizi çektikten sonra Hazret-i Mehdi gelecek, bundan sonra o var. Kısa bir boşluktan sonra Hazret-i Mehdi ile Hazret-i İsa Aleyhisselâm iç içe gelecekler. Bu hayatı yaşayanlar bu hayat ile yaşıyor, bu hayatla meşgul oluyor. Onlar bu hayatta olacaklar ve bu hayatta ölecekler. Kavuşan kavuşacak, kavuşmayan kavuşmuş gibi olacak. Çünkü o hayatı yaşıyor. Gaye Allah!..

Binaenaleyh artık dünyanın şâşâsına dalmayın, nefsânî arzulara kapılmayın. Helâl lokma kazanmayı ve yemeyi, günlük geçinmeyi düşünün! Uzun bir ömür hayâline kapılmayın! Ebedî saâdetinizi hazırlayın. Gün bugün, yarın ne olacağı belli değil, bunu size tavsiye ediyorum.

Bu kadar açık gerçeklerden sonra, onun ahirete göçmesiyle sağa-sola dağılmanız, şaşırmanız, başka yol aramanız sizin için en büyük bir dalâlettir ve en büyük bir zarardır. Çünkü bu artık sondur, "Hâtem"dir.

Size bunu arzetmekteki gayemiz şu ki; bu mevzuya sakın dalmayın, bu mevzuya girmeyin. Bu mevzu ilminizin ve hafsalarınızın haricindedir. Bu mevzu sizin dimağınızdaki bütün takıntıları giderir. Bunun

böyle olduğunu kabul edin, amma akıl erdirmeye çalışmayın. Allah-u Teâlâ'nın veli kullarının bu husustaki beyanlarına bakın ve orada kalın...

| [Hakikat'te Bu Ay](#) | [Diğer Sayılar](#) | [Ana Sayfa](#) |